

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

POUŤ U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI – 28. ČERVENCE 2024

Detail oltáře kaple sv. Anny v Pustiměři, dar olomouckého arcibiskupa Theodora Kohna (1845-1915).

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, prosme Boha Otce, aby nám po příkladu svatých Jáchyma a Anny, rodičů Panny Marie, dal žít podle toho, co jsme na křtu přijali: **L: KYRIE, KYRIE, ELEISON.**

- Za papeže Františka, ať je stále prorockým hlasem naděje v neklidu současného světa.
- Ať o tomto dni neopomeneme projevít svou něhu prarodičům a seniorům v našich rodinách, navštívit ty, kteří ztratili důvěru a už nedoufají, že je možná jiná budoucnost.
- Hospodine, z úst dětí a nemluvňat sis připravil chválu; na tomto místě, zbudovaném Otcem vlasti, Karlem IV., a zasvěceném Mariinu a Ježíšovu dětství, prosíme: ať vzplane tvůj hněv proti satanskému běsnění válečného zločince Putina a ruskému barbarství; vyhlad' ze země vzpomínku na ně, a žehnej všem, kdo zmučenému ukrajinskému národu pomáhají.
- Modleme se, aby se církev stávala prorockou pro mladou generaci.
- Ať olympijské hry v Paříži jsou podle starověké tradice příležitostí k uzavření příměří ve válkách a projevem upřímné vůle k míru.
- Modleme se, aby svátost nemocných dávala Pánovu sílu těm, kdo ji přijímají i jejich drahým, a všem se stále více stávala viditelným znamením soucitu a naděje.
- Ať tato Pout' ke svaté Anně v Pustiměři přinese hojné požehnání poutníkům i všem, jejichž úmysly a prosby nesou ve svých srdcích.
- Za ty, kdo završili své pozemské putování, aby došli účasti na tvé slávě.

K: Bože, náš Otče, na přímluvu svatých Jáchyma a Anny vyslyš prosby této své rodiny, aby povždy chválila tvé jméno. Skrze Krista našeho Pána. **L: Amen.**

O 4. SVĚTOVÉM DNI PRARODIČŮ A SENIORŮ PŘIJMĚTE POZVÁNÍ NA
POUŤ U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI

CHRÁM SV. BENEDIKTA

SOBOTA, 27. ČERVENCE 2024

17.00 - mše svatá
s udílením novokněžského požehnání
P. Mgr. DANIEL MARTINEK
novokněž z farnosti Brno-Husovice

NEDĚLE, 28. ČERVENCE 2024

8.00 - poutní mše svatá
P. Dr. JOSEF BENÍČEK
farář pustiměřský

10.30 - hlavní mše svatá
P. PhDr. JAN KORNEK, ThLic., Lic.SL
*probošt poutního chrámu
Očišťování Panny Marie
v Dubu nad Moravou*

KAPLE SV. ANNY

**15.30 - Te Deum,
svátostné požehnání**

**„Kristus je cíl vesmíru a historie,
k němuž touha civilizací se vine,
střed lidského pokolení,
radost všech srdcí
a tužeb jejich naplnění“**

GAUDIUM ET SPES, 45

„ŽIJME JAKO PROMĚNĚNÍ, A SVĚT SE ZMĚNÍ, STANE SE LEPŠÍM, A TAKÉ ON SE PROMĚNÍ V NOVÝ SVĚT, V CIVILIZACI LÁSKY. USILUJME O TO, ABY TAKÉ NAŠE RODINY, NAŠE MĚSTA, MÍSTA SETKÁNÍ A SOUŽITÍ SE STALA TÁBOREM. „PANE, JE DOBRĚ, ŽE JSME TADY!“ Giovanni kardinál Coppa, čestný občan Drysic, Hora Tábor, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, Izrael, 27. 2. 2013.

„SVATÝ ROCHU, LAIKU A POUTNÍKU EVROPOU, MOREM STÍŽENÝ, VĚZNĚNÝ: JENŽ JSI UZDRAVOVAL TĚLA VE JMÉNU JEŽÍŠE KRISTA A PŘIVÁDĚL LIDI K BOHU, PŘEDSTAV MU NAŠE VINY, NAŠE TRÁPENÍ, ABY JEHO SVĚTLO OBRÁTILO NAŠE SRDCE, KTERÁ V NĚJ DOUFAJÍ A ČEKAJÍ NA VYTOUŽENÝ OKAMŽIK, KDY SE JICH DOTKNE JEHO MILOST. VĚŘÍME JEHO VŠEMOHOUCNOSTI - PRAMENI SMÍŘENÍ, SVĚTLA A POKOJE. SVATÝ ROCHU, ORODUJ ZA NÁS! SVATÝ ROCHU, PŘIMLOUVEJ SE ZA NÁS!“
Poutníci v benátském chrámu sv. Rocha - patrona obce Suchá Loz, *Peregrinatio ad Miracula Fidei*, Venezia, Itálie, 10. 6. 2014.

LAUDARE, BENEDICERE, PRAEDICARE (*chválit, žehnat, kázat*). CONTEMPLATA ALIIS TRADERE (*v modlitbě poznané předávat druhým*). Poutníci u Archy sv. Dominika, *Peregrinatio ad Loca Sanctitatis et Historiae*, Bologna, Itálie, 30. 6. 2018.

Pozdrav z pouti u sv. Anny v staroslavné Pustiměři

LITURGICKÉ TEXTY POUTI U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI

1. ČTENÍ – SIR 44,1.10-15 Čtení z knihy Sirachovcovy.

Chvalme nyní slavné muže, naše otce, podle dob, kdy žili. (Naši otcové) jsou proslavení muži a na jejich spravedlnost se nezapomene. Zůstane u jejich potomstva, na jejich děti (přejde) bohaté dědictví. Jejich potomstvo zůstává věrné příkázáním a kvůli rodičům i jejich děti. Až navěky zůstane jejich potomstvo a jejich sláva nevyhasne. Jejich těla byla pohřbena v pokoji, ale jejich jméno žije po mnoho pokolení. Lidé si vyprávějí o jejich moudrosti, shromáždění zvěstuje jejich chválu.

Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida.

ŽALM 132 Přisahal Hospodin Davidovi – s věností, kterou neporuší: - „Potomka z tvého rodu – dosadím na tvůj trůn.“ Neboť Hospodin si vyvolil Sión, - přál si ho mít za své sídlo: - „To je můj příbytek navěky, - zde budu sídlit, ten jsem si zvolil. Zde dám vyrašit rohu Davidovu, - rozžehnu svítlnu svému pomazanému. – Jeho nepřátele obléknu v hanbu, - ale na něm zazáří má koruna.“

NEBO:

1. ČTENÍ – SIR 26,1-4.16-21 Čtení z knihy Sirachovcovy.

Šťastný muž dobré ženy! Počet jeho dnů je dvojnásobný. Řádná žena dělá svému muži radost, takže muž prožívá svá léta v pokoji. Řádná žena – to je dobrý úděl, který je poprán bohabojným. Ať bohatý nebo chudý, má spokojené srdce a vždy ukazuje veselou tvář. Působ ženou blaží jejího muže, její rozumnost osvěžuje jeho síly. Mlčenlivá žena je dar od Pána, nic nevyváží dobře vychovanou ženu. Nad všechn působ je cudná žena, neocenitelná je čistá duše. Slunce vycházející na výšinách Páně – to je krása dobré ženy v uspořádaném domě.

Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.

ŽALM 128 Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, kdo kráčí po jeho cestách. Budeš jísti z výtěžku svých rukou, bude ti blaze a dobře. Tvá manželka bude jako plodná réva uvnitř tvého domu. Tvoji synové jako výhonky oliv kolem tvého stolu. Hle, tak bývá požehnán muž, který se bojí Hospodina. Ať ti Hospodin požehná ze Siónu, abys viděl štěstí Jeruzaléma po všechny dny svého života.

2. ČTENÍ – EF 4,1-6

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Bratři! Povzbuzuji vás já, vězněný pro Pána: Žijte způsobem hodným toho povolání, které jste dostali: buďte přitom všestranně pokorní, mírní a trpěliví; snášejte se navzájem v lásce a horlivě se snažte zachovávat jednotu ve smýšlení, spojení poutem pokoje. Jen jedno je ono tajemné tělo, jen jeden Duch a stejně tak jen jedno vytoužené dobro, ke kterému jste byli povoláni. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, proniká všechny a je ve všech.

EVANGELIUM – MT 13,16-17

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Blahoslavené jsou vaše oči, že vidí, a vaše uši, že slyší. Amen, pravím vám: Mnoho proroků a spravedlivých toužilo vidět, co vidíte vy, ale neviděli, a slyšet, co slyšíte vy, ale neslyšeli.“

POSELSTVÍ PAPEŽE FRANTIŠKA

K 4. SVĚTOVÉMU DNI PRARODIČŮ A SENIORŮ

28. července 2024

„Ve stáří mě neopouštěj“

(srov. Žl 71,9)

Drazí bratři a sestry,

Bůh své děti nikdy neopouští. Ani v pokročilém věku, kdy ubývá sil, vlasy bělají, klesá společenská role, kdy se život stává méně produktivním a hrozí, že se zdá neužitečným. Bůh nehledí na zdání (srov. *1Sam 16,7*) a nezdráhá se vyvolit si ty, kteří mnohým připadají bezvýznamní. Neodhazuje žádný kámen, naopak, ty „nejstarší“ jsou pevným základem, na němž mohou spočinout „nové“ kameny, aby všechny společně tvořily duchovní stavbu (srov. *1Pt 2,5*).

Celé Písmo svaté je vyprávěním o Hospodinově věrné lásce, ze které vychází jistota, jež přináší útěchu: Bůh nám stále projevuje své milosrdenství, vždy, v každé fázi života, ať se nacházíme v jakýchkoli podmínkách, i v našich selháních. Žalmy jsou plné úžasu lidského srdce vůči Bohu, který se o nás stará navzdory naší ubohosti (srov. Ž 144,3-4); ujišťují nás, že Bůh nás utkal v lůně naší matky (srov. Ž 139,13) a že neopustí náš život ani v podsvětí (srov. Ž 16,10). Můžeme si tedy být jisti, že nám bude nablízku i ve stáří, tím spíše v Bibli je stárnutí znamením požehnání.

V žalmech však najdeme i tuto upřímnou prosbu vůči Hospodinu: „Nezavrhuj mě v čas stáří“ (Ž 71,9). Silné, velmi tvrdé vyjádření. Připomíná krajní utrpení Ježíše, který na kříži zvolal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46).

V Bibli tedy nacházíme jistotu Boží blízkosti v každém životním období a zároveň strach z opuštěnosti, zejména ve stáří a v období bolesti. To není rozpor. Když se rozhlédneme kolem sebe, není obtížné zjistit, jak takové výrazy odrážejí více než zřejmou skutečnost. Osamělost je až příliš často trpkým průvodcem života nás, seniorů a prarodičů. Mnohokrát se mi jako biskupovi v Buenos Aires stalo, že jsem navštívil domovy pro seniory, a uvědomil jsem si, jak mají tito lidé zřídka kdy návštěvy: někteří své blízké neviděli mnoho měsíců.

Příčin této osamělosti je mnoho: v mnoha zemích, zejména těch nejchudších, se senioři ocitají sami, protože jejich děti jsou nuceny emigrovat. Nebo myslím na mnohé konfliktní situace: mnozí senioři zůstávají sami, protože muži – mladí i staří – jsou povoláni do války a ženy, zejména matky s malými dětmi, opouštějí zemi, aby zajistily pro své děti bezpečí. Ve městech a vesnicích zničených válkou zůstávají osamoceni mnozí staří a přestárlí lidé jako jediné známky života v oblastech, kde zdánlivě vládne opuštěnost a smrt. V jiných částech světa pak existuje falešné přesvědčení, hluboce zakořeněné v některých místních kulturách, které vyvolává vůči starým lidem nepřátelství, protože jsou podezříváni, že se uchylují k čarodějnictví, aby mladým lidem vzali životní energii, takže v případě předčasné smrti, nemoci nebo nepříznivého osudu, který postihne mladého člověka, je

vina svalována na nějakého starého člověka. Proti této mentalitě je třeba bojovat a vymýtit ji. Je to jeden z těch neopodstatněných předsudků, od kterých nás křesťanská víra osvobodila a který podněcuje přetrvávající generační konflikt mezi mladými a starými.

Když se nad tím zamyslíme, toto obvinění seniorů, že „kradou budoucnost mladým lidem“, je dnes všude velmi aktuální. V jiných podobách se s ním setkáváme i ve vyspělejších a modernějších společnostech. V současné době se například rozšířilo přesvědčení, že senioři zatěžují mladé generace náklady na péči, kterou potřebují, a tím ubírají prostředky na rozvoj země, a tedy i mladým lidem. Jedná se o zkreslené vnímání reality. Jako by život seniorů ohrožoval život mladých lidí. Jako by pro zvýhodnění mladých lidí bylo nutné seniory zanedbávat nebo dokonce utiskovat. Rozpor mezi generacemi je podvodem a otráveným plodem kultury střetu. Stavět mladé lidi proti seniorům je nepřijatelná manipulace: „V sázce je jednota věkových kategorií života: to znamená skutečný opěrný bod pro pochopení a ocenění lidského života v jeho celistvosti“ (Katecheze 23. února 2022).

Výše citovaný žalm – v němž člověk prosí, aby nebyl ve stáří opuštěn – hovoří o spiknutí, které doléhá na život seniorů. Tato slova se mohou zdát přehnaná, ale pochopíme je, pokud uvážíme, že osamělost a odvržení seniorů nejsou ani náhodné, ani nevyhnutelné jevy, ale spíše důsledek rozhodnutí – politických, ekonomických, sociálních a osobních – která neuznávají nekonečnou důstojnost každého člověka „navzdory všem okolnostem a jakémukoliv stavu či situaci, v níž se nachází“ (Dich. Dignitas infinita, 1). K tomu dochází tehdy, když se vytrácí hodnota každého člověka a lidé se stávají pouhým nákladem, v některých případech příliš vysokým na to, aby se dal zaplatit. Horší je, že této mentalitě často nakonec podléhají i sami senioři, kteří se začnou považovat za přítěž a přejí si ustoupit stranou.

Na druhou stranu, dnes existuje mnoho žen a mužů, kteří hledají své osobní naplnění v co nejvíce nezávislém životě, odděleném od ostatních. Společná sounáležitost je v krizi a prosazuje se individualita; posun od „my“ k „já“ se zdá být jedním z nejzřetelnějších znaků naší doby. Rodina, která je prvním a nejradikálnějším zpochybněním představy, že se můžeme zachránit sami, je jednou z obětí této individualistické kultury. Jak však člověk stárne a ubývají mu síly, iluze individualismu, iluze, že nikoho nepotřebuje a může žít bez vazeb, se ukazuje taková, jaká je; místo toho člověk zjišťuje, že potřebuje všechno, ale nyní je sám, bez pomoci, bez někoho, na koho by se mohl spolehnout. Je to smutné zjištění, které mnozí učiní, až když už je příliš pozdě.

Osamělost a vyřazení jsou častými jevy v prostředí, do kterého jsme ponořeni. Mají více kořenů: v některých případech jsou výsledkem naprogramovaného vyloučení, jakéhosi smutného „společenského spiknutí“, v jiných případech jsou bohužel vlastním rozhodnutím. Jindy jsou zase trpěny předstíráním, že jde o vlastní volbu. Postupně „jsme ztratili chuť k bratrství“ (*Fratelli tutti*, 33) a máme problém si vůbec představit něco jiného.

U mnoha seniorů můžeme pozorovat pocit rezignace, o němž mluví Kniha Rút, když vypráví o stařence Noemi, která po smrti svého manžela a dětí vyzve své dvě snachy, Orpa a Rút, aby se vrátily do země svého původu a domova (srov. Rút 1,8). Noemi se – podobně jako mnoho seniorů v dnešní době – obává, že zůstane sama, přesto si nedokáže představit nic jiného. Jako vdova si uvědomuje, že v očích společnosti má jen malou cenu, a je přesvědčena, že je přítěží pro ty dvě mladé ženy, které mají na rozdíl od ní celý život

před sebou. Proto si myslí, že je lepší ustoupit stranou a sama vyzve své mladé snachy, aby ji opustily a budovaly svou budoucnost jinde (srov. Rút 1,11-13). Její slova jsou souhrnem společenských a náboženských konvencí, které jsou považovány za neměnné a poznamenávají její osud.

Biblické vyprávění nám v tomto bodě předkládá dvě různé možnosti vůči výzvě Noemi, a tedy i vůči stáří. Jedna ze dvou snach, Orpa, která Noemi také miluje, ji s láskyplným gestem políbí, ale přijme to, co i jí připadá jako jediné možné řešení, a odchází svou cestou. Rút se naopak od Noemi neodpoutá a osloví ji překvapivými slovy: „Nenaléhej na mě, abych tě opustila“ (Rút 1,16). Nebojí se vzepřít zvyklostem a běžnému mínění, cítí, že ji stará žena potřebuje, a s odvahou zůstává po jejím boku v tom, co pro obě bude začátkem nové cesty. Nás všechny navyklé na myšlenku, že osamělost je nevyhnutelným údělem – Rút učí, že na výzvu „Neopouštěj mě!“ je možné odpovědět: „Neopustím tě!“ Neváhá vyvrátit to, co se jeví jako neměnná realita: život v osamění nemůže být jedinou alternativou! Není náhodou, že Rút – ta, která zůstává v blízkosti staré Noemi – je předchůdkyní Mesiáše (srov. Mt 1,5), Ježíše, Emanuela, toho, který je „Bůh s námi“, toho, který přináší Boží přízeň a blízkost všem lidem ve všech životních podmínkách a v každém věku.

Svoboda a odvaha Rút nás vybízejí, abychom se vydali novou cestou: pojďme v jejích stopách, vydejme se s touto mladou cizinkou a se stařenkou Noemi, nebojme se změnit své zvyky a představme si jinou budoucnost pro naše seniory. Naše poděkování patří všem lidem, kteří navzdory mnoha obětem následují příklad Rút a starají se o seniora nebo prostě denně projevují svou blízkost příbuzným či známým, kteří už nikoho nemají.

Rút se rozhodla být Noemi nablízku a byla požehnána: šťastným manželstvím, potomky, půdou. Platí to vždy a pro každého: budeme-li seniorům nablízku, uznáme-li jejich nezastupitelnou roli v rodině, ve společnosti i v církvi, obdržíme i my mnoho darů, mnoho milostí, mnoho požehnání!

O tomto čtvrtém dni, který je jim věnován, nezapomeňme projevít svou něhu prarodičům a seniorům v našich rodinách, navštívme ty, kteří ztratili důvěru a už nedoufají, že je možná jiná budoucnost. Na obecný postoj, který vede k vyřazení a osamělosti, reagujme otevřeným srdcem a radostnou tváří těch, kteří mají odvahu říci: „Neopustím tě!“ a vydat se jinou cestou.

Vám všem, milí prarodiče a senioři, a všem vašim blízkým žehnám a modlím se za vás. Nezapomeňte se, prosím, i vy modlit za mě.

Řím, sv. Jan v Lateráně 25. dubna 2024

Franciscus

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYŠICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,- Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POUŤ U SVATÉ ANNY V PUSTIMĚŘI

Kolébkou slavné pustiměřské minulosti bylo založení ženského kláštera řádu svatého Benedikta. Jeho zakladatelem byl olomoucký biskup Jan zvaný Volek (1333-1351), nevlastní bratr krále Václava III. Zakládací listina pochází z 30. září 1340. Klášter byl zasvěcen *Dětství Ježíše Krista a jeho Matky Marie*. Z kláštera sv. Jiří v Praze byly

vedeny do Pustiměře benediktinky a první abatyší se stala Eliška, vlastní sestra zakladatelova a příbuzná Karla IV., který je prvním dárce kláštera, který měl být trvalým a slavným památníkem pro spásu duše Elišky Přemyslovny, matky Karla IV., který si přál povždy se nazývat zakladatelem tohoto kláštera spolu s biskupem Janem, jehož nazývá „*proavunculus*“, tj. strýc matčin, bratr babiččin. Tady našel **27. září 1351** místo posledního odpočinku i sám zakladatel kláštera, biskup Jan VII. („*přijímím Volek, syn Václava, krále českého, dvacátý třetí v seznamu biskupů, nastoupil po Jindřichovi, brzy pak z horlivosti náboženské vybudoval nemalým nákladem ženský klášter v Pustiměři a obdaroval jej hojnými důchody, nad to velkolepě ozdobil stříbrnými nádobami a zařízením. Tam byl slavný a zbožný biskup pohřben s neobyčejnou okázalostí a nádherou*“ – podle Augustina Olomouckého /+1513/). Jeho epitaf končí slovy „*honorat non tumulus cineres, sed cinis ipse locum*“, tj. „popela jeho nezdobí náhrobek, nýbrž sám popel je ctí místa“ /zem. archiv v Brně, Cerr. II. 406.248a/. Klášter se díky svému zakladateli těšil i zvláštní přízni papežů, takže např. od papeže Klementa VI., který jej vzal pod apoštolskou ochranu, se mu dostalo velmi výjimečného a na Moravě ojedinělého privilegia, totiž práva tzv. „zlaté mše“, kterou mohl kněz sloužit v klášterním kostele za soumraku na Bílou sobotu. Tak se poselství otce západního mnišství - '*ora et labora*' (modli se a pracuj), stalo součástí dějin místa, jehož osídlení sahá až do období Velké Moravy. Klášter pustiměřský spatřoval naplnění tohoto poselství v tom, co je v lidském životě nejkřehčí a současně nejzávažnější, totiž v tajemství "*dětství*". Zasvěcení kláštera Ježíšovu a Mariinu dětství to jasně vyjadřuje. Pouze z církevní tradice, z protoevangelia sv. Jakuba, se dovídáme jména rodičů té "*kterou budou blahoslavít všechna pokolení*" - Jáchyma a Anny. Jakou vnitřní krásou asi vynikala ta, jejíž jméno-Anna v hebrejštině znamená "*půvab, krásu*", a které bylo svěřeno tajemství života "*ženy oděné sluncem*"? Nahlédnout do tohoto tajemství znamená odhalit pravdu o hloubce každého lidského života a odpovědět tak na výzvu, která je vyryta u kolébky naší evropské civilizace na delfské věštírně: "*Gnothi sé autón*" (poznej sám sebe). Krása, co dokáže vidět jednoho ve druhém je intuicí, která "*zachraňuje svět*". V čem spočívá tajemství této krásy, tohoto vidění? Láska, jež dává zaslechnout v životě milujícího tlukot

srdce milované bytosti. U sv. Jáchyma a Anny nacházíme právě tento výraz krásy, otevřené sebedarování i naslouchání. Jejich láska nebyla uzavřeným objetím, ale touhou po stále hlubším růstu a naplnění. V této lásce se dávná staletí stýkají se slovy proroků. Čas už není pomíjivým tokem nezapomenutelných okamžiků, ale stává se věčnou pamětí, kdy skrze Marii věčné Slovo lidstvo z údolí slz vykoupí. To je stále živé poselství, které do naší současnosti zaznívá z hlubin pramenů.

Historická zastavení na posvátných místech v Pustiměři

ROTUNDA SV. PANTALEONA */nad kaplí/*

Jejím zakladatelem byl zřejmě olomoucký biskup Jindřich Zdík (1083-1150) - "Sloup a světlo Čech a Moravy za dnů svých, jemuž ve zbožnosti a čestnosti neměla Morava podobného biskupa". Zasněl ji byzantskému lékaři, sv. Pantaleoni, původem z Nikomédie v Bythýnii (dnešní Izmit v Turecku), jenž - jak praví legenda, - dokázal léčit všechny nemoci (řecky 'Panteleimon', 'plný milosrdenství'), a zemřel jako mučedník za Maximiánova pronásledování. K této mocné přítomnosti Boha v jeho svatých se obrátil Jindřich Zdík právě ve chvíli, kdy těžká nemoc ztrpčovala poslední léta jeho života. Stavbou pustiměřské rotundy sv. Pantaleona svědčil církvi své diecéze znamením hluboké víry ve

společenství svatých. Později se rotunda stala farním kostelem (do r. 1340) a po založení kláštera benediktinek, klášterní kaplí. Koncem XIV. století byl postaven kostel nový, jak o tom svědčí listina z 15. září 1395, v níž papež Bonifác IX. uděluje odpustky každému, kdo navštíví kapli sv. Pantaleona v klášterním kostele nebo něco pro ni obětuje. Klášter byl zrušen brevem Sixta V. (27. září 1588) a ke zrušení rotundy sv. Pantaleona došlo za Josefských reforem v druhé polovině 18. století. V jubilejním roce 2000 - na který připadalo i 850. výročí úmrtí zakladatele této první pustiměřské svatyně - se tu poprvé v novodobé historii slavila eucharistie pod širým nebem a od té doby se zde každoročně uděluje svátost nemocných. Vědomí posvátného místa ožívá i o průvodech Božího Těla, odtud směřuje požehnání k nemocným, trpícím a těm, kdo nežijí sami sobě ani sami sobě neumírají.

SVATÝ PANTALEON

Vlastí světcem bylo starobylé a lidnaté město v Bithýnii, rozkládající se nad Marmarským mořem, místo vsutku okouzující a rozkošné. Název dostalo po králi Nikomédovi I., který je založil v roce 264 před Kristem a udělal z něj hlavní město svého království. Plinius je nazývá městem přeslavným, a vsutku jím bylo jak počtem obyvatel, tak bohatstvím pamětihodností, ale i svým hospodářstvím a obchodem. Tady, po porážce u Zamy, hledal útočiště nejproslulejší vojevůdce v dějinách – Hanibal z . Když se však dověděl, že jej pruský král miní předat Římanům, než by padl do rukou nepřátel, končí svůj život číší s jedem.

Tady spatřil světlo světa mučedník, sv. Pantaleon. Přesný rok jeho narození neznáme, ale jistě to muselo být v posledních letech Probova impéria, to znamená v období 280-282. Pantaleonův otec se jmenoval Eustorgius a matka Eubola. Oba patřili k nejvyšší nikomédské aristokracii. Eustorgius však byl zarytým a zapřisáhlým pohanem, zatímco Eubola byla květem křesťanských ctností, svatou ženou, plnou dobroty a lásky. Když se jí narodil syn, zasvětila ho Bohu a s velkou starostlivostí mu vštěpovala ryzí nauku evangelia, očekávajíc, že se Boží milost dotkne manželova srdce, aby mu dovolil udělit svatý křest. Nebylo jí však dopřáno se toho dne dožít, protože zemřela, kdy bylo synovi jen několik málo let.

Když Pantaleon povyrosl, ukázalo se, že má mimořádné nadání, proto byl vzdělán ve vši moudrosti východní a řecké literatury. Jen co dokončil literární a vědecká studia, projevil přání věnovat se medicíně. Vstoupil tedy do školy Eufrosina, slovního profesora Nikomédie. V jeho škole si Pantaleon zakrátko získal obdiv nejen pro své mimořádné vlohy, ale spíše díky svému přívětivému vystupování, mimořádní skromnosti a dobrotě. Eufrosinus jej dával za vzor a jednoho dne jej vzal na královský dvůr a představil ho císaři, který jej jmenoval dvorním lékařem.

V té době žil v Nikomédii svatý a horlivý kněz jménem Hermolaus. Tento den co den viděl mladého Pantaleona procházet ráno pod svými okny a byl uchvácen jeho šlechetností. Rozhodl se získat jej pro Krista. Jednou se proto s ním dal do řeči, a když se dověděl, že je synem senátora Eustorgia, a že navštěvoval lékařskou školu, zeptal se ho: „Nejsi křesťanem?“ „Ne“, odpověděl Pantaleon – „maminka mi ale často vyprávěla o Ježíši Kristu; říkala, že je synem Božím, který přišel na svět, aby zachránil lidi, že udělal mnoho zázraků, že měl zalíbení v těch, kdo jsou čistého a nevinného srdce, a že ho Židé –

OBRAZ SV. PANTALEONA
v presbytáři chrámu sv. Benedikta v Pustiměři

i přes jeho nezměrnou něhu, milosrdenství a dobrotu – ukřižovali. To mi vyprávěl moje maminka. Ale pak umřela a nikdo už mi více o Ježíši Kristu nic neřekl, protože můj otec je proti tomuto náboženství, které odsuzuje a zakazuje modly jeho předků“.

„A přece pravda není než jedna – říká Hermolaus, - stejně jako je jeden Bůh, který si nemůže protiřečit. Ty však už nejsi dítětem jako kdysi, dokud žila maminka; jsi už mladým mužem, a navíc vzdělaným a inteligentním; budeš-li se jen dál trochu vzdělávat, dokážeš sám rozpoznat na čí straně je pravda, zda-li u Krista anebo na straně otcových model. Není třeba mnoho, aby ses přesvědčil, že křesťanské náboženství je jediným pravým náboženstvím: stačí když si jen uvědomíš, že Ježíš Kristus udělal mnoho zázraků, a to nikoli v soukromí, ale na veřejnosti, v přítomnosti velkých zástupů, v chrámě, na náměstích, všude.

Ten, kdo koná zázraky je Bůh anebo Boží posel. Ale Ježíš Kristus prohlásil, že je Syn Boží, a dokázal to především zázrakem svého zmrtvýchvstání. Proto Ježíš Kristus je opravdu syn Boží a náboženství Ježíše Krista je vsutku božské. Ale je tu ještě mnohem víc, synáčku můj. Božské náboženství nemůže ponechat bez odsouzení všechny neřesti, zlé vášně a bezpráví, jež degradují lidskou důstojnost. A právě to činí náboženství Ježíše Krista, zatímco pohanství tolerují, schvalují a podílejí se na těch neodpornějších hanebnostech a do očí bijících zločinech.

Podle pohanů nemají všichni lidé stejný původ; proto je správné, aby jedni byli svobodní a druzí otroci. Ježíš Kristus naopak učí, že všichni lidé jsou bratři, protože všichni pocházejí od téhož otce, všichni jsou Boží tvorové. Pohanství říká: potlačujte, drťte, a krvavě splácejte utrpená příkoří, zlo odplácejte zlem. Ježíš Kristus naopak hlásal zákon odpuštění, dobroty a lásky a učil, že hrdinství ctnosti spočívá právě v zapomínání utrpených příkoří a v prokazování dobra nepřátelům. A sám dal příklad: bylo to na vrcholu Kalvárie, když i přes kruté bolesti strašné agónie, se modlí za ty, kdo ho ukřižovali, a říká Otci: Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.

Ach, řekni mi, Pantaleone, řekni mi v celé šlechetnosti své duše, které z těchto dvou náboženství se ti zdá být skutečně dokonalým a božským, náboženství Ježíš Krista, které hlásá lásku či náboženství pohanů, které šíří nenávist a mstu? Není pochyb, že jediné náboženství Ježíše Krista vyzařuje božským jasem v nauce i mravnosti: proto náboženství Ježíše Krista je jediným pravým náboženstvím.

Ty, můj synu, - pokračoval Hermolaus – ses dal na vznešené povolání a mám z tebe radost, protože medicínou můžeš ulehčovat v mnoha bolestech. Ale pamatuj, že lidstvo je sužováno dvěma druhy zla, zly fyzickými a zly mravními, zly, která napadají tělo a zly, která napadají duši. Ta druhá jsou mnohem zlobnější než ta první, protože ohrožují to nejvznešenější, co člověk má. Staneš-li se křesťanem, budeš nejen lékařem těla, ale také duše a budeš společnosti přinášet dvojí dobrodiní. Pouvažuj nad tím a až se rozhodneš přijít. Velmi rád tě znovu uvidím“.

Hermolaova slova se neztratila. Jak semeno zaseté sourodné země, zapouští hluboké kořeny a pak mocně vyrůstá, stejně tak to bylo se slovem Hermolaovým. Padlo do Pantaleonovi srdce, dobře připraveného matčinou výchovou, proto nemohlo než zapustit kořeny. Pantaleon se skutečně znovu zamýšlel nad tím, co slyšel od matky a uvažoval nad tím, co mu opakoval kněz Hermolaus. Stále více docházel k přesvědčení, že mají pravdu. Na slova matky i na slova Hermolaova se rozpomněl právě jednoho dne, kdy Pán skrze zázrak rozptýlil jeho poslední pochybnosti, poslední nejistoty jeho mysli.

Jednoho dne tedy, když si Pantaleon zcela sám vyšel na procházku do blízkých polí a rozjímal nad nevýslovnými krásami nového náboženství, uviděl chlapce, usmrčeného uštknutím jedovaté zmijs, která se pyšně dmula jen pár kroků od mrtvého. Při tom pohledu Pantaleon zjihnul, a skoro bezmyšlenkovitě zvolal: „Ó, Ježíši, jsi-li skutečně Boží Syn, zjev se; dej, ať tento chlapec znovu ožije, a jedovatá zmijs v okamžení zhyne“.

Pantaleon ani nedokončil svou modlitbu, když došlo k zázraku. Chlapec znovu nabyl barvy, vrátil se mu dech, ožil a postavil se na nohy svěží a zdravý, zatímco zmijs zůstala zasažena na místě.

Tímto zázrakem se božství Ježíše Krista ukázalo v celém svém poledním jase, a Pantaleon bez váhání spěchal k Hermolaova, aby přijal svatý křest a byl přijat do společenství věřících.

Od chvíle, kdy se Pantaleon stal křesťanem, nepřestal se modlit za svého otce, jehož upřímně miloval. Dostal od něj tělesný život, proto mu ho chtěl vynahradit tím, že mu dá život ducha a milosti. Vznešená tužba, kterou Ježíš Kristu nemohl neoceníť! A vskutku ji odměnil tím, že učinil další nevídaný zázrak.

Zázrakem bylo toto. Když byl jednoho dne Pantaleon doma s otcem, přivedli k němu chudáka slepého, který – jen co stanul před mladým lékařem, říká: „Doktore, já, jak vidíš, jsem slepý a nepřeji si nic jiného, než prohlédnout. Až do této chvíle jsem se radil skoro se všemi lékaři města, ale žádný z nich mne nedokázal uzdravit. Nyní jsem přišel k tobě: jestliže se ti podaří oživit mé zřetelnice, dám ti všechno své honosné jmění.

Pantaleon mu odvětil: „Nepochybuj, synu můj. Jestliže mi slíbíš, že veškeré své bohatství rozdáš chudým, uzdravím tě“.

Slepec slíbil. Pantaleon tedy povstal, dotkl se jeho očí a vzýval jméno Ježíše Krista, a slepý ihned nabyl zraku.

Po tomto úžasném zázraku se všichni přítomní obrátili, a spolu s nimi i Eustorgius, který až do té doby nechtěl o novém náboženství ani slyšet, uvěřil v Ježíše Krista a rovněž požádal o svatý křest. Pár let nato odevzdal duši Bohu s vděčností synovi, který jej znovuzrodil ve světle pravdy a víry.

Nejhanebnější ranou pohanství bylo otroctví. Kvůli němu byla více než polovina lidského rodu odsouzena žít bez práv a platu v područí krutých pánů. Někteří páni měli stovky otroků, které nechávali dělat naprosto všechno bez jakéhokoli uznání. Kdyby s nimi aspoň dobře nakládali!

Ale vůbec nic z toho, naopak jako by se v nelidskosti a krutosti až předháněli. Pro nic za nic je zasypávali urážkami, do krve bičovali, bodali zahrocenými dýkami, uvrhali do páchnoucích kobek, nechávali je strádat, mržčili je, a nežádka po nesčetných a rozmanitých službách je věšeli, zabíjeli, podřezávali bez rozlišování stejně jako se podřezávají prasata. Každý z pánů měl svou šibenici, každé město své trhy a tržiště, kde se za potupnou cenu prodávali stejně jako ovce chudáci otroci.

A nebylo nikoho, kdo by proti tolikerému barbarství pozvedl hlas! Nikdo. Žádný zákonodárce, žádný filozof, žádný mudrc. Ba co víc, čím více se civilizace rozvíjela, tím více přibývalo otroků. Ježíši Kristu náleží sláva za to, že tyto kovy rozlámá a smazal tuto hanbu. Ježíš Kristus ji vyhladil tím, že vyhlásil rovnost všech lidí. Všichni lidé jsou bratřími, řekl Ježíš, a otroctví se pozvolna vytrácí, když do zákonodárství i lidového povědomí proniká duch evangelia.

Vskutku, ne všichni z těch, kdo v prvních staletích přijali křesťanství, měli vznešenou myšlenku dát svobodu svým otrokům; všichni je ale považovali za bratry v Ježíši Kristu a jednali s nimi s úctou, láskou a vlídností. Právě tuto výhodu přineslo křesťanství. Pro tu dobu nebylo možné učinit více, aniž by to vyvolalo krvavá povstání. Církev tedy byla v prvních staletích při řešení tohoto palčivého problému velmi opatrná a prozíravá a dělala dobře. Nicméně, nelze si myslet, že žádný z křesťanů své otroky nezrovnoprávnil: právě naopak, bylo mnoho těch, kdo tento úkon hrdinské lásky vykonali. A byl mezi nimi i Pantaleon.

V Eustorgiově domě byl značný počet otroků, a Pantaleon, jen co se stal křesťanem, jim chtěl dát svobodu, protože si byl vědom, že otroctví se nedá skloubit s duchem evangelia; ale podřídil se, aby nepodněcoval otce k hněvu. Jakmile se však otec obrátil k víře v Ježíše Krista, tyto překážky padly, a proto ihned rozlámal pouta svých otroků a začal jim vyplácet mzdu, aby do budoucna mohli jíst svobodný a čestný chléb. Po otcově smrti učinil ještě víc: Ježíš Kristus byl chudý, proto chtěl být chudým i on. Proto rozdal všechno bohatství svého značného dědictví potřebným. Pantaleon tak stejně jako všechny velké duše křesťanství, začal svůj nový život epepeou rozsáhlé dobročinnosti.

Ode dne, kdy Pantaleon vrátil zrak slepému, získalo jeho jméno značnou popularitu. Celé město nemluvalo než o něm a jeho dům byl neustále v obležení nemocných, kterým pomáhal a uzdravoval je ve jménu Ježíš Krista, navraceje jim zdraví těla i duše. To vzbudilo závist u kolegů lékařů, jejichž kliniky pozvolna zely prázdnotou a tím jejich profesní zisky povážlivě klesaly. Rozhodli se proto, že ho zničí a udali jej Diokleciánovi.

Všichni vědí, že křesťanské náboženství bylo po celá tři staletí třibeno ohněm krutých pronásledování. Tím nejzarputilejším a nejstrašnějším bylo to desáté, totiž pronásledování za císaře Diokleciána.

Diokleciána, jenž usedl na trůn římských císařů v roce 285, našel impérium ve značně neutěšeném stavu, a to kvůli barbarům, kteří se vyskytovali téměř ve všech provinciích. Protože sám by tyto rebélie potlačit nedokázal, zvolil si společníka v osobě Maximiána, jenž dostal titul Augustus. Tak byli císařové dva: Maximián pro Západ se sídlem v Miláně a Diokleciána pro Východ se sídlem v Nikomédii. Když potom seznali, že ani ve dvojici nejsou s to udržet si respekt před nepřáteli, zvolil si každý z nich koadjutora s titulem císař. Maximián si vybral Konstace Chlora, který se usadil v Trevíru v Galii, a Diokleciána si k sobě vzal Galeria, jenž se usadil v Sirmiu na Sávě. Maximián i Galerius byli mužové velmi krutí a brutální; byli to oni kdo přiměli Diokleciána, aby pronásledoval nevinné křesťany.

Diokleciána totiž, jimi naveden, vydal v roce 303 tři edikty o pronásledování proti Církvi. Prvním nařídil zboření chrámů a archivů, druhým vraždění biskupů a kněží, třetím pak pobití všech věřících, kteří by odmítli veřejně obětovat modlám. Kvůli těmto ediktům byla jak na Východě, tak na Západě prolévána krev křesťanů. Jen v pouhé Nikomédii zemřely tisíce stoupenců kříže, a byla to doslova taková „jotka“, že se po celé říši říkalo, že pokud by křesťanství nebylo náboženstvím božského původu, muselo by po tak strašlivém pronásledování vymizet. Jen co byl vydán třetí edikt, lékaři z Nikomédie usoudili, že nadešel čas, aby se Pantaleonovi pomstili. Předstoupili tedy před vladaře a promluvili těmito slovy: „Císaři, syn zesnulého senátora Eustorgia, jistý Pantaleon, jehož jsi poctil titulem dvorního lékaře, se vysmívá zákonům impéria. I přes tvé poslední edikty se veřejně prohlašuje křesťanem. A co je horší, že pro získávání proselytů uzdravuje

nemocné Esculapiovým uměním a pak prohlašuje, že je uzdravil mocí Kristovou. Neznalý plebs tomu věří a mnozí se stávají křesťany. Neučiní-li se šílenství tohoto nadšeného mladíka přítrž, nebude trvat dlouho a celá Nikomédie, navzdory císařským zákonům, se přikloní ke kultu Nazaretského. Před nějakým časem měl Pantaleon štěstí, že navrátil zrak slepému, a od toho dne se jeho dům stal líhní velkého počtu nových křesťanů“.

Císaře tato zpráva zneklidnila, ale skoro jako by nevěřil tomu, co mu vyprávěli, nechal si uzdraveného slepce zavolat. Tento mu vypověděl o zázraku, který Pantaleon vykonal, a to do nejmenších detailů. A slavnostně prohlásil, že v důsledku tohoto zázraku, se i on stal křesťanem. Toto vyznání jej však stálo život, protože jej císař dal okamžitě sťat.

Jen co si událost ověřil, aniž by ztrácel čas, dal si zavolat Pantaleona k „*redde rationem*“ – vydání účtů. A když před ním stanul řekl mu: „Co to slyším, Pantaleone? Že prý jsi propůjčil jméno odporné sektě křesťanů? Je to vůbec možné? Informovali mě o tom, ale já nechtěl věřit, protože si nedokážu vysvětlit, že by vzdělaný a inteligentní mladý muž jako ty, mohl přijmout nauku jakéhosi podvodníka, který skončil na kříži zločinců. A potom, bylo by divné, že bys ty, dvorní lékař, pohrdl císařskými edikty. Státní zákony jsou jasné: neuznávají jiný kult, než kult model. Porušit tyto zákony, znamená nechat dopadnout na svou hlavu blesky té nejhroznější spravedlnosti. Beru na tebe zvláštní ohledy: proto ti to oznamuji. Jsem si jist, že bys mi nechtěl způsobit mrzutosti“.

Na tato slova Pantaleon odpověděl: „Především bych, ó císaři, rád prohlásil, že respektuji a ctím císařský majestát, protože vím, že pochází od Boha, a ten kdo se staví proti ustanovené autoritě, staví se proti Bohu a dopouští se těžkého provinění. Ale vím také, že nad císařem je Bůh, nad zákony lidskými jsou zákony Boží, nad společenskými konvencemi je pravda. Nyní mi tedy řekni, je dovoleno zradit Boha, je dovoleno zavřít oči před pravdou, jen abych se zalíbil císaři? Ty říkáš, že Ježíš Kristus je podvodník, a mluvíš tak, protože ho neznáš. Já ho však znám a vím, že Ježíš Kristus je Bůh. Jak bych se neměl klanět Ježíši Kristu? Ostatně, ó císaři, skutky jsou výmluvnější než slova. Skutky ti tedy dokážu, že Ježíš Kristus je Bůh. Není třeba, než nějaký nemocný, těžce nemocný, který už skoro umírá. Nad tímto nemocným ať pohanští kněží vzývají své bohy, zatímco já budu vzývat svého Krista. Uvidíme z které strany přijde zázrak uzdravení“.

Návrh se císaři líbil, takže jakkoli byl rozhněván, hned nařídil, aby vyhledali nemocného. A netrvalo dlouho a přinesli ho k němu. Byl to skoro umírající ochrnutý, který se už zmítal v smrtelné křeči. Na znamení všichni zmlkli a pohanští kněží začali se svými modlitbami, vzývají všechny bohy Olympu, ale k zázraku nedošlo.

Pak se modlil Pantaleon: modlil se bez povyku, bez hluku, jak tomu bylo u pohanských kněží, nýbrž srdcem, celou vroucností své duše. „Pane – řekl – nikoli kvůli mně, ale pro svou slávu a triumf pravdy, uzdrav tohoto ubohého nemocného; uzdrav ho na těle i na duši, aby i on je tvým tvorem, a také on se znovuzrodil z tvé božské krve“. Jen co to řekl, povstal, přistoupil k ochrnutému, vztáhl k němu ruku a uzdravil ho.

Zázraky však zůstávají bez účinku pro ty, kdo vědomě zavírají oči světlu milosti a víry. Tak tomu bylo i v případě císaře; v podlosti své duše, setrval v nevěře a krutosti a zázraky, které Pantaleon konal připisoval magickému umění. Když s ním zůstal o samotě, znovu jej vyzýval, aby obětoval bohům a přitom mu vyhrožoval smrtí, pokud neuposlechne. Pantaleon však byl nezlomný, a nic nedbaje na vyhrožování, odpověděl: „Císaři, není snad větší zbabělosti, než zapřít poznanou pravdu. Kdybych obětoval

modlám, pokryl bych hanbou své jméno, zneuctil památku mé matky, která mi jako první vložila na rty požehnané jméno Ježíš, a svolal bych na sebe blesky Božího hněvu.

Ostatně, je-li krásné a božské položit život za pozemskou vlast, oč krásnější a božstější je zemřít za vlast nebeskou. Před Božím zlořečením proto dávám přednost pronásledování ze strany císaře, který může zabít mé tělo, ale nemůže zahubit mou duši“.

Císař byl proti této neochvějnosti ducha bezmocný. Propadl pekelné zuřivosti a přikázal, aby Pantaleona mučili stejným způsobem, jako každého jiného stoupence Nazaretského. První muka byla vskutku ukrutná, dlouhá, strašlivá a nelidská. Odřezávali mu kousky masa, drásali mu tělo ostrými hřebeny; opalovali mu rány loučemi; uvrhli ho do kotle s vařící smolou; a když shledali, že žádné z těchto mučení nedokázalo zlomit jeho hrdinský zápal víry, a že i uprostřed muk oslavoval Ježíše Krista, přivázali mu na krk velký mlýnský kámen a hodili ho do moře. Pantaleon se však zanedlouho objevil na břehu živý a zdravý, posilován Ježíšem Kristem, který jej přišel povzbudit v postavě starce Hermolaa.

Zpráva o těchto událostech císaře zneklidnila. Stůj co stůj ho chtěl vidět. Nechal jej proto předvést a zeptal se: „Jen mi řekni, řekni mi, Pantaleone, kdo tě naučil těmto prestižním hrám; odhal mi svého učitele, abych mu mohl blahopřát“.

Nato Pantaleon odvětil: „Císaři, ty nazýváš zázraky Boží všemohoucnosti hrami. Nevím, co ti mám říct, co bych ti ještě neřekl? Mým Učitelem je Ježíš Kristus.

Ježíš Kristus učinil neškodným var tvých kotlů, Ježíš Kristus mě vysvobodil z mořských peřejí. Neexistuje lidská moc, která by proti Ježíši Kristu mohla bojovat. Jen bude-li chtít, budou se moci tvoji kati pyšnit vítězstvím nade mnou.“

Při jménu Ježíše Krista císař zneklidněl ještě víc, začal řvát a rozkázal, aby Pantaleona vyvedli do cirků a předhodili šelmám.

Cirk a amfiteátr byly u pohanů veřejnou stavbou oválného či kruhového tvaru, kde se davu předváděli hrůzné krvavé podívané. Stejně jako dnes se o křesťanských svátcích lid baví pyrotechnickými ohňostroji, tak se o pohanských svátcích bavil pohledem na gladiátorské zápasy, při nichž umíraly stovky zápasníků, kteří se pobíjeli navzájem a to s jediným cílem: obveselit divácký plebs, který se scházel jako by se jednalo o něco naprosto nevinného. Ne vždy však gladiátoři zápasili mezi sebou: častěji museli měřit své síly s divokými šelmami, které se v hojném počtu chovaly v podzemí cirků a amfiteátrů. Před zápasem nechávali šelmy vyhladovět, a když nadešla hodina střetu ještě víc je pošťvali, aby tak podnítily krveprolití. A tyto masakry nevinných lidských bytostí byly vskutku tak strašlivé, že si to nikdo nedokáže představit, V okamžiku se kolbiště změnilo v tratiliště krve, poseté mrtvolami, zatímco dav se oddával bezuzdnému jásotu.

Tak tomu bylo až do chvíle, kdy poté, co se rozpoutala nenávist vůči vyznavačům Ukřižovaného, začalo jejich pronásledování. Od té chvíle už šelmám nepředhazovali gladiátoři, nýbrž nevinní křesťané. Měl-li být trest co nejexemplárnější, vháněli se křesťané do arén v celých zástupech za burácivé barbarské vřavy přihlížejících davů. Pohanští představitelé se domnívali, že těmito veřejnými tresty uhasí rozmach nové víry. Jenže často docházelo k opačnému účinku a to z důvodů velkých zázraků, k nimž při těchto událostech docházelo. Tak tomu bylo i v případě hrdinského Pantaleona.

Vskutku, jakmile se rozšířila zpráva o tom, že lékař Pantaleon byl odsouzen k předhození šelmám, hrnuli se do cirků velké zástupy, aby se pokochaly hrůznou

podívanou. Ale k čemu došlo? Divoké šelmy, namísto toho, aby se na nezlomného šampióna víry vrhli a rozsápali ho, lehli si mu poslušně k nohám a olizovali mu šaty, čímž vyjadřovaly hlubokou úctu. Zázrak byl až příliš zřejmý, záštita nebes natolik zářná, že dav diváků před tímto nadpřirozeným jasnem propukl v aplaus sympatie k velkému hrdinovi víry, oslavoval Krista a mnoho z nich se přihlásilo ke křesťanství. Císař ještě více rozezlen, nechal všechny nové vyznavače pobít.

Zatímco se sprádaly plány pro potrestání všech nových stoupenců víry, byl Pantaleon, držen v městském vězení. Čekalo jej další mučednictví, trest kolem. Jednoho krásného dne jej přivázali ke kolu posetému bříty, poté jej odvezli na vrchol hory a svrhli ho po příkrém svahu dolů. Každý pochopitelně čekal, že jej tam dole uvidí strašně rozsekaného. Avšak, nebylo tomu tak. K úžasu všech vyvázl živý a zdravý. Tento další zázrak způsobil mnoho nových konverzí. I sami kati museli uznat, že zasáhl prst Boží. Vždyť kolo se rozbilo na tisíce kousků, navíc zabilo mnoho z těch, kdo chtěli zblízka vidět barbarskou tragédii. Jen císař zůstával zatvrzelý. Zaslepen víc než kdy předtím poslední utrpenou porážkou, pohroužil se ještě hlouběji do své brutální zloby, a poté, co si nechal předvést Pantaleona, řekl mu: „Ty ničemo, se domníváš, že unikneš mým rukám, ale já tě nenechám, doku nebude tvé tělo na kousky. Tvůj učitel Hermolaus byl prozíravější než ty: veřejně obětoval modlám a bylo mu odpuštěno. Ty však vzdoruješ. Zakrátko uvidíš, čeho je schopen císařův hněv. Máš ostatně ještě čas, aby sis vše rozmyslel: vzpamatuješ-li se, bude ti prokázána stejná laskavost jako tvému učiteli“.

Pantaleon se však nenechal chytit do léčky. Vědom si toho, že Hermolaovo odpadnutí je nemožné, odpověděl: „Císaři, já znám víru svého učitele; taková víra nemůže být než nezlomná. Ale i kdyby Hermolaus zradil Ježíše Krista, měl bych ho kvůli tomu snad zradit i já? Je neznám jiného Boha kromě Ježíše Krista: kdybych ho zradil, poskvrnil bych své svědomí ohromným a neodpuštělným zločinem. O tento zločin nestojím, ani se jej nemohu a nesmím dopustit. Ty vyhrožuješ smrtí; ale i když smrt přijde: pro křesťany je počátkem života, proto mě nemůže děsit. Ostatně ty, císaři, můžeš zabít tělo, ale nemůžeš zabít mou duši. A mne zajímá jen jedno: spása duše a mít Boha, což je nejvyšším cílem života“.

Tato odpověď císaře utvrdila v tom, že je nemožné zlomit neochvějného ducha tohoto velkého hrdiny a jeho víru. Aniž by se pouštěl do dalších diskuzí, nechal jej zbičovat a pak ho vydal katům, aby byl sťat.

Pantaleon přijal tuto zprávu s naprostým klidem. Pomyšlení, že zakrátko dosáhne svého božského cíle jej naplňovalo nevýslovnou radostí, a ve vytržení lásky zapěl s prorokem: „Často se na mně

Udělování svátosti nemocných
v rotundě sv. Pantaleona v Pustiměři.

dopouštěli násilí, ale nedokázali zlomit mou neochvějnost, protože Kristus Vykupitel mne podpíral svou božskou milostí“.

A hle, na popravčím místě došlo k dalším úchvatným zázrakům. Byl připoután k olivovníku, když náhle se oliva obsypala plody. Jeden z katanů se rozmáchl, aby mu zasadil ránu do krku, jenže meč změkkl jako vosk a hrdina zůstal nedotčen.

Následovala nová obrácení a nová vyznání víry v Ježíše Krista. Sami katani byli nuceni uznat božství Nazaretského, odhodili zbraně, padli před ním na zem, klaněli se mu a prosili za odpuštění. Hodina slávy však nadešla. Přichází další císařská popravčí četa, aby dokonala bídný zločin. Pantaleon přijal korunu mučednictví 27. července roku 305. Legenda vypráví, že ve chvíli mučednické smrti jedna zbožná žena sebrala krev mučedníka do nádoby a s velkou vroucností ji uchovávala ve svém domě. Tělo bylo pohřbeno ve vile jistého Alamanzia, nedaleko za městem. Úcta ke svatému Pantaleonovi se rychle rozšířila jak na Východě, tak na Západě a byl zařazen do seznamu čtrnácti svatých pomocníků (vzývaných křesťanským lidem v těžkých chvílích).

Poutníci v katedrále u oltáře sv. Pantaleona v Ravellu s drahocennou relikvií – krví mučedníka, která se zkapaľhuje v den jeho svátku, 27. července.
Dole: pohled z Ravella na pobřeží Amalfi.

ITER AD CHRISTIANAE RELIGIONIS DIVITIAS IN ITALIA, QUAE AD FIDEM AMOREMQUE CHRISTI NOS PROMOVENT, 1. 7. 2016.

*Svatý Pantaleone, mučedníku,
v životě tak dobrý a odvážný,
ved' nás na mnohdy křivolaké*

pozemské pouti, dej nám sílu ducha i odvahu čelit obtížím.

Dej nám objevit hodnotu pokory a radost z odpuštění.

Vypros nám Boží milosrdenství,

ať sestoupí na nás a zůstane s námi vždycky. Amen.

KAPLE SV. ANNY.

Na její obnově se měl podílet už biskup Jan VII. V roce 1635, poté, co vyhořel farní kostel byla zničena i tato kaple, která s ním byla těsně spojena. Obě posvátné stavby nechal ještě krátce před svou smrtí obnovit František kardinál Ditrichštejn. Od roku 1667 byla svatoanenská úcta spjata s Bratrstvem sv. Anny, založeným olomouckým biskupem Karlem z Lichtensteinu-Castelcornu, jehož znak se

nachází nad portálem, díky němuž začala i tradice slavných poutí. Kaple se tak stává poutním chrámem. Fresky na stěnách jsou *'Biblia pauperum'*. Vyprávějí dějiny spásy od prvního pádu, až k vykupitelské oběti Ježíše Krista. Fresky Jakubova a Pseudo-Matoušova apokryfního evangelia dávají číst úchvatné dějiny svatých rodičů Panny Marie, Jáchyma a Anny. Od velkorysosti a štědrosti života starozákonních spravedlivých, přes tíživý úděl *'Bohem opovržených'*, za jaké je pokládali lidé proto, že neměli děti, až k vroucí modlitbě, v níž se jim dostává poznání jedinečného povolání, které jim svěřila Prozřetelnost: být rodiči Matky Božího Syna. Modlitba vskutku pozvedá náš pohled k

nebi, k tajemství Trojjediného Boha. Tato hluboká pravda promlouvá z kopule sv. Anny, z níž zaznívá Slovo ústy proroků, evangelistů i učitelů Církve. Jako u sv. Jáchyma a Anny, a především u Panny Marie se i v nás má stávat tělem, aby tak celé tvorstvo dospělo do plnosti Kristovy. Obnovená kaple sv. Anny se tak obrací s výzvou k osobní obnově každého, kdo jako

poutník směřuje k údělu, jenž Bůh připravil těm, kdo ho milují. Na této cestě provázelo svatoanenské poutníky Velkého Jubilea 2000 *Apoštolské požehnání* Jeho Svatosti, Jana Pavla II. a o vigílii svatoanenské pouti 2009, kdy se konala v Pustiměři pouť vyškovského děkanátu za obnovu rodin a za nová kněžská povolání, poslal své požehnání poutníkům papež Benedikt XVI. (pergamen umístěn nad kazatelnu).

NAROZENÍ PANNY MARIE

*v tradici Protoevangelia sv. Jakuba a Pseudo-Matoušova evangelia,
na Giottových freskách v kapli rodu Scrovegni v Padově
a na freskách kaple sv. Anny v Pustiměři*

Jáchym dosáhl pozdního věku, aniž by zanechal potomstvo. Znalec Zákona Ruben jej vypudil z jeruzalémského chrámu, protože tam neměl přístup ten, kdo zůstal bez potomstva. Scéna se odehrává v chrámě na místě, kde se předčítalo ze Zákona neboli Bimah, odkud znalec Zákona uděluje požehnání. Svatostánek pod točivými sloupy představuje Sancta Sanctorum, nejposvátnější místo svatyně, na kterém se uchovávala archa úmluvy. Znalec zákona vyvádí z chrámu Jáchyma, držícího v náručí kůzle.

Izraeli žádné potomstvo“. Jáchyma to velmi rozesmutnělo. I jal se hledat v seznamech dvanácti kmenů lidu, říká: „Prozkoumám seznamy dvanácti izraelských kmenů, abych viděl, zda-li jsem jediný, kdo neměl v Izraeli potomstvo“. Hledal, a zjistil, že všichni spravedliví měli v Izraeli potomstvo. Tehdy se rozpomněl na patriarchu Abraháma, kterému Bůh dal až na konci jeho dní syna Izáka.

Jáchym byl velmi sklíčen a nechtěl se ani ukazovat před manželkou. Odešel na poušť, postavil si tam stan a postil se čtyřicet dní a

Podle vyprávění dvanácti izraelských kmenů, žil jistý Jáchym, muž nesmírně bohatý. Přinášel dvojnásobné oběti, říká: „Co mám navíc, patří všemu lidu, a co jsem povinen za odpuštění svých hříchů, patří Pánu, jako výkupné“.

Zatímco tak jednal, Pán rozmnožoval jeho stáda, takže v izraelském národě mu nebylo podobného. Tak si začal počínat už ve věku patnácti let. Ve dvaceti se oženil s Annou, dcerou Acharovou, jež pocházela z jeho rodu, totiž z kmene Judova, z rodu Davidova. Ale přesto že s ní žil dvacet let, nedala mu syny ani dcery.

Nastal velký den Páně a synové Izraele přinášeli své oběti. Tu před něj předstoupil Ruben a pravil mu: „Nemůžeš přinášet svou oběť jako první, protože nemáš v

Jáchym, pokořen a zarmoucen, odchází do hor mezi pastýře, kteří bdí u jeho stád a zůstává u nich pět měsíců, aniž by o sobě dal vědět. Jen psík ho vítá s radostí. Scéna je situována do prostředí skalnatých hor se stromy v pozadí.

čtyřicet nocí. Řekl si: „Nesestoupím pro jídlo ani pro pití, dokud mne Pán nenavštíví: mým pokrmem i nápojem bude modlitba“.

Jeho žena propukla v dvojí nárek, v dvojí pláč. Pravila: „Budu oplakávat své vdovství a hořekovat nad svou neplodností“. i nastal velký den Páně. tu Judit, služebná, jí říká: „Dokud budeš malomyslně. Hle, nastal velký den Páně a není ti dovoleno se rmoutit. Uvaž si na hlavu tento šátek, který mi dala paní: já si ho nemohu uvázat, protože jsem služebná a na něm je královská pečeť“. Anna však odvětila: „Odstup ode mě. Nic takového já nedělám. Bůh mne velmi pokořil. Asi jsem neudělala dobře, že jsem ti ho dala, a tys přišla, abych měla podíl na tvém hříchu“. Judit se ohradila: „Jakou kletbu bych jen mohla pronést, aby Pán, který zavřel tvé lůno, ti už nikdy nedal potomstvo v Izraeli?“ Anna se velmi zarmoutila.

Odložila smuteční šat, umyla si hlavu, oblékla se do svatebních šatů a kolem deváté sestoupila, aby se procházela po zahradě. Pozvedla oči a hle, vavřínový strom. I usedla se do jeho stínu a prosila Hospodina slovy: „Ó, Bože našich otců, požehnej mi a vyslyš mou modlitbu, jako jsi požehnal Sářinu lůno a dals jí syna, Izáka“.

Hledíc upřeně k nebi, spatřila na vavřínu vrabčí hnízdo. Tu sama u sebe začala naříkat: „Ach, kdo mne zplodil? které lůno mne porodilo? Před izraelskými syny jsem se stala zlořečením, pohrdá se mnou a s úšklebkem mne vyhánějí z chrámu Páně. Ach!, komu se podobám? Nemohu se srovnávat ani s nebeským ptactvem, vždyť i nebeští ptáci jsou před tebou plodní, Pane. Ach, běda!, komu se více podobám? Nejsem podobná ani pozemské zvěři, neboť i pozemská zvířata jsou před tebou plodná, Pane. Ach!, komu se vůbec podobám? Nejsem podobná ani těmto vodám¹, neboť i

Anna, jež zůstala doma, přijímá andělovu zvěst o svém nadcházejícím mateřství. Na obraze je zachycen interiér jejího domu, kde přijímá poselství Božího anděla. Vlevo tká služebná, zřejmě Judit. Na pavlačovém tympanonu, v mušli nesené anděly je zobrazen Izaiáš, mariánský prorok.

¹ Zřejmě zmínka o blízkém rybníku Bethesda, kde Ježíš uzdravil ochrnutého (Jan 5,1-18). Pozdější tradice umístila právě sem dům sv. Anny v Jeruzalémě, nedaleko chrámu.

ony jsou před tebou plodné, ó Pane. Ach!, komu jsem vůbec podobná? Zajisté se nepodobám této zemi, neboť i tato země přináší své plody podle ročních dob a velebí tě, ó Pane“.

Jáchym, povzbuzený andělem, přináší Bohu v oběť kůzle. Jáchym klečí před oltářem na znamení klanění, nad ním spočívá Boží ruka.

„...Vaše skutky milosrdenství jsou před Boží tváří a ve svých modlitbách jste byli vyslyšeni.“

A hle, ukázal se jí anděl Páně a řekl jí: „Anno, Anno! Pán vyslyšel tvou modlitbu! Počneš a porodíš. O tvém potomstvu se bude vyprávět po celé zemi“.

To řekl a zmizel jejím zrakům. Rozechvělá a naplněná bázní nad tím, co viděla a slyšela, vešla do svého pokoje, polomrtvá ulehla a den i noc zůstala v bázní a na modlitbách.

Anna odpověděla: „Jako že je živ Pán, můj Bůh, jestliže porodím, ať už chlapce nebo děvčátko, přinesu jej jako dar Pánu, mému Bohu, a bude mu sloužit po všechny dny svého života“. A hle, přišli dva poslové a oznámili jí: „Tvůj muž Jáchym se vrací se svými stády.“ Sestoupil k němu totiž anděl

Už je skoro noc a Jáchym upadá do spánku. Tu se mu ve snu zjevuje anděl z předchozí scény a oznamuje jeho blížící se otcovství, přičemž jej vybízí, aby se vrátil domů. Celou scénu sledují dva pastýři.

Páně a řekl mu: „Jáchyme, Jáchyme! Pán vyslyšel tvou úpěnlivou modlitbu. Sestup dolů. Hle, tvá manželka Anna počne ve svém lůně“.

„Já jsem Boží anděl a dnes jsem se zjevil tvé plačící a modlící se ženě, a potěšil jsem ji. Věž, že z tvého semene počne dceru, a tys ji nechal v zapomnění. ta bude Božím chrámem, spočine na ní Duch svatý; její štěstí bude vznešenější než blaženost všech svatých žen; nikdo o ní nebude moci říct, že před ní povstala jí podobná: a na tomto světě po ní žádná jiná nepovstane. Sestup proto z hor, vrať se ke své ženě. Bůh v ní totiž vzbudil sémě, za které mu musíš poděkovat. Jeho sémě bude požehnané, i ona bude požehnaná a stane se matkou věčného požehnání“.

Poté, co anděla uctil, řekl mu Jáchym: „Jestliže jsem před tebou našel milost, usedni na chvíli v mém stanu a požehnej svému služebníku“. Anděl mu však odpověděl: „Neříkej si služebník, ale spoluslužebník; oba jsme totiž služebníky téhož Pána. Můj pokrm však je neviditelný a můj nápoj nemůže spatřit žádný smrtelník. nemůžeš mě proto žádat, abych vstoupil do tvého stanu. Ale chceš-li mi něco nabídnout, přines to jako žertvu Pánu“.

Jáchym tehdy vzal neposkvrněného beránka a řekl andělovi: „Neodvážil bych se

obětovat Pánu žertvu, pokud bych neznal Pánovu vůli“. Zatímco Jáchym přinášel Pánu oběť, vystupoval k nebu jako anděl, tak dým z oběti.

Jáchym sestoupil, a nechal svolat své pastýře, říká: „Přineste mi sem deset beránků bez vady a skvrny: budou pro Pána, mého Boha. Přiveďte mi i dvanáct spanilých býčků: budou pro kněze a pro radu starších; a také sto kůzlat pro všechny lid.

Anna bere do náruče dítětko Marii, obklopené služebnými, jež mají kolem krku pleny pro novorozence. V přízemí dvě služebné pečují o Marii po koupeli: jedna ji jemně tiskne nos, aby dobře rostla, jak bylo v minulém století zvykem v mnoha italských krajích.

Jáchym, doprovázený pastýři, se vrací domů a u Zlaté brány se objímá s Annou, která mu vyšla naproti poté, co ji anděl zpravil o manželově návratu. Pozadí celé scény jsou jeruzalémské hradby. Annu provází skupina přítelkyň. Judit má přes ruku plášť s popelavou podšívkou – symbol Annina někdejšího vdovství.

oslavena“, a dala děvčátko spinkat. když se jí naplnily dny, Anna se očistila, přiložila si děvčátko k prsu a dala mu jméno Maria.

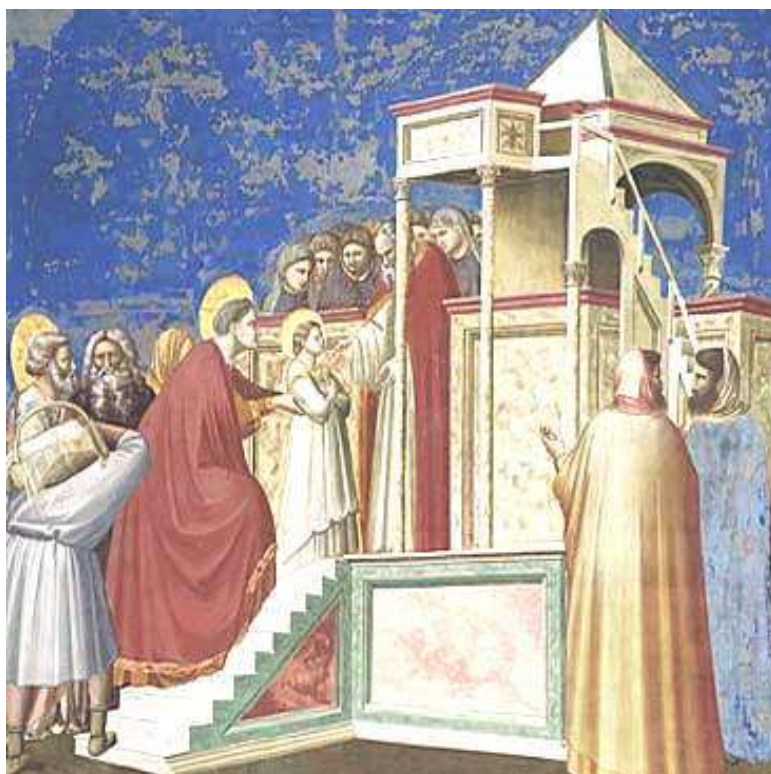
Děvčátko den ode dne sílilo. Když jí bylo šest měsíců, postavila ji matka na zem, aby viděla, zda vydrží stát rovně. Ona pak, poté co udělal sedm kroků, vrátila se jí na klín. Vzala ji do náruče a povídá: „Jakože je živ Pán, můj Bůh, nebudeš chodit po této zemi, dokud tě neodvedu do Pánova chrámu“. Ve svém pokojíku pak udělala oltáříček a do jejího rukama nenechala procházet nic světského a nečistého. Nato zavolala bezúhonné židovské dcerky, aby si s ní hrály.

Když byl děvčátku rok, Jáchym uspořádal velkou hostinu: pozval kněze, znalce Zákona, radu starších i všechnen izraelský lid. Tehdy představil dívku kněžím. Ti jí požehnali slova: „Ó Bože našich otců, požehnej této dívence a na věky po všechna pokolení jí zjednej jméno“.

A hle, Jáchym sestupoval se svými stády. Anna zrovna stála na prahu, a když viděla Jáchyma přicházet, běžela mu naproti, padla mu kolem krku, a zvolala: „Ted' vím, že pán Bůh mi velmi požehnal. Hle, vdova už není vdovou a neplodná počne ve svém lůně“.

Prvního dne Jáchym spočinul ve svém domě. Nazítří představil své oběti a řekl si: „Je-li mi Pán Bůh nakloněn, ukáže mi to destička kněze“. Ve chvíli, kdy přinášel oběť, Jáchym pohlédl na destičku kněze. Když tento vystupoval k oltáři Páně, Jáchym si nebyl vědom žádného hříchu a zvolal: „Nyní vím, že je mi Pán nakloněn svou přízní a že mi odpustil všechny hříchy“. Sestoupil tedy z chrámu Páně ospravedlněn, a vrátil se domů. Naplnily se jí měsíce.

V devátém Anna porodila a zeptala se kojné: „Co jsem porodila?“ Ta jí odpověděla: „Děvčátko“. Anna nato: „Dnes je má duše

Ve věku tří let je Maria přivedena do chrámu a svěřena kněžím. Scéna se odehrává u vchodu do chrámu v Jeruzalémě, kde Jáchym se blíží pozdějšímu Simeonovi (112let) a prorokyni Anně. Velekněz Abiatar přijímá Marii, doprovázenou sv. Annou, zatímco v přízemí dva kněží celou událost komentují.

A všechen lid zvolal: „Tak se staň, tak se staň! Amen“. představil ji i velekněží. Ti ji požehnali slovy: „Ó Bože na výsostech, pohleď na tuto dívku a požehnej jí nejvyšším požehnáním, nad nějž většího není“.

Potom ji matka odnesla ze svatyně do svého pokoje, a dala jí napít. Tehdy Anna vyzpívala Pánu Bohu tento chvalozpěv: „Zapěji hymnus Pánu, svému Bohu, neboť mne navštívil a zbavil toho, co bylo pohanou v očích mých nepřátel: Pán mi totiž dal plod spravedlnosti, jedinečný a před ním mnohý. Kdo kdy řekne Rubenovým synům, že Anna kojí? Slyšte, slyšte, vy dvanáctero kmenové Izraele: Anna kojí!“ Uložila ji ve svatyni svého pokoje a odešla, aby jim posluhovala u stolu. Po skončení hostiny, odešli plní radosti, oslavujíc Boha Izraele. Dívce ubíhaly měsíce.

Když dosáhla věku dvou let, Jáchym řekl Anně: „Zaveďme ji do chrámu, abychom dostáli danému slibu, aby se proti nám Pán neobrátil a naše oběť nezůstala odmítnuta“. Anna odpověděla: „Počkejme do tří let, aby se pak dívka nesháněla po otci a matce“. Jáchym odpověděl: „Počkáme“.

Když pak dívky byly tři roky, Jáchym pravil: „Zavolejte bezúhonné židovské dívky: každá ať si vezme hořící pochodeň a drží ji rozžatou, aby se dívka neobrátila zpět a její srdce nebylo přitahováno ničím kromě Pánova chrámu“. Tak také učinily, dokud nevystoupily do Pánova chrámu. Maria spěšně stoupala po patnácti chrámových schodech, aniž by se ohlížela, aniž – jak to žádalo dětství – by si vzpomněla na rodiče. Proto si oba užaslí rodiče pospíšili, a děvčátko hledali, až ho našli v chrámě. I chrámoví kněží tím byli překvapeni. Její tvář zářila jako sníh. Přivítal ji velekněz, políbil ji a požehnal slovy: „Pán oslavil tvé jméno po všechna pokolení. Na tobě Pán v poslední den zjeví synům Izraele svou spásu. Posadil ji na třetí stupeň oltáře a Pán Bůh ji oděl svou milostí. I zatančila a celý dům Izraele si ji oblíbil.“

Maria si získala obdiv všeho izraelského lidu. Ve třech letech už kráčela tak rozvážným krokem, mluvila tak dokonale a tak svědomitě zpívala Bohu chvály, až tím všichni byli udiveni a žasli nad ní. Nebyla považována za děvčátko, ale za zralou osobu; byla v modlitbě tak vytrvalá, že se zdálo, jako by jí bylo už třicet. Její tvář byla tak spanilá a zářivá, že jen s obtížemi bylo možné do ní pohlédnout. Byla vytrvalá v práci s vlnou; a ve svém útlém věku vykládala, co ani zralé ženy nedokázaly pochopit. Stanovila si tento řád: od rána do třetí hodiny setrvala na modlitbách; od třetí do deváté hodiny se zabývala textilními pracemi; ode deváté se pak znovu oddávala modlitbě. Neustávala s modlitbou, dokud se jí nezjevil Boží anděl, z jehož ruky přijímala pokrm: tak stále více a lépe prospívala ve službě Boží. Navíc, zatímco starší panny si po Božích chválách dopřávaly oddechu, ona neodpočívala nikdy, takže při chválách a bděních ji žádná nepředěšla, žádná nebyla

znalejší Zákona, žádná v pokoře poníženější, více obdařena ve zpěvu či dokonalejší v ctnosti. Byla stálá, neochvějná, neměnná a den co den stále lépe prospívala.

Nikdo ji nespatriil rozhněvanou ani neslyšel, že by zlořečila. Každé její slovo bylo tak plné milosti, jako by na jejich rtech spočíval Bůh. Vytrvalá v modlitbě a v meditaci Zákona, při řeči byla pozorná ke svým společníkům. Bděla navíc, aby jí nikdy nescházel úsměv, přívětivý tón hlasu. Bez přestání blahorečila Bohu, ba dokonce ani při pozdravu neopomíjela Boží chválu, když odpovídala: „Deo gratias“. Denně se živila jen pokrmem, který přijímala z andělovy ruky; pokrm, který jí předkládali kněží, rozdávala chudým. Často bylo vidět, jak s ní rozmlouvají Boží andělé a jsou poslušní jejich příkazů. Kdykoli se jí dotkla nějaká nemocná, v tu chvíli se uzdravena vracela domů.

Její rodiče sestupovali v úžase a chválili Boha Hospodina, že se dívka neobrátila zpátky. Marie byla vychovávána v chrámě jako holubice, přijímaje pokrm z andělské ruky.

KOPULE KAPLE SV. ANNY V PUSTIMĚŘI.

CHRÁM SV. BENEDIKTA

(výška věže 44,5m; délka 46m; šířka 18,5m)

Základní kámen stávajícího farního chrámu, zasvěceného otci západního mnišství a patronu Evropy byl položen v roce 1900. Posvěcen byl 27. dubna 1902 olomouckým arcibiskupem Theodorem Kohnem. Na tomto posvátném místě se podepsala i válečná léta XX. století – jejichž stopy jsou patrné na klenbě dodnes.

Po pádu největší tragédie lidstva, barbarského komunizmu se tento chrám stal svědkem poselství naděje, které zaznělo z úst nezapomenutelného olomouckého arcibiskupa Františka Vaňáka, jenž o svatoanenské pouti roku 1990 opakoval slova papeže Jana Pavla II. k českému národu: *"Stavte na Kristu, úhelném kameni, společnost a kulturu budoucího věku"*.

V duchu Ježíšovy velekněžské modlitby *'perchè tutti siano una cosa sola'* - 'aby všichni byli jedno' hostil chrám sv. Benedikta mezinárodní setkání s mládeží italské farnosti Case di Malo (VI). Ke kořenům slovanské spirituality dopřál sestoupit v roce 1992 prof. Tomáš Špidlík S.J., jehož papež Jan Pavel II. jmenoval v roce 2003 kardinálem.

„Bud'te Kristovi jako on je váš“, tato výzva zněla v roce 1997 k jednatřiceti birmovancům z úst prvního papežského nuncia v České republice, arcibiskupa Giovanniho Coppy (kardinálem jmenován v roce 2007).

Jeho Eminence, Tomáš kardinál Špidlík S.J., zavítal znovu do Pustiměře 6.-7. srpna 2005: zde slavil eucharistii, požehnal obnovená sousoší a převzal čestné občanství.

Votivní svíce s emblémem pustiměřského chrámu u hrobu sv. Benedikta a sv. Scholastiky v katedrále opatství Montecassino, Itálie, PEREGRINATIO AD LOCA SANCTITATIS ET HISTORIAE, 4. července 2018.

SV. BENEDIKT Z NURSIE

OTEC ZÁPADNÍHO MNIŠSTVÍ, PATRON EVROPY A PUSTIMĚŘSKÉ FARNOSTI

(katecheze Benedikta XVI. při střeční generální audienci, 9. dubna 2008)

POUTNÍCI V RODIŠTI SV. BENEDIKTA - NORCI (Nursii),
Anni Paulini Peregrinatio, Norcia, Itálie, 26. června 2009.

Rád bych dnes promluvil o sv. Benediktovi, zakladateli západního mnišství, a také patronu mého pontifikátu. Začnu slovy sv. Řehoře Velikého, který o sv. Benediktovi napsal: „Muž Boží, který se na této zemi skvěl tolika zázraky, a neméně oslňoval výmluvností, s níž uměl vykládat svou nauku“ (*Dial.* II,36). Velký papež napsal tato slova v roce 592, necelých 50 let po smrti svatého mnicha, který stále žil v paměti lidí a především v řeholním řádu, který založil. Svým životem a dílem měl svatý Benedikt zásadní vliv na

rozvoj evropské civilizace a kultury. Nejdůležitějším pramenem o jeho životě je druhá kniha *Dialogů* svatého Řehoře Velikého. Není to životopis v klasickém smyslu. Podle smýšlení své doby se snaží prostřednictvím příkladu konkrétního člověka, - totiž svatého Benedikta – ukázat výstup k vrcholům kontempace, který může uskutečnit ten, kdo se odevzdá Bohu. Předkládá nám tedy vzor lidského života jakožto výstupu k výšinám dokonalosti. Svatý Řehoř Veliký v této knize *Dialogů* vypráví také o mnoha zázracích, jež světec vykonal, ale ani zde nemá v úmyslu jen líčit cosi mimořádného, nýbrž ukázat, jak Bůh, tím, že napomíná, pomáhá ale i trestá, zasahuje do konkrétních situací lidského života. Chce ukázat, že Bůh není vzdálenou hypotézou kladenou na počátek světa, ale je přítomen v životě člověka, každého člověka. Tuto perspektivu „životopisce“ lze chápat také v obecném kontextu jeho doby: na přelomu V. a VI. století byl svět zmítán děsivou krizí hodnot a institucí, způsobenou pádem Římské říše, invazí nových národů a úpadkem mravů. Prezencí svatého Benedikta, coby „zářivé hvězdy“, chtěl Řehoř v této údesné situaci ukázat právě tady, ve městě Římě, východisko z „temné noci dějin“ (srv. Jan Pavel II., *Insegnamenti*, II/1, 1979, str.1158). Světcovo dílo, zvláště pak jeho *Řehole*, se skutečně ukázalo být nositelem věrohodného duchovního kvasu, jenž v toku staletí daleko přesáhl jeho vlast i dobu, a proměnil tvář Evropy, když po pádu politického jednoty, tvořené římskou říší, vzbudil novou jednotu duchovní a kulturní, totiž křesťanské víry, sdílené národy tohoto kontinentu. Právě tak vznikla realita, kterou nazýváme „Evropou“. Narození svatého Benedikta se datuje kolem roku 480. Pocházel, jak říká sv. Řehoř, *ex provincia Nursiae* – z oblasti Nursie. Jeho zámožní rodiče jej poslali studovat do Říma. Dlouho však ve Věčném městě nezůstal. Jako naprosto důvěryhodné vysvětlení, Řehoř uvádí skutečnost, že mladý Benedikt byl znechucen způsobem života mnoha svých druhů ze

VOTIVNÍ SVÍCE V JESKYNI SV. BENEDIKTA V SUBIACU,
Anni Paulini Peregrinatio, Subiaco, Itálie, 29. června 2009.

studií, kteří vedli nevázaný život a nechtěl upadnout dos tejných omylů jako oni. Chtěl se líbit jedině Bohu; *soli Deo placere desiderans* (II *Dial.* Prol 1). Proto ještě před ukončením studií opustil Řím a uchýlil se do samoty hor, východně od Říma. Po prvním pobytu v osadě Effide (dnes Affile), kde se na určitou dobu připojil k „řeholní komunitě“ mnichů, se stal

poustevníkem v nedalekém Subiacu. Tady žil zcela sám

po tři roky v jedné jeskyni, která je od vrcholného středověku „srdcem“ benediktin-ského kláštera zvaného „Sacro Speco“. Období v Subiacu, doba samoty s Bohem, bylo pro Benedikta časem zrání. Tady musel snášet a překonat tři základní pokušení každé lidské bytosti: pokušení sebeurčení a touhy stavět sebe sama do středu, pokušení smyslnosti a nakonec pokušení hněvu a msty. Benedikt byl totiž přesvědčen, že jedině pokud přemůže tato pokušení, bude s to říci i jiným něco užitečného v jejich potřebách. A tak poté, co jeho duše došla uklidnění, byl s to zcela kontrolovat hnutí svého já, a tak kolem sebe vytvářet pokoj. Teprve pak se rozhodl založit své první kláštery v údolí Anio, nedaleko Subiaca. Roku 529 Benedikt opustil Subiaco, a usadil se na Montecassinu. Někteří toto přesídlení vykládali jako útěk před intrikami místního závistivého církevního hodnostáře. Tento pokus o vysvětlení se však ukázal jako málo přesvědčivý, neboť jeho náhlá smrt nevedla Benedikta k návratu (II *Dial.* 8). Ve skutečnosti toto rozhodnutí vyplynulo ze vstupu do nové fáze jeho vnitřního zrání a jeho mnišské zkušenosti. Odchod ze vzdáleného údolí Ania na Monte Cassio – výšinu, která se vypíná nad rozsáhlou okolní rovinou a je viditelná už zdáli – měl podle Řehoře Velikého symbolický charakter: mnišský život ve skrytu má své opodstatnění, ale klášter má v životě církve a společnosti také svůj veřejný účel: má zviditelňovat víru jako životní sílu. A skutečně, když Benedikt 21. března 547 završil svůj pozemský život, zanechal svou *Řeholi* a benediktinskou rodinou, kterou založil, dědictví, jež přinášelo plody už v uplynulých staletích a přináší je dosud v celém světě. V celé své druhé knize *Dialogů* nám Řehoř ukazuje, jak byl život svatého Benedikta pohroužen do ovzduší modlitby, nosného základu jeho existence. Bez modlitby neexistuje zkušenost Boha. Benediktova spiritualita však nebyla niterností mimo realitu. V neklidu a zmatku své

Poutníci u soch sv. Benedikta a sv. Scholastiky v opatství Montecassino, *Peregrinatio Ad Loca Sanctitatis et Historiae*, Montecassino, Itálie, 4. července 2018.

doby žil Benedikt před Božím zrakem a právě proto nikdy neztratil ze zřetele povinnosti každodenního života ani člověka s jeho konkrétními potřebami. V pohledu na Boha chápal realitu člověka a jeho poslání. Ve své *Řeholi* označil mnišský život za „školu služby Pánu“ (*Prol.* 45) a své mnichy žádal, aby „ničemu nedávali přednost před božským oficiem“ (tedy liturgií hodin či breviářem) (43,3). Zdůrazňuje však, že modlitba je na prvním místě úkonem naslouchání (*Prol.* 9-11), který je pak následně třeba přeložit do konkrétní činnosti. „Pán čeká, že každý den na jeho svaté učení odpovíme skutky“, říká Benedikt (*Prol.* 35). Život mnicha se tak stává plodnou symbiózou činnosti a kontempace, „aby byl ve všem oslavován Bůh“ (57,9). Na rozdíl od snadné a egocentrické seberealizace, dnes tak často opěvované, je prvním a neodmyslitelným úkolem učedníka svatého Benedikta upřímné hledání Boha (58,7), na cestě vyznačené pokorným a poslušným Kristem (5,13), k lásce, před níž nesmí dát ničemu přednost (4,21; 72,11) a právě tak - ve službě druhému – se stávat člověkem služby a pokoje. Uplatňováním poslušnosti, uskutečňované vírou, již živí láska (5,2), dosahuje mnich pokory (5,1), které *Řehole* věnuje celou kapitolu (7). Takto se člověk stává stále více podobnějším Kristu a dosahuje právě seberealizace jakožto stvořený k Božímu obrazu a podobenství. Poslušnosti učedníka musí odpovídat moudrost opata, který v klášteře zaujímá „místo Krista“ (2,2; 63,13). Jeho postavu, vykreslenou zvláště ve druhé kapitole *Řehole* profilem duchovní krásy a náročného závazku, lze pokládat za Benediktův autoportrét, neboť – jak píše sv. Řehoř Veliký – „Světce nemohl učit jinak než jak sám žil“ (*Dial.* II,36). Opat musí být zároveň něžným otcem, ale i přísným učitelem (2,24), pravým vychovatelem. Nesmlouvavý k neřestem, ale především povoláný napodobovat něhu Dobrého Pastýře (27,8), a „spíše pomáhat než ovládat“ (64,8), „zdůrazňovat spíše skutky než slovy vše, co je dobré a svaté“ a „ilustrovat božská přikázání vlastním příkladem“ (2,12). Aby byl schopen rozhodovat se zodpovědně, také opat musí být tím, kdo naslouchá „radám bratří“ (3,2), protože „Bůh často zjevuje tomu nejmladšímu to nejlepší řešení“. Tato dispozice činí Benediktovu *Řeholi*, napsanou před patnácti stoletími, až překvapivě novou! Člověk, mající veřejnou odpovědnost, a to i v nejmenších oblastech, má být vždy také člověkem, který umí naslouchat a dokáže se učit od toho, komu naslouchá.

Benedikt označuje *Řeholi* jako „minimum, načrtnuté jen pro začátek“ (73,8), ale ve skutečnosti nabízí užitečná zaměření nejen mnichům, ale také všem, kteří hledají vedení na své pouti k Bohu. Svou uměřeností, lidskostí a střízlivým rozlišováním mezi tím, co je v duchovním životě podstatné a co je druhotné, si uchovala svou osvěcující sílu až dodnes. Pavel VI., který prohlásil 24. října 1964 svatého Benedikta patronem Evropy, tím chtěl vyslovit uznání podivuhodnému dílu Světce, které mělo prostřednictvím *Řehole* vliv na formaci evropské civilizace a kultury. Dnes, po století hluboce zraněném dvěma světovými válkami a po pádu velkých ideologií, jež se ukázaly být tragickými utopiemi, hledá Evropa svou vlastní identitu. K vytvoření nové a trvalé jednoty, jsou jistě důležité nástroje politické, ekonomické a právní, ale je třeba také probudit mravní a duchovní obnovu, která čerpá z křesťanských kořenů kontinentu, jinak Evropu přebudovat nelze. Bez této životní mízy zůstává člověk vystaven nebezpečí, že podlehne starému pokušení chtít se spasit sám – utopii, která různými způsoby přivodila v Evropě dvacátého století, jak na to poukázal papež Jan Pavel II., „bezprecedentní úpadek bolestných dějin lidstva“ (*Insegnamenti*, XIII/1, 1990, str.58). Hledáme-li skutečný pokrok, naslouchejme i dnes *Řeholi* svatého Benedikta jako světlu pro naši pouť. Tento velký mnich zůstává opravdovým mistrem, v jehož škole se můžeme naučit umění žít pravý humanismus.

*„... Máme poslání! Co po nás bude Pán Bůh chtít, to já nevím.
Jisté však je, že sice budeme ještě na vlnách a všelicos,
ale že si budeme moci jednou zazpívat:
kolik to bouří nad vlastí se sneslo! O život bylo zápasit nám v boji.
Mohutné sídlo Svatopluka kleslo, Velehrad víry bez pohromy stojí.“*

Tomáš kardinál Špidlík, S.J.

první čestný občan Pustiměře

HOMÍLIE V CHRÁMU SV. BENEDIKTA, 7. SRPNA 2005

„Drazí přátelé,
podle evangelia se zdá,
že jsem k vám přišel po
vodě. Je zajímavé, jak mě
vlna prozřetelnosti zanesla
až do Pustiměře. Ale to
evangelium, které jsme
četli je skutečně zvláštní.
Evangelium je plné
zázraků. Ale vždy jsou to
zázraky, kdy Kristus Pán
pomohl nějakému
nemocnému, chromého
postavil na nohy, slepému
otevřel oči, ... ale chodit
po vodě? To je cosi jako
když se čte o Budhovi, že
se přivezl na slunečním
paprsku. Nač jsou takové

zázraky? Ony jsou všechny zázraky symbolické: uzdravení slepého znamená, že Pán Bůh otvírá oči všem; uzdravení chromého, že Pán Bůh postaví na nohy všechny lidi; a chodit po vodě? Já říkám: to je zázrak pro nás pro všechny. Náš život je totiž pořád v nějaké nejistotě, jako na vlnách. Člověk touží po tom, aby měl něco pevného pod nohama, co by mi zaručilo, že stojím. Stává se to? Zakladatel dělnického hnutí v Belgii, pozdější kardinál Cardijn hlásal heslo: „odproletarizovat proletáře“. A říkal: kdo je proletář? To není chudý. Chudý člověk může být chudý, ale pořád jde dál. Vždyť já jsem z chudé rodiny a po první světové válce byla nezaměstnanost. Ale nebyli jsme proletáři: měli jsme domek, trochu mléka atd. Ale proletář, ten neví, co bude zítra. Ve francouzské televizi dělali rozhovor s jedním z těch, jak jim Francouzi říkají „vousáči“. Jsou to lidé, kteří spí pod mostem, apod. On povídá: byl jsem úředníkem u jedné obchodní společnosti. Měl jsem se velmi dobře. Jednoho

dne však společnost zkrachovala, já zůstal bez místa, vypověděli mne z bytu. Přestal jsem se holit, přespával na nádraží, ... a dneska jsem proletář. A ono se jich množí. Je až neuvěřitelné kolik jich je. Lidé se snaží, aby měli zajištěné pojištěné, aby stát každému zajistil, co potřebuje... No já jsem v Itálii. Každý týden přijíždějí stovky a stovky lidí z Afriky, Ázie. Ti, kterým zaplatili poslední peníze je naháží do moře. Musí se vylovit a jsou na ulici. Ale i v blahobytných městech jsou staří lidé načisto opuštění. Co máme dělat?

Říká se: státy se musejí starat! Charita musí pěstovat... To je všechno svatá pravda. Ale nepomůže to. Proto kazatelé vytýkají: jediná pevná půda je prozřetelnost Boží. Na tu se musíš postavit. A dávají se pěkné příklady. Takový kazatelský příklad je, že umírala matka šesti dětí. Anděl smrti, který měl přinést zprávu o smrti tam nechtěl jít, vrátil se k Pánu Bohu a říká: já si to nevezmu na svědomí! Copak to Pane Bože nevidíš? A Pán Bůh mu řekl: spust' se na hlubiny moře a vytáhni odtud nějaký ztracený kámen. Tak jej anděl donesl. Rozlom ten kámen. Rozlomil ho a byl tam malý červíček. Vidiš, já vidím všechno.

A z životopisů svatých se vyprávějí takové pěkné příklady, jak se všechno rozdalo atd. Z těch hříchů, co jsem já udělal, tak píšu knihy. Napsal jsem také knihu o svaté Melánii ze IV. století. Když Alarich okupoval Řím. Římané se báli, že o všechno přijdou. Ona – nejbohatší nevěsta Říma všechno rozdala a říkala: zkusme se spolehnout na Boží prozřetelnost. Pěkně se to čte. Nakonec ale řekneme: otec rodiny se musí starat; matka se musí starat, aby měla něco zajištěného. Jak je to tedy s tou Boží prozřetelností? To je podle povolání. Každý člověk má povolání a Pán Bůh ho opatruje v tom úkolu, který mu dal.

V dnešní době se však ten problém klade trochu šířeji: i národy mají své povolání. I velké národy zanikají a vznikají. Podle povolání. Jeden velký myslitel – Solovjov – se nad tím zamýšlí a říká: evropské národy – jaké měli povolání staří Židé, to víme: Starý zákon; Řekové – ti založili katolickou a pravoslavnou Církev a dogmata; Římané dali světu právo; západní národy daly uspořádání. A slovanské národy? On říká: ještě světu nedaly nic. Co to znamená? Jejich doba snad právě přichází. Teprve teď musí něco říci. Co by měli říci? Zajímavé je, že se k této otázce vracel často papež Jan Pavel II. Není náhodou, že byl prvním slovanským papežem. A mnoho lidí neví, co to znamenalo, když přišel do Československa. Noviny říkaly: přijel do Prahy, do Olomouce stávil se také na Velehradě. On sám to však myslel takto: po pádu totality moje první návštěva musí být na Velehradě. Přitom byl také v Praze ... První návštěva však byla na Moravě, v srdci Evropy. On si toho byl dobře vědom.

Tento týden jsme slavili svátek Panny Marie Sněžné. Víte, že v Římě, v bazilice Panny Marie Sněžné, položili svatá Cyril a Metoděj slovanskou liturgii na oltář a tam jí papež požehnal. Dostali přitom taková privilegia jako nikdo na světě. Dodnes se historici diví, jak je to možné, že dostali taková privilegia. Tehdy si totiž uvědomili jednu věc: svět se rozpadal na Východ a Západ. Navíc hrozil konflikt a dokonce roztržka v Církvi. V Římě si řekli: snad ti Slované budou spojovacím mostem mezi Východem a Západem. Svět už byl ovšem natolik rozdělený, že Slované, kteří měli spojovat se sami rozdělili na východní a západní. Ale po tisíci

letech se situace opakuje. Dnes je daleký Východ a daleký Západ; hrozí velké roztržky a Evropa? Bud' bude mostem, nebo bude roztrhaná. A vprostřed Evropy je Morava. Pán Bůh jí tedy svěřil nějaký úkol.

Když se teď rozšiřovala Evropská unie, otvíral jsem s tehdejším prezidentem Prodim hranici mezi Itálií a Slovinskem. On mluvil o tom, že se musí – jak říká Svátý Otec – dýchat oběma stranami plic. A já jsem k tomu dodal: ale musíme mít jedno srdce! Co to pomůže člověku dýchat dvěma plícemi, když nemá jedno srdce. To srdce je uprostřed Evropy. A je to Morava. Pustiměř pak je uprostřed Moravy. Máme tedy nějaké poslání! Co po nás bude Pán Bůh chtít, to já nevím. Jisté však je, že sice budeme ještě na vlnách a všelicos, ale že si budeme moci jednou zazpívat: kolik to bouří nad vlastí se sneslo! O život bylo zápasit nám v boji. Mohutné sídlo Svatopluka kleslo, Velehrad víry bez pohromy stojí. Proto přejme sobě a všem našim, abychom ten úkol, který pravděpodobně ještě máme. Svátý Otec Jan Pavel II. na to velmi často myslel. Právě ta jeho cesta na Velehrad byla symbolem toho, že nás ještě možná čeká velký úkol, pokud si zachováme tu svou křesťanskou tradici, kterou celý svět ztrácí. Dej nám Pán Bůh k tomu sílu! Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.“

Slovo před žehnáním obnovených soch v Pustiměři a v Pustiměřských Prusích:

Když mi řekli, že mám posvětit tři věci, tak jsem se nad tím zamyslel.

SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO: je to jistě nejznámější světec v celém světě. Na všech mostech stojí. A proč na mostech? Poněvadž vlny života všecy někde zanášejí. Ale bývá obvykle znázorněn s prstem na ústech jako patron mlčení, tajemství zpovědního. Ale i ti, kdo nejsou kněží mají tajemství. A jaká? Nikdy se nemá mluvit o zlém. Má se vždycky mluvit o dobrém. Obvykle to ilustruji v cizině jednou českou básničkou – Petr Křička, Jednička lomeno jednou. Starý pan učitel vždycky dával jenom jedničky – z pravopisu jednička, úprava jednička. A autor říká: 'jednou jsem přinesl úkol. Byla to samá kaňka a samá pravopisná chyba. Starý učitel se nad tím zamyslel a nakonec napsal: jednička lomena jednou, až na ty pravopisné chyby.' Jak by to bylo pěkné kdybychom mysleli vždycky o druhém jednička lomeno jednou až na ty pravopisné chyby.

Druhou sochou je **BOŽÍ MUKA**. Zajímavé je, že na našich obrazech obyčejně Panna Maria těší Krista Pána na kříži. Na východních ikonách je to obráceně – Kristus Pán těší Matku. Říká: 'neplač, i to je k dobrému'. A proto ta Boží muka byla vždycky takovým útočištěm matek. Ono když se vdávají to je krása, to je krása. Ale pak to přijde, jedno za druhým. A tak ty matky utíkají k Božím mukám a Kristus Pán jim říká: 'neplač, neplač'.

Ta třetí, to je zvonice, **ZVONIČKA**. Vždycky všude se zvoní. A zvoní se klekání. Víte proč se říká klekání? Protože pražský magistrát nařídil v 17. století, že musí zvonit všechny zvony naráz, protože klekají, tak aby klekali naráz, aby pak různě nebylo město na kolenou, zatímco jiní chtějí jet atd. V dnešních autech by to jistě bylo složité. Pak je také umíráček, abychom si vzpomněli na zemřelé. A pak jsou to všechny zprávy proti neštěstí. Některé zvony jsou pověstné. V Praze Loreta a na Velehradě: „zvoňte zvony na vše strany“. Jeden z nich rozbili za války nacisté na děla. Ale hned po válce to lidé posbírali a ulil se nový zvon a je tam napsáno: „Z Marie Josef zdobí moje čelo, které krutý barbar rozbil za války. Z čisté lásky lidu ožilo mé tělo, s vámi hlas můj lkal, teď jásej do dálky“. Tak ať ty pustiměřské zvony hlásají do dálky, jak se říká „ať zazní píseň jásavá, kde Mojmírova Morava o dávné slávě sní. Ať svatá slova Cyrila, tam kde do srdce zvonů ulila svůj pozdrav poslední“.

Tak to dnes posvětime, aby celá Pustiměř žila v duchu posvěcení Božího.

KATECHEZE O STÁŘÍ PAPEŽE FRANTIŠKA

Stáří je dar

I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Rovněž na otrocky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha. Avšak každý, kdo vzývá Hospodinovo jméno, se zachrání. (Joel 3,1-2.5)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dokončili jsme katecheze o svatém Josefovi. Dnes začínáme katechetickou cestu, na které hledáme inspiraci v Božím slově o významu a hodnotě stáří. Zamysleme se tedy nad stářím. Již několik desetiletí se tento věk života týká skutečného "nového lidu", kterým jsou starší lidé. Ještě nikdy v historii lidstva nás nebylo tolik. Nikdy nás nebylo tolik jako nyní, nikdy nehrozilo takové riziko, že budeme odhozeni, jako nyní. Starší lidé jsou často považováni za "přítěž". V dramatické první fázi pandemie to byli právě oni, kdo zaplatil nejvyšší cenu. Už dříve byli tou nejslabší a nejzanedbanější částí společnosti: za života jsme je příliš nevidali a neviděli jsme je ani umírat. Také jsem našel Chartu práv starších lidí a povinností komunity: byla vydána vládami, není vydána církví, je to světská věc: je dobré, zajímavé vědět, že starší lidé mají práva. Bude dobré si ji přečíst.

Stáří je spolu s migrací jedním z nejpálčivějších problémů, kterým lidská rodina v současnosti čelí. Nejde jen o kvantitativní změny, ale o jednotu jednotlivých věkových skupin, tedy o skutečný referenční bod pro pochopení a ocenění lidského života v jeho celistvosti. Ptejme se sami sebe: existuje přátelství, existuje spojení mezi

Giovanni kardinál Coppa (* 9. 11. 1925, + 16.5.2016) s papežem Františkem při eucharistii u příležitosti svých 90. narozenin, kaple Domu sv. Marty, Vatikán.

různými věkovými skupinami, nebo převládá oddělenost a zavržení?

Všichni žijeme v čase, kdy vedle sebe žijí děti, mladí lidé, dospělí a starší lidé. Poměr se však změnil: dlouhověkost se stala masovou a ve velké části světa se děti rodí pomálu. Mluvili jsme také o demografické zimě. Nerovnováze, která má mnoho důsledků. Dominantní kultura má za svůj jediný model mladého dospělého, tedy jedince, který je samostatný a zůstává mladý. Je však pravda, že mládí přináší plný smysl života, zatímco stáří představuje jen jeho vyprázdnění a ztrátu? Je to pravda? Obsahuje plný smysl života pouze mládí a stáří je vyprázdněním života, jeho ztrátou? Vyzdvihování mládí jako jediného věku, který je hoden ztělesňovat lidský ideál, spolu s pohrdáním stářím vnímaným jako slabost, úpadek nebo postižení, bylo dominantní ikonou totalitarismu dvacátého století. Zapomněli jsme na to?

Prodlužování života má strukturální dopad na dějiny jednotlivců, rodin a společností. Musíme si však položit otázku: odpovídá této skutečnosti jeho duchovní kvalita a jeho komunitní smysl? Možná by se starší lidé měli omluvit za svou umíněnost při přežívání na úkor druhých? Nebo je možné si jich vážit pro jejich dary, které přinášejí každému člověku pro jeho smysl života? V představách o smyslu života – a to právě v takzvaných "rozvinutých" kulturách – se stáří vyskytuje jen málo. Proč? Protože je považováno za věk, který nemá žádný zvláštní obsah ani vlastní smysl života. Lidé navíc nejsou dostatečně motivováni k tomu, aby je vyhledávali, a chybí jim osvěta, aby je dokázali docenit. Stručně řečeno, pro věk, který dnes tvoří rozhodující část prostoru komunity a zasahuje do třetiny celého života, existují – někdy – plány pomoci, ale ne projekty existence. Plány pomoci ano, ale ne projekty, jak je naplno prožít. A to je nedostatek myšlení, představivosti, tvořivosti. Pod touto myšlenkou se skrývá to, že starší lidé jsou odpadním materiálem. V této kultuře odpadu jsou starší lidé odpadním materiálem.

Mládí je krásné, ale věčné mládí je velmi nebezpečná halucinace. Být starý je stejně důležité – a krásné – jako být mladý. Pamatujme si to. Spojenectví mezi generacemi, které lidem navrácí všechny věky života, je naším ztraceným darem a my si ho musíme vzít zpět. V kultuře plýtvání a v kultuře produktivity je třeba ho znovu najít.

Boží slovo má o této smlouvě mnoho co říci. Před chvílí jsme slyšeli Joelovo proroctví, kterým začala dnešní audience: "Vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění" (3,1). Lze to vyložit takto: když se staří brání Duchu a pohřbívají své sny v minulosti, mládí už nevidí věci, které je třeba udělat, aby se otevřela budoucnost. Když naopak staří sdělí své sny, mládí jasně vidí, co mají dělat. Mladí lidé, kteří již nezpochybňují sny starých a bezhlavě míří za vizemi, které nedosahují jejich úrovně, budou mít problém nést svou přítomnost a nést i svou budoucnost. Pokud se prarodiče vrátí ke svým melancholiím, mládí lidé se budou ještě více starat o své chytré telefony. Obrazovka může zůstat zapnutá, ale život na ní vyhasne dříve, než přijde jeho čas. Není nejzávažnějším dopadem pandemie právě ztráta mladých lidí? Staří lidé mají zdroje již prožitého života, které mohou kdykoli využít. Budou stát stranou a přihlížet, jak mladí lidé ztrácejí svou vizi, nebo je budou doprovázet a podporovat jejich sny? Co udělají mladí tváří v tvář snům starých?

Moudrost dlouhé cesty, která provází stáří na jeho odcházení, je třeba prožívat jako nabídku smyslu života, nikoliv ji strávit jako setrvačnost v přežívání. Pokud stáří nevrátíme důstojnost života hodného člověka, je odsouzeno uzavřít se do sklíčenosti, která každého připraví o lásku. Tato výzva lidstva a civilizace vyžaduje naše odhodlání a Boží

pomoc. Prosme Ducha svatého. Těmito katechezemi o stáří bych chtěl všechny povzbudit, aby své myšlenky a city investovali do darů, které přináší, a do dalších etap života. Stáří je dar pro všechny věkové kategorie. Je to dar zralosti, moudrosti. Boží slovo nám pomůže rozpoznat význam a hodnotu stáří; kéž nám Duch svatý také dá sny a vize, které potřebujeme. A chtěl bych zdůraznit, jak jsme slyšeli v Joelově proroctví na začátku, že důležité je nejen to, aby starší lidé měli ve společnosti místo moudrosti, kterou mají, prožitou historii, ale také to, aby s mladými vedli rozhovor, aby s nimi mluvili. Mladí musí mluvit se staršími a starší s mladými. Tento most bude předávat moudrost lidstvu.

Doufám, že tyto úvahy budou užitečné pro nás všechny, abychom pokračovali v této zkušenosti, o které mluvil prorok Joel, že v dialogu mezi mladými a starými mohou staří dávat sny a mladí je mohou přijímat a nést dál. Nezapomínejme, že v rodinné i společenské kultuře jsou starší lidé jako kořeny stromu. Mají v sobě veškerou historii – a mladí jsou jako květy a plody. Pokud nepřichází míza, pokud tato "krev" - řekněme - nevychází z kořenů, nikdy nebudou moci vzkvétat. Nezapomínejme na básníka, kterého jsem mnohokrát uvedl: "Vše, co má strom, který kvete, pochází z toho, co má pod zemí" (Francisco Luis Bernárdez). Vše krásné, co společnost má, souvisí s kořeny starších lidí. Proto bych chtěl, aby se v těchto katechezích objevila postava staršího člověka, abychom dobře pochopili, že starší člověk není odpadní materiál: je požehnáním pro společnost.

Dlouhověkost: symbol a příležitost

Toto je soupis Adamových potomků: V den, kdy Bůh stvořil Adama, učinil jej k Boží podobě, Jako muže a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy byli stvořeni, dal jim jméno „člověk“. Adam ve věku sto třiceti let zplodil syna ke své podobě, jako svůj obraz, a dal mu jméno Set. Adam byl živ po narození Seta osm set let a zplodil syny a dcery. Adam byl živ celkem devět set třicet let a potom zemřel.
(Genesis 5,1-5)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V biblickém vyprávění o rodokmenech praotců nás okamžitě zarazí jejich nesmírná dlouhověkost: mluví se tam o staletích! Kdy začíná stáří – ptáme se? A jaký význam má skutečnost, že tito starověcí otcové žijí tak dlouho po zplození svých dětí? Otcové a synové žijí společně, po staletí! Tato staletá kadence časů, vyprávěná rituálním jazykem, dává vztahu mezi dlouhověkostí a genealogií silný symbolický význam, velmi silný a hluboký.

Jako by předávání lidského života, tak nového ve stvořeném vesmíru, vyžadovalo pomalou a dlouhou iniciaci. Vše je nové, na počátku dějin bytosti, která je duch a život, vědomí a svoboda, vnímavost a odpovědnost. Nový život - lidský život - vnořený do napětí mezi svým původem "k obrazu a podobě" Boží a křehkostí svého smrtelného stavu, představuje novost, kterou je třeba teprve objevit. Vyžaduje dlouhou dobu iniciace, během

níž je nezbytná vzájemná podpora mezi generacemi, aby dokázal porozumět zkušenostem a čelit záhadám života. Během této dlouhé doby dochází také k pozvolné kultivaci duchovních kvalit člověka.

V jistém smyslu nám tento pocit nabízí každá změna epoch v lidských dějinách. Jako bychom museli znovu od nuly a pomalu začínat s otázkami po smyslu života, když se scénář lidského údělu naplní přemírou nových zkušeností a novými otázkami. Nahromadění kulturní paměti sice zajistí zvyšuje úroveň zběhlosti, potřebné ke zvládnutí dosud neznámých proměn. Doba přeměn se zkracuje, ale doba asimilace vždycky vyžaduje trpělivost. Přílišná rychlost, která se zmocnila všech sfér našeho života, činí každou naši zkušenost povrchnější a méně "výživnou". Mladí lidé jsou nevědomými oběťmi tohoto rozkolu mezi časem na ciferníku, který chce být odkroucen, a časem života, který vyžaduje náležité "kvašení". Dlouhý život umožňuje zakusit tyto dlouhé časy a škody způsobené spěchem.

Stáří si jistě žádá pomalejší rytmus, avšak není to jen doba setrvačnosti. Míra těchto rytmů otevírá totiž každému člověku prostor smyslu života, který kvůli posedlosti rychlostí zůstává neznámý. Ztráta kontaktu s pomalým rytmem stáří uzavírá tyto prostory pro všechny. V této perspektivě jsem zamýšlel Den prarodičů, ustanovený na poslední červencovou neděli. Spojenectví mezi dvěma krajními generacemi života – mezi dětmi a starými lidmi - pomáhá také dalším dvěma - mladým lidem a dospělým – aby se do něho zapojili a učinili existenci každého bohatší v lidství. Je zapotřebí vést dialog mezi generacemi. Pokud totiž

Tomáš kardinál Špidlík, S.J. (* 17. 12. 1919, + 16.4.2010)
a Msgre. Doc. Mag. Josef Olejník (* 1.7.1914, + 11.7.2009),
setkání v Pustiměři, 7. srpna 2005.

neexistuje dialog mezi mladými a starými, mezi dospělými, každá generace zůstává izolovaná a nemůže předávat své poselství. Mladý člověk, který nevnímá vazbu ke svým kořenům, jimiž jsou prarodiče, nedostává sílu - stejně jako strom bere sílu ze svých kořenů - a roste špatně, jeho růst je nezdravý, nedostává se mu opěrných bodů. Proto je nutné usilovat o mezigenerační dialog, jako o určitou lidskou nutnost. A tento dialog je důležitý právě mezi prarodiči a vnoučaty, kteří představují dvě krajní generace.

Představme si město, v němž je soužití různých věkových kategorií nedílnou součástí celkového designu jeho prostředí. Zamysleme se nad utvářením láskyplných vztahů mezi stářími a mláďi, které by mohly ozařovat styl všech vztahů. Překrývání generací by se stalo zdrojem energie pro skutečně viditelný a životný humanismus. Moderní město bývá

ne přátelské vůči starším lidem (a nikoli náhodou také vůči dětem). Tato společnost, která má skartačního ducha a skartuje tolik nechtěných dětí, odstrkuje také staré lidi. Odstrkuje je, jako něco, co není k ničemu, odkládá je do domova důchodců, do útulku... Přílišná rychlost nás dostává do odstředivky, která nás rozmetává jako konfety. Naprosto ztrácíme pojem o celku. Každý se drží svého kousku, pluje na proudech tržního města, pro které pomalý rytmus znamená ztrátu a rychlost peníze. Přílišná rychlost život rozmělnuje, nečiní ho intenzivnějším. Moudrost vyžaduje určité "plýtvání časem". Když se vrátíš domů a vidíš svého synka nebo dcerku, "ztrácíš čas", ale rozhovor, který s ním vedeš, je pro společnost zásadní. A když přijdeš domů a je tam váš dědeček nebo babička, kterým to třeba už úplně dobře nemyslí, nebo částečně ztratili schopnost mluvit, a ty se jim věnuješ, "ztrácíš čas", ale toto "ztrácení času" posiluje lidskou rodinu. Je třeba trávit čas - čas, který není výdělečný - s dětmi a starými lidmi, protože nám dávají jinou schopnost, jak hledět na život.

Pandemie, v níž jsme stále nuceni žít, si vynutila - bohužel velmi bolestivě - zastavení bláznivého kultu rychlosti. A v tomto období prarodiče působili jako zábrana určité afektivní "dehydratace" nejmladších. Viditelné spojení generací, které harmonizuje jejich časy a rytmy, nám vrací naději, že nežijeme nadarmo. A každému z nás navrácí lásku k našemu zranitelnému životu a zamezuje cestu k posedlosti rychlostí, která ho jednoduše pohlcuje. - Klíčovým heslem je "ztrácet čas". Ptám se každého z vás: Umíte ztrácet čas, nebo vás stále žene rychlost? - "Ne, spěchám, teď nemůžu..."? - Umíte ztrácet čas s prarodiči, se starými lidmi? Umíte ztrácet čas hrou s dětmi? To je prubířský kámen. Přemýšlejte o tom. Právě toto navrácí lásku k našemu zranitelnému životu, přehrazuje - jak jsem řekl - cesty posedlosti rychlostí, která život pohlcuje. - Rytmus stárí je nepostradatelným zdrojem pro pochopení smyslu života poznačeného časem. Staří lidé mají svůj vlastní rytmus, ale je to rytmus, který nám pomáhá. Díky tomuto zprostředkování se stává důvěryhodnější nasměrování života k setkání s Bohem; záměr, který je skryt ve stvoření člověka "k jeho obrazu a podobě" a je zpečetěn v Božím Synu, který se stal člověkem.

Délka lidského života se dnes prodlužuje. To nám dává příležitost prohloubit spojení mezi všemi životními fázemi a smyslem života v jeho celistvosti. Není to tak, že by život měl smysl jen v dospělosti, od 25 do 60 let. Život má smysl od narození až do smrti, měli bychom být schopni komunikovat s každým, dokonce navazovat afektivní vztah s každým, aby naše zralost byla bohatší, silnější.

Kéž nám Duch svatý dá inteligenci a sílu k této reformě. Arogance hodinového času se musí proměnit v krásu rytmu života. V tom spočívá reforma, kterou bychom měli provést ve svých srdcích, v rodině a ve společnosti. Opakuji: jakou reformu? Změnit aroganci hodinového času v krásu rytmu života. Proměňte aroganci času, který nás stále někam žene, v rytmus života. Spojení mezi generacemi je nezbytné. Ve společnosti, kde staří nemluví s mladými, mladí nemluví se starými, dospělí nemluví se starými ani s mladými, se dospívá ke sterilitě bez budoucnosti; taková společnost nehledí k obzoru, ale sama na sebe. A stává se osamělou. Bůh ať nám pomáhá najít správnou hudbu, která by sladila různé věky - mladé, staré a dospělé - všechny dohromady, do krásné symfonie dialogu.

Stáří, zdroj pomoci pro lehkomyšlné mláďi

Když Hospodin viděl, že mnoho je lidské špatnosti na zemi a že veškeré myšlení a snažení jejich srdce stále jen směřuje ke zlému, litoval Hospodin, že udělal lidi na zemi, a velmi se zarmoutil. Řekl: „Zahubím lidi, které jsem stvořil z povrchu země: s lidmi i dobytek, lezoucí havěť i nebeské ptactvo. Mrzí mě, že jsem je udělal.“ Noe však našel milost v Hospodinových očích.

(Genesis 6,5-8)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Biblický příběh nám symbolickým jazykem své doby vypráví cosi ohromujícího: Boha natolik roztrpčila lidská nepravost, která se rozmohla jako normální životní styl, že považoval stvoření lidí za omyl a rozhodl se je vyhladit. Bylo to radikální řešení, které mohlo být paradoxním rubem k milosrdenství, protože by již neexistovali lidští tvorové, dějiny, soud ani zavržení a mnohé oběti, předurčené k rozkladu, násilí, nespravedlnosti by byly provždy ušetřeny.

Nestává se někdy též nám, když nás zmáhá pocit bezmoci vůči zlu, anebo malomyslníme kvůli poslům neblahých zpráv, že se domníváme, jak by bylo lepší vůbec se nenarodit? Máme snad důvěřovat některým nedávným teoriím, které označují lidský druh v životě naší planety za evoluční škodu? Je vše negativní? Nikoli.

Jsme skutečně pod tlakem a vlivem protichůdných podnětů, které v nás vyvolávají zmatek. Na jedné straně

sršíme optimismem z věčného mláďi, zažehnutého neobyčejným technickým pokrokem, který před nám vykresluje budoucnost oplývající stroji výkonnějšími a rozumnějšími než jsme my sami, jež budou léčit naše neduhy a promýšlet nejlepší možná řešení zaručující naši nesmrtelnost, tedy robotický svět. Na straně druhé jakoby se naše obrazotvornost stále více zaměřovala na výjevy konečné katastrofy, při níž vyhyneme. Něco takového by se stalo při případné jaderné válce. „Den poté“ – pokud zůstaneme naživu – bude nutné začít nanovo. Naprostá zkáza, aby se začalo od nuly. Samozřejmě nechci znevažovat pokrok, avšak zdá se, že naším podvědomím se stále více rozpíná symbol potopy. Nynější pandemie ostatně nikterak lehce zatížila naši představivost o věcech, na kterých skutečně záleží v životě a jeho osudech.

Když se v tomto biblickém příběhu jedná o záchranu před zánikem a potopou pozemského žití, Bůh tento úkol svěřuje nejstaršímu ze všech, Noemovi, muži „spravedlivému“. Kladu si otázku, zachraňuje stáří svět? V jakém smyslu? A jak stáří zachraňuje svět, v obzoru pozemského života anebo pouze přežitím až do potopy?

Ježíšova slova, která se odvolávají na Noemovu dobu, nám napomohou k prohloubení smyslu oné biblické stránky, kterou jsme vyslechli. Když Ježíš mluví o konci časů, praví: „Jako bylo v době Noemově, tak tomu bude v době Syna člověka: jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vstoupil do archy a přišla potopa a zahubila všechny“ (Lk 17, 26-27). Jíst, pít, ženit a vdávat se je však něco zcela normálního, a nikoli příklady nějaké zpusťlosti. V čem tedy spočívá zkaženost? Ježíš ve skutečnosti klade důraz na to, že pokud se lidé omezí na výlučné vychutnávání života, přestávají dokonce vnímat svou hříšnost, která umrtvuje jejich důstojnost a zamožuje ji jedem. Když se vytratí vnímání zkaženosti, stane se z ní cosi normálního: vše totiž můžeme zaplatit, opravdu vše! Lze nakupovat a prodávat – názory i skutky spravedlnosti – to vše je v obchodním i profesionálním světě obvyklé. Zkaženost se lehkomyšlně prožívá, jako by byla součástí běžného lidského blahobytu. Když něco jen pomalu postupuje kupředu, třeba nějaký proces, kolikrát slýcháváme, že za úplatu jej někdo může urychlit. Všichni to dobře známe a korupce se jeví jako normální součást bytí, což je ošklivé.

Dnes dopoledne jsem o tom mluvil s jedním pánem. Životní statky se tak spotřebovávají a užívají bez obav o duchovní kvalitu života, bez péče o životní prostředí ve společném domově. Vše je třeba zužitkovat, aniž bychom se starali o pokoření a sklíčenost, jimiž mnozí lidé trpí a o zlo ve společnosti. Dokud lze běžný život naplnit „blahobytem“, nechceme přemýšlet o tom, co jej zbavuje spravedlnosti a lásky. „Mně se daří dobře! Proč bych myslel na problémy, války, lidskou bídu, chudobu a špatnost? Je mi dobře a na druhých mi nezáleží“, to je podvědomé smýšlení, které nás vrhá do zkorumpovaného života. Může se zkaženost stát normalitou? Bratři a sestry, bohužel ano. Lze dýchat zkažený vzduch stejně, jako dýcháme kyslík. To je ale normální, namítnete, když chcete,

abych vám něco rychle vyřídil, co mi za to dáte? Je to normální, ale není to dobré, je to špatné! Co vede do této zkaženosti? Jediné: bezstarostnost, která se obrací výhradně k péči o sebe sama. Právě tudy vstupuje do života zkaženost, která jej přivádí do záhuby. Zkorumpovanost čerpá značný prospěch z této nedobré lehkomyšlnosti. Když se člověku vše daří a nezáleží mu na druhých, tato bezstarostnost utlumuje jeho obranyschopnost, zatemňuje svědomí a – leckdy bezděky – z nás činí spoluvíníky. Zkaženost se totiž nikdy nepohybuje osamoceně, člověk má pokaždé spoluvíníky, protože korupce se stále více rozšiřuje.

Stáří se ocitá ve vhodném postavení k tomu, aby odkrylo podvod této standardizace života, posedlého požívačností a zbaveného niternosti, života ochuzeného o myšlení, obět', zvnitřnění, krásu, pravdu, spravedlnost, lásku. Výjimečná vnímavost stařeckého věku k projevům pozornosti, hnutím mysli a citům, které nás polidšťují, by se měla stát posláním mnohých seniorů a jejich volbou z lásky vůči novým generacím. Je na nás, abychom byli na poplach: „Dejte si pozor na zkaženost, která nikam nevede“.

Dnes se žádá moudrost starců, abychom se obrátili proti korupci. Nová pokolení od nás, starých lidí, očekávají slova, která by byla prorocká a otevřela cestu novým perspektivám, ležícím mimo tento lehkomyšlný zkažený svět, uvyklý úplatkářství. Boží požehnání si volí stáří právě kvůli tomuto natolik lidskému a polidšťujícímu charismatu. Jaký smysl má mé stáří? Každý z nás seniorů se na to může tázat. Smysl spočívá v tomto: z vlastní zkušenosti prorocky upozornit na korupci jako na nikam nevedoucí cestu. My staří máme být proroky odsuzujícími zkaženost, jako to učinil Noe ve své době, protože jemu jedinému Bůh důvěřoval. Ptám se vás všech i sám sebe: Má srdce dostatečně otevřené proto, abych dnes prorokoval proti zkaženosti? Je špatné, když si staří lidé uchovávají tytéž zkažené návyky ze svého mládí. Pomysleme na biblický příběh o Zuzaniných soudcích, kteří jsou příkladem nemorálního stáří. S takovým stářím nelze prorokovat před mladými generacemi.

Noe je vzorem stáří, které není mravně upadlé, nýbrž rodí život. Noe nekáže, nestěžuje si, neobviňuje, ale ujímá se budoucnosti ohroženého pokolení. My staří máme pečovat o mladé a děti, kterým hrozí nebezpečí. Noe buduje archu přijetí, na níž dává vejít lidem i zvířatům. Svou starostí o život ve všech jeho formách plní Boží pokyn a opakuje laskavé a velkorysé stvořitelské gesto, tedy ve skutečnosti totéž smýšlení, které podnítilo Boží příkaz: nové požehnání, nové stvoření (srov. *Gn 8,15-9,17*). Noemovo povolání je nadále aktuální a svatý patriarcha se za nás ještě musí přimlouvat. A my, ženy a muži určitého věku – abych neužil slova „staří“ a někoho neurazil – nezapomínejme, že máme možnost moudře říci druhým: „Podívej, tato cesta zkaženosti nikam nevede“. Máme být dobrým vínem, které ve své uzrlosti přináší dobré, nikoli špatné poselství.

Vyzývám dnes všechny lidi jistého věku, abych neřekl staří... Dávejte pozor: vaší odpovědností je pranýřovat lidskou zkaženost, ve které žijeme a v níž jakoby – za naprostého relativismu – bylo vše povoleno. Jděme vpřed. Svět potřebuje silné mladé lidi a moudré starce. Prosme Pána o milost moudrosti.

Loučení a dědictví: paměť a svědectví

Hospodin mu řekl: „To je ta země, o níž jsem přísahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi: ‘Dám ji tvému potomstvu.’ Ukázal jsem ti ji, ale nepřejdeš tam.“ A Mojžíš, Hospodinův služebník, tam zemřel v moabské zemi podle Hospodinova slova. Mojžíšovi bylo sto dvacet let, když zemřel, jeho oči nezeslábly, jeho životní síla nezmizela. Jozue, syn Nunův, byl plný ducha moudrosti, neboť Mojžíš vložil na něj své ruce. Synové Izraele ho poslouchali, a tak vykonali příkaz, který dal Hospodin Mojžíšovi.
(Deuteronomium 34,4-5.7.9)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V Bibli předchází popisu smrti starého Mojžíše jeho duchovní závěť, nazývaná "Mojžíšova píseň". Tento chvalozpěv je především krásným vyznáním víry a zní takto: "Hlásám Hospodinovo jméno, přiznejte velikost našemu Bohu! On je Skála. Jeho dílo je dokonalé, na všech jeho cestách je právo. Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý." (Dt 32,3-4). Je to však také vzpomínka na dějiny prožité s Bohem, na dobrodružství lidí, kteří se zformovali z víry v Boha Abraháмова, Izákova a Jákobova. A tak Mojžíš vzpomíná i na hořkost a zklamání samotného Boha: jeho věrnost je neustále vystavována zkoušce kvůli nevěrnosti jeho lidu. Věrný Bůh a reakce nevěrného lidu: jako by lidé chtěli vyzkoušet Boží věrnost. A on vždy zůstává věrný a blízký svému lidu. Právě to je jádrem Písně Mojžíšovy: Boží věrnost, která nás provází po celý život.

Když Mojžíš vyslovuje toto vyznání víry, stojí na prahu zaslíbené země a také na prahu svého odchodu ze života. Bylo mu sto dvacet let, píše se ve zprávě, "ale zrak mu nepohasl" (Dt 34,7). Ta schopnost vidět, skutečně vidět, dokonce vidět symbolicky, jak to mají starší lidé, kteří vidí věci, hlubší smysl věcí. Životnost jeho pohledu je vzácným darem: umožňuje mu s potřebnou jasností předávat dědictví dlouhé životní zkušenosti a víry. Mojžíš vidí historii a předává ji dál; staří vidí historii a předávají ji dál.

Blahopřání panu Josefu Pivodovi z Podivic k 90. narozeninám, 1. 3. 2006.

Foto: Vlastimír Pivoda.

Stáří, které je obdařeno touto prozíravostí, je vzácným darem pro generaci, která přijde po něm. Osobní a přímé naslouchání příběhu prožívané víry se všemi jejími vzestupy a pády je nenahraditelné. Čtení v knihách, sledování ve filmech, konzultace na internetu, ať už jsou jakkoli užitečné, nikdy nebudou totéž. Toto předávání - které je skutečnou tradicí, konkrétním předáváním ze starých na mladé! - tento

přenos dnes velmi chybí a stále více chybí novým generacím. Proč? Protože tato nová civilizace má představu, že staří jsou odpad, že staří se musí odstranit. To je brutální! Ne, tak to nejde. Přímé vyprávění od člověka k člověku má tón a způsob komunikace, které žádné jiné médium nemůže nahradit. Starý člověk, který žije dlouho a dostane dar jasného a vášnivého svědectví o své historii, je nenahraditelným požehnáním. Jsme schopni rozpoznat a ctít tento dar starých lidí? Jde dnes předávání víry - a smyslu života - touto cestou naslouchání starším lidem? Mohu podat osobní svědectví. O nenávisti a zlobě ve válce jsem se dozvěděl od svého dědečka, který v roce 1914 bojoval na Piavě. Protože mi vyprávěl o válečném utrpení. A to se nenaučíte z knih ani jinak, to se naučíte tímto způsobem, předáváním z prarodičů na vnoučata. A to je nenahraditelné. Přenos životních zkušeností z prarodičů na vnoučata.

Dnes tomu tak bohužel není a má se za to, že prarodiče jsou materiál na odpis. Ne! Jsou živou pamětí národa a mladí lidé a děti musí naslouchat svým prarodičům. V naší kultuře, která je tak "politicky korektní", se zdá, že je tato cesta v mnoha ohledech znemožněna: v rodině, ve společnosti i v samotném křesťanském společenství. Někteří dokonce navrhuji zrušení výuky dějepisu, protože se jedná o zbytečné informace o světech, které již nejsou důležité, což ubírá prostředky na poznání současnosti. Jako bychom se narodili včera!

Na druhou stranu předávání víry často postrádá vášeň "žité historie". Předávání víry nespočívá v tom, že říkáte "bla-bla-bla". Vypráví o zkušenosti víry. A tak je těžké přilákat lidi, aby si zvolili lásku navždy, věnost danému slovu, vytrvalost v obětavosti, soucit se zraněnými a sklíčenými. Životní příběhy se samozřejmě musí proměnit ve svědectví a svědectví musí být věrné. Ideologie, která ohýbá dějiny podle svých představ, rozhodně není poctivá; propaganda, která přizpůsobuje dějiny k propagaci vlastní skupiny, není poctivá; dělat z historie tribunál, v němž se odsuzuje minulost a odrazuje se od jakékoli budoucnosti, není poctivé. Být spravedlivý znamená vyprávět historii takovou, jaká je, a dobře ji mohou vyprávět jen ti, kdo ji prožili. Proto je tak důležité naslouchat starším lidem, naslouchat prarodičům, je důležité, aby si s nimi děti povídaly.

Samotná evangelia vyprávějí požehnaný Ježíšův příběh upřímně, neskrývají chyby, nedorozumění a dokonce ani zradu učedníků. Toto je příběh, toto je pravda, toto je svědectví. To je dar paměti, který "starší" církve předávají od samého počátku a předávají jej "z ruky do ruky" následující generaci. Bude dobré, když si položíme otázku: nakolik si ceníme tohoto způsobu předávání víry, předávání štafety mezi staršími členy společenství a mladými lidmi, kteří se otevírají budoucnosti? A tady si vzpomínám na něco, co jsem už mnohokrát řekl, ale rád bych to zopakoval. Jak se předává víra? "No, tady je kniha, prostudujte si ji": ne. To není způsob, jak předávat víru. Víra se předává v hovorovém jazyce, tedy v rodinné řeči, mezi prarodiči a vnoučaty, mezi rodiči a dětmi. Víra se vždy předává v nářečí, v tom důvěrně známém a zkušenostmi osvojeném dialektu. Proto je tak důležitý dialog v rodině, dialog dětí s prarodiči, kteří jsou těmi, kdo mají moudrost víry.

Občas se mi stane, že se nad touto zvláštní anomálií zamyslím. Dnešní katechismus křesťanské iniciace hojně čerpá z Božího slova a zprostředkovává přesné informace o dogmatech, morálce víry a svátostech. Často však chybí poznání církve, které vychází z naslouchání a svědectví skutečných dějin víry a života církevního společenství od počátku až po současnost. Jako děti se učíme Božímu slovu v hodinách katechismu, ale jako mladí lidé se "učíme" být církví ve třídách globálních informačních médií.

Vyprávění o dějinách víry by mělo být jako Mojžíšovo kantikum, jako svědectví evangelií a Skutků apoštolů. Jinými slovy, příběh, který dokáže s dojetím připomínat Boží požehnání a věrně připomínat naše selhání. Bylo by dobré, kdyby katecheze od samého počátku zahrnovala návyk naslouchat z prožité zkušenosti starších lidí jasnému vyznání požehnání, které jsme od Boha dostali a kterého si musíme vážit, a věrnému svědectví o vlastních chybách, které musíme odstranit a napravit. Starší lidé vstupují do zaslíbené země, kterou si Bůh přeje pro každou generaci, když nabízejí mladým krásné zasvěcení svého svědectví a předávají jim příběh víry, víry v nářečí, v tom známém nářečí, v tom nářečí, které se předává od starých k mladým. Pak pod vedením Pána Ježíše vstoupí staří a mladí společně do jeho království života a lásky. Ale dohromady. Všichni v rodině, s tímto velkým pokladem, kterým je víra předávaná v nářečí.

Věrnost Božímu navštívení kvůli budoucí generaci

Tehdy žil v Jeruzalémě jeden člověk, jmenoval se Simeon: byl to člověk spravedlivý a bohobojný, očekával potěšení Izraele a byl v něm Duch svatý. Od Ducha svatého mu bylo zjeveno, že neužrjí smrt, dokud neuvidí Pánova Mesiáše. Z vnuknutí Ducha přišel do chrámu, právě když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby s ním vykonali, co bylo obvyklé podle Zákona. Vzal si ho do náručí a takto velebil Boha: „Nyní můžeš, Pane, propustit svého služebníka podle svého slova v pokoji, neboť moje oči uviděly tvou spásu, kterou jsi připravil pro všechny národy: světlo k osvětlení pohanům a k slávě tvého izraelského lidu.“ Jeho otec i matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. Simeon jim požehnal a jeho matce Marii prohlásil: „On je ustanoven k pádu a k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se bude odporovat - i tvou vlastní duši pronikne meč – aby vyšlo najevo smýšlení mnoha srdcí.“ Také tam byla prorokyně Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene. Byla značně pokročilého věku: mladá se vdala a sedm roků žila v manželství, potom sama jako vdova – bylo jí už čtyřiaosmdesát let. Nevycházela z chrámu a sloužila Bohu posty a modlitbami ve dne v noci. Přišla tam právě v tu chvíli, velebila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kdo očekávali vykoupení Jeruzaléma.“ (Lk 2,25-38)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V našem katechetickém cyklu na téma stáří se dnes zaměříme na jemný obraz, který vykreslil evangelista Lukáš a který ukazuje dvě starší postavy, Simeona a Annu. Smyslem jejich života před odchodem z tohoto světa je očekávání Božího navštívení. Čekali, až je přijde navštívit Bůh, tedy Ježíš. Simeon díky předtuše Ducha svatého ví, že nezemře dříve, než uvidí mesiáše. Anna navštěvuje chrám každý den a věnuje se bohoslužbě. Oba poznávají přítomnost Boží v dítěti Ježíši, který naplňuje jejich dlouhé čekání útechou a ulehčuje jim odchod ze života. Je to scéna setkání s Ježíšem a loučení.

Co se můžeme naučit od těchto dvou postav starších lidí plných duchovní vitality?

Především se dozvídáme, že věrné čekání bystří smysly. Ostatně, jak víme, Duch svatý dělá právě to: osvětluje smysly. Ve starobylém hymnu *Veni Creator Spiritus*, kterým i

dnes vzýváme Ducha svatého, říkáme: "*Accende lumen sensibus*", rozsviť světlo smyslům, osvěť naše smysly. Duch je toho schopen: zostruje smysly duše navzdory omezením a zraněním smyslů těla. Stárí tak či onak oslabuje citlivost těla: člověk je více slepý, hluchý... Avšak stárí, které se cvičilo v očekávání Božího navštívení, nezmešká jeho příchod: ba bude také více připraveno ho zachytit, bude mít větší citlivost přivítat Pána, až půjde kolem. Nezapomínejme, že křesťan má být pozorný k Pánovým návštěvám, protože Pán prochází našimi životy s vnuknutími, s pozváním, abychom byli lepší. A svatý Augustin říkal: "Bojím se Boha, když prochází kolem." - "Ale jak to, bojíš se?" - "Ano, bojím se, že si toho nevšimnu a nechám to projít." Je to Duch svatý, kdo připravuje naše smysly, aby pochopily, kdy nás Pán navštěvuje, jako to udělal se Simeonem a Annou.

Dnes to potřebujeme víc než kdy jindy: potřebujeme stárí vybavené živými duchovními smysly a schopné rozpoznat Boží znamení, ba přímo Boží znamení, kterým je Ježíš.

Znamení, které nás vždy uvádí do krize: Ježíš nás uvádí do krize, protože je "znaméním rozporu" (Lk 2,34) - ale naplňuje nás radostí. Protože krize nemusí nutně přinášet smutek, ne: být v krizi a sloužit Pánu vám často přináší pokoj a radost. Anestezie duchovních smyslů - a to je špatné - anestezie duchovních smyslů, v excitaci a omámení těch tělesných, je rozšířeným syndromem ve společnosti, která pěstuje iluzi věčného mládí, a jejím nejnebezpečnějším rysem je, že je většinou nevědomá. Člověk si neuvědomuje, že je pod narkózou. A děje se to - dělo se to vždycky a děje se to i v naší době. Smysly jsou znecitlivěny, aniž by chápaly, co se děje; vnitřní smysly, smysly ducha, které umožňují poznat přítomnost Boha nebo přítomnost zla, jsou znecitlivěny a nerozlišují.

Když ztratíte citlivost hmatu nebo chuti, okamžitě si toho všimnete. Ale citlivost duše, tu můžete dlouho ignorovat, můžete žít, aniž byste si uvědomili, že jste citlivost duše ztratili. Nejde jen o přemýšlení o Bohu nebo náboženství. Necitlivost duchovních smyslů se týká soucitu a slitování, studu a výčitek svědomí, věrnosti a oddanosti, něžnosti a cti, odpovědnosti za sebe i starosti o druhé. Je to zajímavé: necitlivost vám nedovolí porozumět soucitu, nedovolí vám porozumět lítosti, nedovolí vám pocítit stud nebo výčitky svědomí za to, že jste udělali špatnou věc. Tak to je: znecitlivěné duchovní smysly všechno matou a člověk takové věci duchovně necítí. A stárí se stává takříkajíc první ztrátou, první obětí této ztráty citlivosti. Ve společnosti, která uplatňuje citlivost především kvůli požitku, může dojít pouze ke ztrátě pozornosti ke křehkému a převládne soutěž vítězů. A tak se ztrácí citlivost. Rétorika inkluze je samozřejmě rituální formulí každého politicky korektního diskurzu. Zatím však nepřináší skutečnou nápravu v praxi běžného

soužití: kultura sociální ohleduplnosti se jen těžko rozvíjí. Ne: duch lidského bratrství - který jsem cítil, že je třeba znovu silně oživit - se pak podobá odloženým šatům, které je třeba obdivovat, to ano, ale... v muzeu. Ztrácíme lidskou citlivost, ztrácíme hnutí ducha, které nás činí lidmi. Je pravda, že v reálném životě můžeme s dojemnou vděčností pozorovat mnoho mladých lidí, kteří jsou schopni toto bratrství plně ctít. V tom však spočívá problém: mezi svědectvím o této životní síle sociální ohleduplnosti a konformismem, který nutí mládež vyprávět jiný příběh, je propast, a to propast zaviněná. Co můžeme udělat pro překlenutí této mezery?

VELEBÍM TĚ OTČE, PANE NEBE A ZEMĚ, ŽE JSI SVÁ TAJEMSTVÍ
ODHALIL MALÍČKÝM. Jak výmluvná jsou tato slova při eucharistii
na poděkování za 60 let manželství. Vždyť v době, kdy vychytrali a mocní
svírali v rukou zbraň, do srdcí dvou tajemství své lásky vkládal Bůh sám.
Dnes jako démant se skví: Proč to? Ta krása odleskem je nebe – řeknou nám
Slámovi. Na počátku Pán Bůh vaší lásce požehnal. Dnes své požehnání
opětuje v slovech Petra, jemuž klíče království na věky dal. Slyšte,
co říká papež Benedikt: */pergamen požehnání papeže Benedikta XVI./*.
Vskutku nám všem je požehnáním z Vaší lásky žít. Přijměte za ni upřímný
naš dík. Má podobu růže, co květů všech královnou, ať navždy připomíná
lásku, co Pustiměř rajskou činí zahradou. Těch šedesát je vděčností,
jedenašedesátá pak modlitbou: ať dobrý Bůh nám dá ještě dlouho patřit
do tváře vaší lásky, ať stane se nám cestou, v křížích posilou.
(60 let manželství - Marie a Karel Slámovi, 3. července 1945).

Z příběhu o Simeonovi a Anně, ale i z dalších biblických příběhů o stáří vnímavém k Duchu svatému, vyplývá skrytá indicie, která si zaslouží, abychom na ni upozornili. V čem spočívá zjevení, které roznítl citlivost Simeona a Anny? Spočívá v tom, že v dítěti, které nezpłodili a které vidí poprvé, rozpoznají jisté znamení Boží návštěvy. Uznávají, že nejsou protagonisty, ale pouze svědky. A když se jedinec smíří s tím, že nebude protagonistou, ale zapojí se jako svědek, jde to dobře: tento muž nebo žena dobře dozrává. Pokud má vždy touhu být protagonistou, tak na této cestě k plnosti stáří nikdy nedozraje. Boží navštívení se neprojevuje v životech těch, kteří chtějí být protagonisty a nikdy ne svědky, nepřivádí je na scénu jako záchrance: Bůh se neztělesňuje v jejich

generaci, ale v generaci, která přijde. Ztrácejí svého ducha, ztrácejí vůli žít ve zralosti a, jak se obvykle říká, žijí povrchně. Je to velká generace povrchních lidí, kteří si nedovolí vnímat věci s citlivostí ducha. Ale proč si to nedovolí? Částečně z lenosti a částečně proto, že už nemohou: ztratili ji. Je špatné, když civilizace ztrácí citlivost ducha. Na druhou stranu je krásné, když najdeme starší, jako byli Simeon a Anna, kteří si zachovali citlivost ducha a dokázali pochopit různé situace, jako tito dva pochopili situaci, která byla před nimi a která byla zjevením mesiáše. Když jsou v tomto stavu, není v nich žádná zášť ani

obviňování. Naopak, velké pohnutí a velká útěcha, pokud jsou duchovní smysly stále živé. Dojetí a útěcha z toho, že mohou vidět a oznámit, že dějiny jejich generace nejsou ztracené nebo promarněné, a to právě kvůli události, která se zhmotňuje a projevuje v generaci, která přichází po nich. A to je to, co cítí starší člověk, když si s ním jdou vnoučata popovídat: cítí se oživeni. "Ach, můj život je stále tady". Je tak důležité chodit za staršími lidmi, je tak důležité jim naslouchat. Je tak důležité s nimi mluvit, protože dochází k civilizační interakci, ke generační výměně mezi mladými a starými. A tak naše civilizace postupuje vyspělým způsobem vpřed.

Jen duchovní stáří může vydat toto svědectví, pokorné a oslnivé, které je pro všechny směrodatné a příkladné. Stáří, které kultivovalo citlivost duše, uhasí veškerou závist mezi generacemi, veškerou zášť, veškeré obviňování z příchodu Boha v nadcházející generaci, které přichází spolu s odchodem té vlastní. A právě to se stane otevřenému staršímu člověku při setkání s otevřeným mladým člověkem: odejde ze života, ale předá - v uvozovkách - svůj vlastní život nové generaci. A toto je rozloučení Simeona a Anny: "Nyní mohu v klidu odejít." Duchovní citlivost stáří dokáže věrohodně a definitivně rozbít soupeření a konflikty mezi generacemi. Starší lidé s touto citlivostí překonávají konflikt, jdou dál, jdou k jednotě, ne ke konfliktu. Pro člověka je to jistě nemožné, ale pro Boha ano. A dnes to tolik potřebujeme: citlivost ducha, zralost ducha, potřebujeme moudré starší, zralé duchem, kteří nám dodávají naději pro život!

"Cti otce a matku" ***- láska k prožitému životu***

„Kdo ctí otce, usmíruje své hříchy, kdo si váží matky, jako by sbíral poklady. Kdo ctí otce, dočká se radosti na vlastních dětech a bude vyslyšen, když se modlí. Kdo ctí otce, bude dlouho žít, kdo poslouchá otce, občerstvuje svou matku a slouží svým rodičům jako Pánu. Synu, ujmí se svého otce, když zestárne, a netrap ho, dokud je živ. Slábně-li mu rozum, ber na něj ohled a nepohrdej jím, když ty jsi v plné síle. Kdo opustí otce, je jako rouhač, kdo se oboří na matku, je Pánem proklet“.

Sir 3,3-6.12-13.16

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

S pomocí Božího slova, které jsme dnes vyslechli, přecházíme k seniorské křehkosti. Stáří obzvláště poznamenávají prožitky zmatenosti a sklíčenosti, ztráty a opuštěnosti, zklamání a pochybnosti. Svou křehkost v dramatických, leckdy tragických životních situacích, můžeme přirozeně zakusit všichni, a to v jakémkoli údobí života. Ve stáří nicméně tyto pocity vzbuzují menší dojem a mohou vést okolí k určité přesycenosti, či dokonce je obtěžovat. Kolikrát jsme zaslechli, anebo jsme si pomysleli, jako jsou ti starci otravní. Neříkejte, že to tak není: vyslovili jsme to, mysleli jsme si to...V dětství a mládí závažná zranění oprávněně vyvolávají pocit nespravedlnosti a vzpoury, silnou reakci a zápas. Ve stáří naopak rány, včetně těch těžkých, nevnímáme nijak rozporuplně, protože život již uběhl. Starší lidé se tak poněkud vzdalují také z našich prožitků, či spíše je úmyslně vzdalujeme. V našem společném lidství má láska takřkajíc sestupnou tendenci:

do života, který máme za svými zády, se nevrací ve stejné síle, v níž se vlévá do života, který dosud máme před sebou. Také v tomto se projevuje její nezištnost, jak odjakživa vědí rodiče a jak se rychle naučíme ve stáří. Navzdory tomu otevírá zjevení cestu k odlišnému oplácení lásky: je to cesta *úcty* k těm, kdo nás předcházeli. Cesta, ctící naše předky, a tudíž seniory.

Tato výjimečná láska, která se projevuje formou úcty, tedy něhy a respektu současně,

adresované vůči stáří, je zpečetěna Božím přikázáním: „Cti svého otce i svou matku“ je slavnostní závazek, první z druhé desky Desatera. Nejedná se pouze o vlastního otce a matku, nýbrž o generaci a celá pokolení, která nás předcházela, a jejichž loučení může být pomalé a dlouhotrvající, čímž se vytváří čas a prostor k dlouhodobému soužití s jinými životními obdobími. Jinými slovy, jedná se o úctu vůči stáří.

Úcta je výstižné slovo k zarámování této oblasti navracení lásky, která se týká seniorského věku. Přijali jsme lásku od rodičů a prarodičů a nyní jim tuto lásku vracíme. Dnes jsme opětovně odkryli pojem „důstojnost“, jímž označujeme hodnotu úcty k životu každého člověka a péče o něj. Důstojnost se v podstatě rovná cti: ctít otce a matku, ctít staré lidi, znamená uznat jejich důstojnost.

Zamysleme se dobře na tímto krásným sklonem lásky, jímž je *úcta*. Péči o nemocného člověka, podpoře nesoběstačného člověka a záruce jejich obživy totiž *může taková úcta scházet*. Úcta se vytrácí, když se přílišná důvěrnost neprojevuje jako jemnost a láska, nýbrž mění se v hrubost a zneužití moci. Když se fyzická slabost vyčítá či dokonce trestá, jako by to byla nějaká vina. Když se pomatenost stává vstupní branou k zesměšňování a ubližování. Něco takového se může dít dokonce v domácím prostředí, v pečovatelských domovech, stejně jako na městských úřadech a veřejných prostranstvích. Pokud se v mladých lidech, byť nepřímo, podněcují povýšenecké – ba dokonce pohrdlivé – postoje vůči stáří, jeho slabostem a vratkosti, vede to k hrůzným důsledkům a nepředstavitelným krajnostem. Mladí lidé, kteří, jak jsme mohli vidět, podpálí bezdomovcovy pokrývky, protože v něm spatřují pouze lidský odpad, jsou jen špičkou ledovce. Mnohdy se totiž domníváme, že senioři jsou takovýmto odpadem, anebo je sami odepisujeme. Lidský život, vzdálený mladické přitažlivosti a popudům, se jeví odepsaně. Skartace – to je to pravé slovo. Pohrdáme starými lidmi a odepisujeme je ze života, vytěsňujeme je stranou, vyhazujeme. Toto opovržení, které tupí starého člověka, ve skutečnosti zneucťuje nás všechny. Pokud ubližuji starému člověku na cti, haním sám sebe. Úryvek z knihy Sirachovcovy, který jsme na začátku vyslechli, se proto poprávu tvrdě staví proti takové donebevolající pohaně. V tomto ohledu existuje jedna velice výrazná pasáž v Noemově příběhu, nevím, jestli si na ni vzpomenete. Starý Noe, který hrdinsky přestál potopu a

dosud zdatně pracoval, leží obnažený ve stanu poté, co vypil o nějakou sklenku navíc. Již je starý, ale opil se. Jeho synové, kteří jej při probuzení nechtějí vystavit rozpakům, jej – s odvráceným zrakem – jemně a uctivě přikryjí. Je to velmi krásný text, vypovídající o patřičné úctě ke starému člověku. Jeho slabosti je třeba zakrývat, aby nezakoušel stud. Tento úryvek nám může hodně pomoci.

Navzdory veškerému hmotnému zajištění, které bohatší a zorganizované společnosti seniorům poskytují a na něž zajisté můžeme být pyšní, mám pocit, že zápas o splatnost oné zvláštní formy lásky, jíž je úcta, je dosud nedostatečný a nevyzrálý. Měli bychom se všemožně vynasnažit o jeho podporu a podnícení tím, že nabídneme co nejlepší společenskou a kulturní oporu lidem, kteří projevují vnímavost vůči této rozhodné podobě „civilizační lásky“. V tomto ohledu bych si dovolil poradit rodičům, aby ustavičně vodili své děti – v jejich dětství i mládí – ke starým lidem, i když jsou třeba nemocní a pomatení. Děti se totiž musí dozvědět, že toto je naše tělo, které nám umožnilo naši existenci. Prosím, nevytěšňujeme seniory. A jestliže není jiná možnost než seniorský domov, prosím, navštěvujte je a přivádějte za nimi děti. Staří lidé jsou ctí naší společnosti, tito starci otevírali její brány, na což děti někdy zapomínají. Dodám něco osobního: v Buenos Aires jsem rád a často chodil do domovů pro staré lidi, navštěvoval jsem jejich obyvatele.

Jednou jsem se zeptal jedné paní, kolik má dětí. „Mám čtyři, všichni mají rodinu a vnoučata...“, začala mi vyprávět o své rodině. A na otázku, zda ji přijdou navštívit, ujišťovala, že neustále. Když jsem vycházel z jejího pokoje, zdravotní sestra, která vše vyslechla, mi řekla: „Otče, lhala, aby kryla své děti, už šest měsíců sem nikdo nepřišel“. Toto je odpis starých lidí, představa, že jsou odpadový materiál. Prosím, je to těžký hřích. První velké přikázání a jediné, které hovoří o odplatě, totiž praví: „Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi“. Toto přikázání úcty ke starým lidem nás zahrnuje požehnáním, které nám odplácí dlouhým životem. Buďte tak laskavi, opatrujte staré lidi, i když mají pomatenou mysl, vždyť zpřítomňují dějiny, naši rodinu, jsme zde díky nim.

Všichni můžeme říci: žiji díky tobě, babičko, dědečku. Prosím, nenechávejte je samotné. Opatrovat staré lidi není otázkou kosmetiky nebo plastické chirurgie, nikoli. Je to spíše otázka úcty a výchovy mladých lidí, která by se měla změnit v úctu k životu a jeho údobím. Společná láska k lidství, včetně *úcty k prožitému životu*, není záležitostí starců. Měla by to spíše být ctižádost, díky níž se rozzáří mládí, které z této životní zkušenosti zdědilo ty nejlepší vlastnosti. Kéž nám moudrost Ducha svatého umožní, abychom rozkryli horizont této skutečné kulturní revoluce s nezbytnou energií.

Noemi - spojení mezi generacemi, jež otvírá budoucnosti

Noemi vyběhla cestou obě své snachy: „Jděte, vraťte se každá do domu své matky.“ (...) Ale Rúť jí odvětila: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt.“ Rúť 1,8.16-17

Drazí bratři a sestry, dobrý den, buďte vítáni!

Dnes budeme pokračovat v úvahách o starých lidech, o prarodičích, o stáří - to slovo zní špatně, ale ne, starí lidé jsou skvělí, jsou krásní! A dnes se budeme inspirovat nádhernou knihou Rút, klenotem Bible. Rúтино podobenství osvětluje krásu rodinných vazeb, které vznikají na základě vztahu mezi manželi, ale které toto pouto přesahují. Pouta lásky, která jsou schopna být stejně silná a v nichž vyzařuje dokonalost onoho mnohostěnu základních citů, které tvoří rodinnou gramatiku lásky. Tato gramatika vnáší život a generativní moudrost do všech vztahů, které tvoří komunitu. Ve srovnání s Písní písní je kniha Rút jako druhá část diptychu o manželské lásce. Je stejně důležitá a stejně zásadní a oslavuje sílu a poezii, které musí být obsaženy v generačních, příbuzenských, oddaných a věrných poutech, jež obklopují celou rodinnou soustavu. A dokonce se stávají schopnými v dramatických situacích života páru přinést nepředstavitelnou sílu lásky, která je schopna znovu oživit naději a budoucnost. Víme, že stereotypy o příbuzenských svazcích vzniklých manželstvím, zejména o svazku tchyně a snachy, hovoří proti této perspektivě. Ale právě proto je Boží slovo cenné. Inspirace vírou může otevřít horizont svědectví proti nejběžnějším předsudkům, cenný horizont pro celé lidské společenství. Zvu vás, abyste znovu objevili knihu Rút! Zejména v meditaci o lásce a v katechezi o rodině.

Tato malá kniha obsahuje také cenné poučení o spojení generací: když mládí dokáže obnovit nadšení starších - to je zásadní: když mládí obnoví nadšení starších - a když stáří dokáže znovu otevřít budoucnost zraněnému mládí. Starší Noemi, ačkoli je dojata náklonností svých snach, které ovdověly

po jejich dvou synech, je zpočátku pesimistická ohledně jejich osudu v národě, který jim není vlastní. Proto mladé ženy láskyplně povzbuzuje, aby se vrátily ke svým rodinám a začaly nový život. Říká: "Nemohu pro vás nic udělat." Už to se zdá být aktem lásky: stará žena bez manžela a bez dalších dětí trvá na tom, aby ji snachy opustily. Je to však také určitý druh rezignace: bez ochrany manžela není pro vdovy možná žádná budoucnost. A Rút to ví a této velkorysé nabídce se brání, nechce opustit svůj domov. Pouto, které vzniklo mezi tchyní a snachou, bylo požehnáno Bohem: Noemi nemůže žádat, aby byla opuštěna. Zpočátku se zdá, že Noemi je s touto nabídkou spíše smířená než z ní nadšená: možná si myslí, že toto podivné pouto zvýší riziko pro obě. V některých případech je třeba proti sklonu starých lidí k pesimismu působit láskyplným tlakem mladých.

Ve skutečnosti se Noemi, dojatá Rútinou obětavostí, vymaní ze svého pesimismu a dokonce převezme iniciativu, čímž Rút otevře novou budoucnost. Poučuje a povzbuzuje Rút, vdovu po svém synovi, aby si v Izraeli našla nového manžela. Kandidát Bóaz

prokazuje svou ušlechtilost tím, že brání Rút před muži, které zaměstnává. Toto riziko se bohužel vyskytuje i v dnešní době.

Rútino nové manželství je oslavováno a svět je opět v pokoji. Izraelské ženy říkají Noemi, že cizinka Rút má větší cenu než "sedm synů" a že jejich sňatek bude "požehnáním od Hospodina". Noemi, která byla plná hořkosti, dokonce říkala, že její jméno je hořkost, nyní, po smrti, znovu žije... znovuzrozená... a ve stáří pozná radost z účasti na generaci nového zrození. Podívejte se, kolik "zázraků" provází obrácení této staré ženy! Obrací se k závazku dát se s láskou k dispozici pro budoucnost generace zraněné ztrátou a ohrožené opuštěním. Faktory rekompozice jsou tytéž, které by podle pravděpodobnosti vyvozené zdravým rozumem měly vytvářet nepřekonatelné rozdíly. Víra a láska naopak umožňují jejich překonání: tchyně překonává žárlivost na vlastního syna, která je nebezpečná, láskou k Rútově novému svazku; izraelské ženy překonávají nedůvěru k cizinci (a když to udělají ženy, udělají to všichni); zranitelnost svobodné dívky, která čelí mužské moci, je smířena svazkem plným lásky a úcty. A to vše jen proto, že mladá Rút zůstala neústupně věrná svazku, který byl vystaven etnickým a náboženským předsudkům. A navážu na to, co jsem říkal na začátku, dnes je tchyně mýtická postava: tchyni neříkám, že ji považujeme za d'ábla, ale vždycky ji považujeme za špatnou... A tchyně je matka vašeho manžela, je to matka vaší ženy. Zamysleme se dnes nad tímto pocitem, že čím dál je tchyně, tím lépe. Ne! Je to matka, je stará. Jednou z nejkrásnějších věcí na babičkách je vidět vnoučata, když jejich děti mají děti, ožívají. Dobře se podívejte na vztah, který máte se svými tchyněmi... ano, někdy jsou trochu zvláštní, ale daly vám mateřství partnera, daly vám všechno. Udělejte jim alespoň radost, aby své stáří prožili šťastně. A ano, pokud mají nějakou vadu, ať ji napraví, i vám tchyním říkám: dávejte si pozor na jazyk, protože jazyk je jeden z nejošklivějších hříchů tchyní, dávejte si pozor.

A Rút v této knize přijímá svou tchyni a oživuje ji a stará Noemi se ujímá iniciativy, aby Rút znovu otevřela budoucnost, místo aby se jen těšila z její podpory. Pokud se mladí lidé otevřou vděčnosti za to, co dostali, a staří lidé se chopí iniciativy a znovu se chopí své budoucnosti, nic nezastaví rozkvět Božího požehnání mezi lidmi! Nechte mladé mluvit se svými prarodiči, nechte mladé mluvit se starými, nechte staré mluvit s mladými. Musíme tento most znovu pevně postavit, je v něm zdroj spásy, štěstí. Kéž nám Pán tímto způsobem pomáhá, aby v rodinách rostla harmonie, ta konstruktivní harmonie, která jde od starých k mladým, ten krásný most, který musíme střežit a nad kterým musíme bdít.

Eleazar - důslednost víry a dědictví cti

Jistému Eleazarovi, jednomu z předních znalců Zákona, který byl pokročilého věku a ušlechtilých rysů tváře, otevřeli násilím ústa a nutili ho pozřít vepřové maso. On však učinil významné rozhodnutí, hodné věku a důstojnosti stáří, vznešených šedin a od mládí nejvzornějšího chování; zvláště pak dbal svatého a Bohem daného zákonodárství, když odpověděl, aby jej poslali do podsvětí. „Nesluší se,“ řekl, „abychom se ve svém věku přetvařovali, protože by mnozí z mladých soudili, že Eleazar se ve svých devadesáti letech stal odpadlíkem. Ty bych pro své pokrytectví a okamžik prchavého života hanebně oklamal a na své stáří tak přivodil potupnou skvrnu.

2 Mak 6,18.23-25

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V této pouti katechezemi o stáří se dnes setkáváme s biblickou postavou jménem Eleazar, který žil za pronásledování Antiocha Epifana. Je to krásná postava, která vydává svědectví o výjimečném vztahu mezi stařeckou věrností a poctivostí víry. Byl to hrdý člověk! Chtěl bych hovořit právě o čestné víře, nikoli jen o její důslednosti, hlásání a odolnosti. Vážnost víry bývá pravidelně vystavována nátlaku, a to i násilnému, ze strany vládnoucí kultury, která se ji snaží znehodnotit tím, že s ní nakládá jako s archeologickým nálezem, starodávnou pověřivostí, zastaralou umíněností a podobně.

Biblické vyprávění, z něhož jsme vyslechli krátký úryvek, ale které by bylo pěkné přečíst celé, líčí příběh o Židech, které králův dekret nutil, aby pozřeli maso obětované modlám. Když přichází řada na Eleazara, všeobecně váženého a vlivného, devadesátiletého starce, královi dozorčí mu radí, aby vše předstíral a jen naoko pojedl masa, aniž by to učinil doopravdy. To je pokrytectví, náboženské pokrytectví, kterého je dost! Existuje mnohé náboženské, klerikální pokrytectví. Dozorčí tedy radí: „Zachovej se jako pokrytec, nikdo si toho nevšimne!“. Tak by se Eleazar zachránil a – jak dozorčí prohlašovali – ve jménu starého přátelství by vyhověl jejich soucitu a náklonnosti. Je to pokrytecké východisko. Vždyť, jak naléhali, se koneckonců jedná o nepatrné, bezvýznamné gesto – předstírat pokrm, ale nejíst.

Je to drobnost, ale klidná a pevná Eleazarova odpověď se odvolává na důvod, který nás musí zaujmout a jehož ústředním jádrem je toto: zneuctění víry ve stáří za hrstku dalších dní nelze porovnávat s odkazem, který je třeba zanechat mladým lidem a všem budoucím pokolením. Eleazar byl skvělý muž. Stařec, který se po celoživotní důslednosti víry přizpůsobí a předstírá, že se jí zříká, odsuzuje novou generaci k přesvědčení, že veškerá jeho víra byla klamem a vnějším převlekem, který je možno odložit za domněnky, že si víru můžeme zachovat ve vlastním nitru. Tak tomu není, prohlašuje Eleazar, neboť takové chování nectí víru ani před Bohem. A účinky takového vnějšího zlehčování víry budou pustošivé pro vnitřní smýšlení mladých lidí. Pohledme na zásadovost tohoto muže, který myslí na mladé lidi, na budoucí dědictví, na svůj národ.

Stáří se tudíž jeví jako rozhodující a nenahraditelný prostor tohoto svědectví – a to je krásné pro ty starší z vás! Starý člověk, který by vzhledem ke své zranitelnosti souhlasil s tím, že praktikování víry lze považovat za bezvýznamné, by mladé lidi přivedl k přesvědčení, že víra nemá reálný vztah k životu. Již od počátku by se jim jevila jako souhrn postojů, které je dle okolností možno předstírat nebo skrývat, protože žádný z nich není životně důležitý.

Starověká heterodoxní gnóze, což byla pro křesťanství prvních století velice mocná a svůdná léčka, rozvíjela právě tuto a již starou teorii: víra je spiritualita, nikoli praxe, síla mysli, nikoli forma života. Podle této hereze věrnost a čestnost ve víře nijak nesouvisí s chováním v životě, institucemi v rámci společenství a tělesnými symboly. Nijak se jich netýkají. Takový zorný úhel je velice lákavý, protože svým způsobem vyjadřuje nepopíratelnou pravdu, a sice skutečnost, že víru nelze nikdy zmenšit na soubor stravovacích pravidel či společenských praktik. Víra je něco jiného. Potíží je v tom, že gnostická radikalizace této pravdy maří realismus křesťanské víry. Křesťanská víra je totiž realistická, nespočívá v pouhém odříkávání Kréda, ale v jeho promýšlení, procítění a konání, činění rukama. Gnóze naopak navrhuje předstírání – důležité je mít vnitřní spiritualitu a pak si můžeš dělat, co chceš. To ale není křesťanské. Jedná se o první

gnostickou herezi, která je nyní velice módní v mnoha duchovních centrech a vyprazdňuje svědectví těchto lidí, které vyjevuje konkrétní Boží znamení v životě společenství a odolává zvrácenosti mysli skrze tělesná gesta.

Gnostické pokušení, které je jednou – řekněme – z herezí, jednou ze současných náboženských úchylek, nepozbylo na aktuálnosti, protože v mnoha našich společenských a kulturních „trendových čarách“ bývá praktikování víry znázorňováno záporně, někdy formou kulturní ironie, jindy skryté marginalizace. Praxe víry je těmito gnostiky, kteří už existovali v Ježíšově době, považována za zbytečnou, ba spíše škodlivou vnějškovost, jako pozůstatek jakési zaostalosti či jako maskovaná pověřivost. Jinými slovy, jako stařecká záležitost. Tlak, který tato nevybíravá kritika vyvíjí na mladé generace, je silný. Jistě, víme, že z praktikování víry se může stát bezduchá vnějškovost, což je jiné nebezpečí, pravý opak. I to je pravda. Avšak praxe víry sama o sobě taková vůbec není. Možná se žádá právě po nás, starcích, kteří zde ještě mezi námi jsou, toto velice důležité poslání: navrátit víře její čest, navrátit jí důslednost, jakou dosvědčil Eleazar, důslednost až do konce. Praxe víry nesymbolizuje naši slabost, ale je spíše znamením její síly. Už nejsme nejmladší a když jsme se vydali Pánovou cestou, nebylo to z žertu! Nikoli.

Víra si zaslouží respekt a poctivost až do konce: změnila nám život, očistila mysl, naučila nás klanět se Bohu a milovat bližního. Pro všechny je požehnáním! Ovšem celá víra, nikoli jedna její část. Stejně jako Eleazar nebudeme o víře smlouvat kvůli hrstce klidných dní, nikoli, budeme důslední až do konce. Eleazar tak dospěl k mučednictví. Ve vši pokoře a pevnosti tak právě ve svém stáří dokážeme, že víra není jen „pro starce“. Naopak, je záležitostí života. Věřme Duchu svatému, který vše tvoří nové, a On nám jistě rád pomůže.

Drazí bratři a sestry, kteří jste pokročili v letech, abych neužil slova „staří“, jsme v téže skupině. Prosím, podívejme se na mladé lidi: pozorují nás. Hledí na nás. Nezapomínejte na to. Napadá mne onen pěkný poválečný film: „Děti se na nás dívají“. Můžeme říci totéž o mladých: mladí lidé se na nás dívají a naše důslednost je může navést na krásnou životní cestu. Případné pokrytectví jim naopak může hodně ublížit. Modleme se za sebe navzájem a kéž Bůh žehná všem seniorům.

Judit - obdivuhodné mládí, štědré stáří

Po těch dnech odešel každý do svého dědictví a také Judit odešla do Betúlie a zůstala při svém majetku. Byla ve své době slavná po celé zemi. Dožila se velmi vysokého věku a dočkala se v domě svého muže stáří sto pěti let. Svou komornou propustila na svobodu. Když zemřela v Betúlii, pohřbili ji v jeskyni jejího muže Menašeho a izraelský dům pro ni truchlil sedm dní. Před svou smrtí rozdělila svůj majetek všem příbuzným Menašeho, svého muže, a příbuzným svého pokolení.

Jud 16,21.23-24

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes budeme hovořit o biblické hrdince Juditě. Závěr knihy, která nese její jméno - slyšeli jsme z ní úryvek - shrnuje poslední část života této ženy, která bránila Izrael před jeho nepřáteli. Judita je mladá a ctnostná židovská vdova, která díky své víře, kráse a

chytrosti zachrání město Betúlii a judský lid před obléháním Holoferna, generála asyrského krále Nabuchodonozora, despotického nepřítele, který pohrdal Bohem. A tak svým rafinovaným způsobem jednání dokáže podržnout hrdlo diktátorovi, který se postaví proti zemi. Tato žena byla statečná, ale měla víru...

Po svém velkém dobrodružství se Judita vrací do svého města Betulie, kde se dožívá krásného stáří až do svých sto pěti let. Tak, jak to přichází u mnoha lidí: někdy po intenzivním pracovním životě, někdy po dobrodružné existenci nebo po velkém odhodlání. Hrdinství se netýká jen velkých událostí, které se dostanou do centra pozornosti, například Judity, která zabila diktátora, ale často se nachází v houževnatosti lásky, která se vlévá do obtížné rodiny a ve prospěch ohroženého společenství.

Judita se dožila více než sta let, což je zvláštní požehnání. Dnes však není neobvyklé, že vám po odchodu do důchodu zbývá tolik let života. Jak bychom měli interpretovat čas, který máme k dispozici, jak bychom ho měli co nejlépe využít? Dnes je to tak, že odcházím do důchodu a bude to trvat ještě mnoho let, a co mohu během těchto let dělat, jak mohu růst - ve věku, to je samo sebou, ale jak mohu růst v autoritě, ve svatosti, v moudrosti?

Pro mnoho lidí se vyhlídka na odchod do důchodu shoduje s vyhlídkou na zasloužený a vytoužený odpočinek od náročných a únavných činností. Stává se však také, že konec práce je zdrojem strachu a je očekáván s určitými obavami: "Co budu dělat teď, když se můj život vyprázdní od toho, co ho tak dlouho naplňovalo?" - to je otázka. Každodenní práce znamená také soubor vztahů, uspokojení z obživy, zkušenost, že máte svou roli, zaslouženou pozornost, práci na plný úvazek, což přesahuje pouhou pracovní dobu.

Samozřejmě je tu závazek, radostný i únavný, starat se o vnoučata, a prarodiče dnes hrají v rodině velmi důležitou roli při pomoci s výchovou vnoučat; víme však, že dnes se rodí stále méně dětí a rodiče jsou často vzdálenější, více odkázáni na cestování, s nepříznivou pracovní a životní situací. Někdy se také zdráhají svěřit prarodičům čas na výchovu a poskytují jim ho pouze v souvislosti s potřebou péče. Někdo mi však s ironickým úsměvem řekl: "Dnes jsou prarodiče v této sociálně-ekonomické situaci důležitější, protože mají důchod. Eh, takhle uvažují. I v oblasti výchovy a rodičovských vztahů se objevují nové potřeby, které nás nutí přetvořit tradiční spojení mezi generacemi.

Ptáme se však sami sebe, zda se snažíme o "přetváření"? Nebo jen trpíme setrvačností materiálních a ekonomických podmínek? Společná přítomnost generací se totiž prodlužuje. Snažíme se všichni společně o to, aby byla v nových podmínkách moderních společností lidštější, láskyplnější a spravedlivější? Důležitou součástí povolání prarodičů je podpora jejich dětí ve výchově. Malé děti se učí síle laskavosti a respektu ke křehkosti: nenahraditelné lekce, které se snáze předávají a přijímají od prarodičů. Prarodiče se zase učí, že jemnost a křehkost nejsou jen znaky úpadku: pro mladé jsou to kroky, které dělají budoucnost lidskou.

Judita brzy ovdověla a neměla děti, ale jako starší žena mohla prožít období plnosti a klidu s vědomím, že naplno prožila poslání, které jí Pán svěřil. Pro ni je čas zanechat dobré dědictví moudrosti, laskavosti a darů pro rodinu a společenství: dědictví dobra, a ne jen majetku. Když myslíme na dědictví, myslíme někdy na majetek, a ne na dobro, které bylo vykonáno ve stáří a které bylo zaseto, na dobro, které je tím nejlepším dědictvím, které můžeme zanechat.

Právě ve stáří Judita "dala svobodu své oblíbené služebnici". To je známkou starostlivého a lidského přístupu k blízkým lidem. Tato služebná ji doprovázela v době onoho dobrodružství, kdy přemohla diktátora a podřízla mu hrdlo. Ve stáří člověk trochu ztrácí zrak, ale vnitřní pohled je pronikavější: vidíme srdcem. Člověk je schopen vidět věci, které mu dříve unikaly. Staří se umí dívat a umí vidět... Tak je to: Hospodin nesvěřuje své talenty jen mladým a silným: má talenty pro každého, na míru každému, i pro staré. Život našich komunit musí umět využívat talenty a charisma tolika starších lidí, kteří jsou již vzhledem ke svému věku v důchodu, ale jsou bohatstvím, které je třeba využít. To vyžaduje od samotných starších lidí tvůrčí pozornost, novou pozornost, velkorysou dostupnost. Dřívější dovednosti aktivního života ztrácejí svou roli omezením a stávají se zdrojem darování: vyučování, rady, budování, péče, naslouchání... Přednostně ve prospěch těch nejpostiženějších, kteří si nemohou dovolit žádné vzdělání nebo kteří jsou ponecháni napospas své osamělosti.

Judita osvobodila svou služebnou a všechny zahrnula pozorností. Jako mladá žena si svou odvahou získala úctu komunity. Jako starší si to zasloužila něhou, kterou obohacovala jejich svobodu a city. Judita není důchodkyně, která prožívá svou prázdnotu melancholicky: je to vášnivá starší žena, která naplňuje čas, který jí Bůh dává, dary. Doporučuji vám: vezměte někdy do ruky Bibli a vezměte si Juditinu knihu: je malá, dá se přečíst... má deset stránek, ne víc. Přečtěte si tento příběh odvážné ženy, která končí takto, s něhou, s velkorysostí, ženy, která je na výši. A takové bych si přál, aby byly všechny naše babičky: statečné, moudré a zanechaly nám dědictví ne v podobě peněz, ale v podobě moudrosti, kterou zasely do svých vnoučat.

Job - zkouška víry a požehnané očekávání

Tu odpověděl Job Hospodinovi a řekl: „Vím, že zmůžeš všechno, že ti není nemožný žádný záměr. Kdo by mohl neznalostí zatemňovat prozřetelnost? Přesto jsem mluvil o věcech, jimž nerozumím, vyšších než já, které nemohu chápat. Prosím, poslouchej, já budu mluvit, zeptám se tě, ty mi odpověz! Zvěděl jsem o tobě jen podle doslechu, ale nyní tě zří moje oči. Proto odvolávám a projevuji lítost v popelu a v prachu“. A Hospodin požehnal Jobovi nakonec víc než dříve, neboť měl čtrnáct tisíc kusů brávy, šest tisíc velbloudů, tisíc párů skotu a tisíc oslic. Potom žil Job ještě sto čtyřicet let a viděl své děti a vnuky, čtyři pokolení.

Job 42,1-6.12.16

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Biblický úryvek, který jsme vyslechli, uzavírá knihu Job, která patří k vrcholům světové literatury. Na naší pouti katechezemi o stáří potkáváme Joba jako svědka víry, který se nespokojí s „karikaturou“ Boha, ale protestuje proti zlu, dokud mu Bůh neodpoví a neodhalí před ním svou tvář. Bůh nakonec odpovídá, a to – jako vždy – překvapivě: ukazuje Jobovi svou slávu, aniž by ho rozdrtil. Naopak, zjevuje se před ním ve výsostné laskavosti tak, jak to činí stále. Stránky této knihy je třeba dobře pročitat, bez předsudků a kliše, abychom postřehli sílu Jobova volání. Prospěje nám, když se dáme proškolit jeho

postojem, abychom odolali pokušení moralismu při střetnutí se zoufalstvím a sklíčeností, plynoucími z bolesti nad ztrátou všeho.

Touto závěrečnou pasáží celé knihy vrcholí příběh Joba, který v životě o všechno přichází: ztratí bohatství, rodinu, syna a také zdraví, a nakonec posetý ranami hovoří se třemi a posléze čtyřmi přáteli, kteří ho přijdou pozdravit. Na závěr se sám Bůh konečně ujímá slova – onen Jobův dialog s jeho přáteli byl totiž jakousi cestou ke chvíli, kdy se Bůh vysloví – a chválí Joba, protože pochopil tajemství Boží něhy, ukryté v Jeho mlčení. Bůh kárá Jobovy přátele, přesvědčené o svých znalostech Boha a bolesti, kteří Joba vyhledali, aby mu přinesli útěchu, ale nakonec jej odsuzují podle svých předem vytvořených vzorců. Kéž nás Bůh uchrání takového pokryteckého a domýšlivého pietismu, oné moralistické religiozity, založené na příkazech, která nás přivádí k nadutosti a farizejskému pokrytectví.

Pán se na jejich adresu vyjadřuje těmito slovy. Praví: „Zlobím se na tebe a na tvé dva přátele, že jste o mně správně nemluvili jako můj služebník Job. Proto si nyní vezměte sedm býčků a sedm beranů: jděte k mému služebníkovi Jobovi a obětujte je jako celopal za sebe. Job, můj služebník, se za vás pomodlí, abych já kvůli němu vás nepotrestal, že jste o mně nemluvili správně jako můj služebník Job“. (42,7-8). Toto Boží prohlášení nás překvapuje, protože jsme předtím pročítali stránky Jobových plamenných námitek, které nás ohromovaly. A přesto – říká Pán – se Job vyjadřoval dobře i ve své zlobě a hněvu, namířenými proti Bohu, protože odmítl přijmout Boha jako „Pronásledovatele“. Bůh je kýmisi jiným. A Bůh navrací Jobovi dvojnásobek jeho statků poté, co jej požádal o modlitbu za jeho špatné přátele.

Obrat v této konverzi k víře nastává právě na vrcholu Jobova výbuchu, kterému dává průchod těmito slovy: „Ale já vím, že můj Obhájce žije a jako poslední vstane na zemi, u sebe mě postaví po mém probuzení a ve svém těle spatřím Boha. Já sám ho spatřím, mé oči ho uvidí, ne jako nepřítele: mé ledví v mém nitru touhou po něm prahne“. (19,25-27). To je krásný úryvek, při kterém mi přichází na mysl závěr Händelova geniálního oratoria Mesiáš, v němž po slavnostním Alleluja soprán klidně a pomalu zpívá: „Já vím, že můj Vykupitel je živ“. Stejně tak po veškeré Jobově bolesti a radosti zaznívá Pánův hlas jinak: „Můj Obhájce žije“, je přeci něco krásného, což bychom mohli vykládat následovně: „Můj Bože, vím, že nejsi mým Pronásledovatelem. Můj Bůh přijde a zjedná mi spravedlnost“. Je to prostá víra v Boží zmrtvýchvstání, v Ježíše Krista, v Pána, který nás ustavičně očekává a přijde.

Podobenství knihy Job dramaticky a příkladně vyjevuje reálné životní dění, tedy skutečnost, že na člověka, rodinu či nějaký národ doléhají příliš těžké zkoušky, nepřiměřené lidské nepatrnosti a křehkosti. Jak se říká, neštěstí si chodí pro vodu do mlýna. Některé lidi někdy porazí tolik zla, až se to jeví přehnaně a nespravedlivě. A není jich málo – všichni je známe, zneklidňuje nás jejich volání, ale zároveň obdivujeme pevnost jejich víry a tiché lásky. Myslím zde na rodiče s vážně postiženými dětmi, anebo na chronicky nemocné či jejich rodinné příslušníky, kteří o ně pečují...Tyto situace mnohdy zhoršuje nedostatek ekonomických prostředků. Za určitých dějinných okolností jako by si tato nashromážděná zátěž dala kolektivní dostaveníčko, jak se to v těchto letech stalo s koronavirou pandemií a nynější válkou na Ukrajině.

Můžeme tyto „krajnosti“ ospravedlnit jako vyšší racionalitu přírody anebo dějin? Můžeme jim nábožensky žehnat a považovat je za spravedlivou reakci, kterou si oběti

vysloužily za svá provinění? Nikoli, to nemůžeme. Existuje určité právo oběti na vzpouru proti mystériu zla, právo, které Bůh komukoli přiznává, či spíše v podstatě On sám je podněcuje. Občas ke mně přistoupí lidé, kteří mi vysvětlují, že se bouří proti Bohu kvůli nějakému problému...Odpovídám jim: Víš ale, můj drahý, že protest je způsob modlitby? Když se děti a mladí lidé bouří proti rodičům, snaží se upoutat jejich pozornost a vynutit si jejich péči. Pokud máš v srdci nějakou ránu či bolest a máš chuť se proti ní vzbouřit, ohrazuj se také před Bohem – Bůh tě vyslechne, Bůh je Otec, Bůh se neleká našeho vzdoru v modlitbě, Bůh rozumí. Bud' ale ve své modlitbě svobodný, nespoutej ji v předem daných schématech. Modlitba má být bezprostřední, jako rozhovor syna s otcem, který říká vše, co mu přichází na jazyk, protože ví, že mu otec porozumí. Boží „mlčení“ v prvních dramatických momentech vyjadřuje právě toto pochopení – Bůh se nevyhýbá útěše, avšak na počátku dopřává Jobovi, aby dal průchod svému vzdoru, a naslouchá mu. Možná bychom se někdy měli od Boha poučit v této úctě a laskavosti. Boha netěší ono takřikajíc encyklopedické vysvětlování a úvahy Jobových přátel. Je totiž šťávou jazyka, která není správná – jedná se o onu vše objasňující religiozitu, při níž však srdce zůstává chladné. Bohu se to nelíbí a upřednostňuje Jobův vzdor anebo Jobovo mlčení.

Jobovo vyznání víry, které se vynořilo z jeho neutuchajícího vzývání Boha, nejvyšší spravedlnosti, se nakonec obohacuje o téměř mystický prožitek, jak bych jej nazval, který jej přiměje k tomuto vyznání: „Zvěděl jsem o tobě jen podle doslechu, ale nyní tě zří moje oči“ (42,5). Kolika lidem, kolika z nás, nějaká temná či ošklivá zkušenost umožní, abychom Boha poznali lépe než dříve! A stejně jako Job můžeme vyslovit: Znal jsem tě jednom z doslechu, ale nyní jsem tě spatřil, protože jsem se s tebou setkal. Toto svědectví je mimořádně věrohodné tehdy, když k němu dospějeme ve stáří s jeho postupným chřadnutím a ztrátou. Staří lidé leccos v životě zakusili a také si všimli lichosti lidských příslibů. Mužové zákona, vědy a dokonce i náboženství, kteří zaměňují pronásledovatele s obětí a přikládají oběti plnou odpovědnost za její bolest, se mýlí!

Staří lidé, kteří si najdou cestu k tomuto svědectví, jež dokáže přeměnit roztrpčení ze ztráty houževnatosti v očekávání Božího příslibu, jsou nenahraditelným přínosem ve společenství, které se potýká s přemírou zla. Zrak věřících, který se upírá k Ukřižovanému, se naučí právě tomuto postoji. Kéž bychom se mu mohli naučit také od mnoha prarodičů a seniorů, kteří jako Maria připojují svou leckdy trýznivou modlitbu ke zvolání Božího Syna na kříži, jenž se odevzdává Otcí. Pohledme na stařenky a starce s láskou a věnujme pozornost jejich osobní zkušenosti. Mnoho v životě vytrpěli, mnohé se naučili, mnohým si prošli, ale nakonec dospívají k onomu – řekl bych – téměř mystickému pokoji – pokoji ze shledání s Bohem, v němž mohou vyslovit: „Zvěděl jsem o tobě jen podle doslechu, ale nyní tě zří moje oči“. Tito staří lidé se podobají onomu pokoji ukřižovaného Boha, který se svěřuje Otcí.

Kniha Kazatel:

Nejistá noc smyslu a věcí života

“Proto se mi zošklivil život, neboť nic se mi nelíbí, co se děje pod sluncem, všechno je marnost a chytání větru. Proto se mi zošklivila všechna má práce,

kteřou jsem tady vykonal a kteřou musím zanechat tomu, kdo přijde po mně. Závěrem všeho slyš toto: Boj se Boha a zachovávej jeho přikázání, to je úkol každého člověka. Vždyť Bůh povolá na svůj soud každý skutek, všechno, co je skryté, a i je to dobré, nebo špatné”.
Kazatel 2,17-18; 12,13-14

Drazí bratři a sestřy, dobrý den!

Při našich úvahách o stáří, ve kterých nadále pokračujeme, se dnes budeme zabývat knihou Kazatel, dalším drahokamem, vloženým do Bible. Hned při první četbě nás tento krátký spisek zaujme, ale také zneklidní svým slavným refrénem: „Marnost nad marnost, všechno je marnost“. Tento výrok se opakuje – vše je marnost, opar a kouř, vše je prázdnota. Zarazí nás, že v Písmu svatém nacházíme takové výrazy, zpochybňující smysl existence. Ve skutečnosti ovšem Kazatelovo kolísání mezi smyslem a nonsensem ironicky zobrazuje takové životní poznání, které se odděluje od zaujetí pro spravedlnost, již zaručuje Boží soud. Samý závěr knihy naznačuje východisko z této zkoušky: „Boj se Boha a zachovávej jeho přikázání, to je úkol každého člověka“ (12,13). To je rada k řešení tohoto problému.

Při pohledu na skutečnost, která leckdy zdánlivě pojímá veškeré protiklady a vyhrazuje jim stejnou sudbu, již je konečná nicota, se nám cesta lhostejnosti může jevit jako jediný lék na bolestné rozčarování. Vystávají v nás otázky, zda naše úsilí vůbec změnilo svět a jestli někdo dokáže uplatnit rozdíl mezi spravedlivým a nespravedlivým člověkem. Vše se jeví neúčinně, proč tedy vyvíjet tolikerou snahu?

Tento druh negativního vřledu se může vynořit v každém věku, avšak ve stáří se tato ztráta iluzí dostavuje takřka nevyhnutelně. Je tedy rozhodující, aby stáří odolávalo demoralizujícím účinkům onoho rozčarování. Pokud si staří lidé, kteří už v životě leccos zažili, uchovají nedotčené své zaujetí pro spravedlnost, existuje naděje pro lásku a také pro víru. Průchod touto – zdraví prospěšnou – krizí je pro dnešní svět klíčový. Proč? Protože kultura, která si nárokuje, že všemu stanoví míru a bude se vším manipulovat, nakonec mravně podkopává kolektivní smysl pro lásku a dobro.

Takový mravní úpadek nám odnímá vůli k činu. Domnělá „pravda“, která se omezuje na zaznamenávání světa, registruje také jeho netečnost vůči protikladům, které – bez vykoupení – odevzdává toku času a údělu v nicotě. Moderní hledání pravdy v této svojí formě oděné vědeckostí, ale zároveň velice necitlivé a nemorální, podléhá pokušení, aby se zcela rozloučilo se zaujetím pro spravedlnost. Již nevěří ve svůj osud, příslib, vykoupení.

Pro naši moderní kulturu, která by vše chtěla svěřit exaktnímu poznání věcí, je zjev tohoto nového *cynického rozumu*, který sčítá poznání a neodpovědnost, tvrdým protiúderem. Poznání, které nás zprošťuje mravnosti, se zprvu jeví jako zdroj svobody a energie, avšak velice brzy se mění v *ochromení duše*.

Kazatel ironicky strhává masku tomuto osudovému svodu, jímž je všemocné vědění – delírium vševědoucnosti, které plodí nemohoucnost vůle. Mniši starobylé křesťanské tradice přesně vymezili tuto nemoc duše, která náhle odhalí marnost poznání postrádajícího víru a morálku, iluzi pravdy bez spravedlnosti. Nazývali ji „acedií“. Je to jedno z pokušení, které přepadá všechny lidi, včetně starců. Nejedná se o pouhou lenost, nikoli, je čímsi víc. Nejde zkrátka o depresi, ale spíše o kapitulaci na poznání světa, které pozbylo zanícení pro spravedlnost a následného činu.

Toto poznání, odmítající jakoukoli etickou odpovědnost a cit pro reálné dobro, po sobě zanechává nikoli neškodnou vyprázdňenost smyslu a oslabení sil. Nejenom totiž odnímá vůli k dobru, nýbrž – zpětným nárazem – otevírá bránu agresivním silám zla. Jsou to síly pomínutého rozumu, který zcyničtěl přemírou ideologie. Veškerý náš pokrok a blahobyt z nás učinil „společnost únavy“. Měli jsme vyrábět všeobecný blahobyt, ale připouštíme vědecky selektivní trh zdraví. Měli jsme stanovit nepřekročitelnou hranici míru, ale namísto toho jsme svědky toho, jak se za sebou kupí stále nelítostnější války proti bezbranným lidem. Věda pokročila, což je přirozeně dobré, ale vážne životní moudrost, která je něco zcela jiného.

Tento bezcitný a neodpovědný rozum nakonec odnímá sílu a energii také našemu poznávání pravdy. Nikoli náhodou žijeme v době *fake news*, kolektivních pověr a pseudovědeckých pravd. Je zajímavé, že v této kultuře, prahnoucí po vědění a poznávání všech věcí v nesmírné přesnosti, se rozšířilo tolik kultivované magie. Je to čarodějnictví s určitým stupněm kultury, které člověka přivádí do života v pověřivosti – na jedné straně se rozumem ubírá kupředu, aby poznával věci až ke kořenům, na straně druhé jeho duše potřebuje něco jiného a vydává se cestou pověry a magie. Stáří se může poučit z ironické Kazatelovy moudrosti onomu umění, které vynáší na světlo klam, ukrytý v deliriu pravdy, k níž dospívá mysl zbavená citu pro spravedlnost. Starci, oplývající moudrostí a humorem, přinášejí velký prospěch mladým lidem, protože je zachraňují z osidel poznávání světa, které je smutné a ochuzené o životní moudrost. Takoví staří lidé mládež opětovně přivádějí k Ježíšovu příslibu: „Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni“ (Mt 5,6). Právě oni zasévají do mladých lidí hlad a žízeň po spravedlnosti. A proto, my starci, seberme odvahu a jděme vpřed, máme ve světě veliké poslání. Prosím ale, neutíkejme se do nekonkrétního, nereálného idealismu bez kořenů, řečeno jasně: do životních kouzel a čar.

„Neopouštěj mě, když mi ochabují síly“

“Vždyť tys má naděje, Pane, má důvěra od mého mládí, Hospodine! V tobě jsem měl oporu od matčina lůna, od klína mé matky byls mým ochráncem, v tebe jsem vždy doufal. Dals mi prožít mnoho zlých útrap, ale opět mě vzkřísíš a znovu vyzdvihneš z hlubin země. Rozmnož mou důstojnost a znovu mě potěš!” Žalm 71,5-6.20-21

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Krásná modlitba starého člověka, kterou nacházíme v žalmu 71 a kterou jsme slyšeli, nás vybízí k rozjímání o silném napětí, které provází období stáří, kdy se vzpomínka na překonané námahy a přijatá požehnání stává zkouškou víry a naděje.

Zkouška přichází sama o sobě se slabostí, která doprovází pouť křehkostí a zranitelností stáří. A žalmista - starší člověk, který se obrací k Hospodinu - výslovně zmiňuje, že tato zkouška se stává záminkou k opuštění, podvodům, přetvářce a aroganci, kterým jsou občas staří lidé vystaveni. Je to forma zbabělosti, na kterou se v naší společnosti specializujeme. Je to pravda! V této společnosti odhození, v této kultuře odhození, jsou starší lidé odsouváni na vedlejší kolej a trpí těmito věcmi. Ve skutečnosti není nouze o ty, kteří

zneužívají věku starých lidí, podvádějí je a zastrašují tisíci způsoby. Často čteme v novinách nebo slyšíme ve zprávách o starých lidech, kteří jsou bez skrupulí podváděni, aby se zmocnili jejich úspor; nebo kteří jsou ponecháni bez ochrany nebo opuštěni bez péče; nebo kteří jsou uráženi různými formami pohrdání a zastrašování, aby se vzdali svých práv. I v rodinách - a to je vážné - se dějí takové krutosti. Starší lidé jsou vyhozeni, opuštěni v domovech důchodců, děti je nenavštěvují, a pokud ano, tak jen párkrát do roka. Starší lidé se ocitli přímo v existenčním koutě. A to se děje: děje se to dnes, děje se to v rodinách, děje se to neustále. Musíme se nad tím zamyslet.

Celá společnost si musí pospíšet s péčí o stále početnější a často i opuštěnější staré lidi, kteří jsou přitom pokladem. Když slyšíme o starších lidech, kteří jsou zbavováni své samostatnosti, bezpečí, a dokonce i domova, chápeme, že rozpolcenost dnešní společnosti vůči starším lidem není problémem občasných mimořádných událostí, ale rysem kultury odhození, která otravuje svět, v němž žijeme. Starý člověk v žalmu se svěruje Bohu se svým zoufalstvím: *"Vždyť moji nepřátelé o mně mluví"*, říká, *"ti, kdo na mě číhají, spolu se umlouvají. Říkají: Bůh ho opustil, pronásledujte ho a chopte se ho, už ho nikdo nezachrání."* (v. 10-11). Důsledky jsou fatální. Stáří nejenže ztrácí svou důstojnost, ale člověk dokonce pochybuje, že si zaslouží i nadále žít. Proto jsme všichni v pokušení skrývat svou zranitelnost, tajit svou nemoc, svůj věk a své stáří, protože se obáváme, že jsou předsíní ke ztrátě naší důstojnosti. Položme si otázku: je lidské vyvolat tento pocit? Jak je možné, že moderní civilizace, tak vyspělá a výkonná, tak špatně snáší nemoci a stáří? A skrývá nemoc a stáří? A jak je možné, že politika, která tak usiluje o vymezení hranic důstojného života, je zároveň necitlivá k důstojnosti láskyplného soužití se starými a nemocnými lidmi?

Starý člověk v žalmu, který jsme slyšeli, tento starý člověk, který vnímá své stáří jako porážku, znovu objevuje důvěru v Hospodina. Cítí potřebu, aby mu někdo pomohl. A obrací se k Bohu. Svátý Augustin v komentáři k tomuto žalmu nabádá starého člověka: *"Neboj se, že budeš ve stáří opuštěn. [...] Proč se bojíš, že tě [Pán] opustí, že tě zavrhne v době tvého stáří, proč se toho bojíš? Kdy tvá síla selže? Vskutku, právě tehdy bude jeho síla v tobě, když tvá síla selže"* (PL 36, 881-882), tak říká Augustin. A starý žalmista se dovolává: *"Ve své spravedlnosti mě vyprost' a vysvobod', nakloň ke mně svůj sluch a zachraň mě! Buď mi ochrannou skálou, pevností k mé záchraně, neboť tys moje skála a tvrz."* (v. 2-3). Tato prosba svědčí o Boží věrnosti a obrací se na jeho schopnost otřást svědomím, které je odkloněno necitlivostí k podobenství smrtelného života, který musí být zachován ve své celistvosti. Znovu se modlí takto: *"Bože, nevzdaluj se ode mě, Bože můj, na pomoc mi pospěš! Ať se zastydí a zahynou moji protivníci, ať se odějí hanbou a potupou, kdo hledají mou zkázu."* (v. 12-13).

Vskutku, hanba by měla padnout na ty, kdo zneužívají slabosti nemoci a stáří. Modlitba obnovuje v srdci staršího člověka příslib Boží věrnosti a požehnání. Starší člověk znovu objevuje modlitbu a vydává svědectví o její síle. Ježíš v evangeliích nikdy neodmítá modlitbu těch, kteří potřebují pomoc. Starší lidé mohou díky své slabosti učit ty, kteří jsou v jiném věku, že se všichni musíme odevzdat Pánu a dovolávat se jeho pomoci. V tomto smyslu se musíme všichni poučit ze stáří: ano, stáří je dar, který je chápán jako odevzdání se do péče druhých, počínaje samotným Bohem.

Existuje tedy "magisterium křehkosti", které neskrývá křehkosti, ne. Jsou skutečné, existuje realita a existuje magisterium křehkosti, které nám stáří dokáže věrohodně

připomínat po celou dobu lidského života. Neskrývej stáří, neskrývej slabosti stáří. To je poučení pro nás všechny. Toto magisterium otevírá rozhodující obzor pro reformu naší vlastní civilizace. Reformu, která je nyní nezbytná ve prospěch soužití všech. Marginalizace starších lidí jak pojmově, tak prakticky poškozuje všechna období života, nejen období stáří. Každý z nás dnes může myslet na starší lidi v rodině: jaký k nim mám vztah, jak na ně vzpomínám, jak je navštěvuji? Snažím se, aby jim nic nechybělo? Respektuji je? Starší lidé, kteří jsou v mé rodině: vzpomeňte si na matku, otce, dědečka, babičku, strýce, přátele... Mám je vymazat ze svého života? Nebo si k nim jdu pro moudrost, životní moudrost? Nezapomeň, že i ty budeš starým mužem nebo ženou. Stáří přichází pro každého. A tak, jak bys chtěl, aby se s tebou zacházelo ve stáří, zacházej dnes se starými lidmi. Jsou paměť rodiny, paměť lidstva, paměť země. Střež staré lidi, kteří jsou moudrostí. Kéž Pán dopřeje starším lidem, kteří jsou součástí církve, velkorysost této výzvy a svolání. Kéž nás tato důvěra v Pána nakazí. A to pro dobro všech, jich, nás i našich dětí.

Nikodém: „Jak se může člověk narodit, když už je starý“ (Jan 3,4)

Mezi farizeji byl člověk, jmenoval se Nikodém, člen židovské velerady. Ten přišel (k Ježíšovi) v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha, protože nikdo nemůže konat ta znamení, která konáš ty, není-li s ním Bůh.“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím ti: Jestliže se nenarodí někdo znova, nemůže spatřit Boží království.“ Nikodém mu namítl: „Jak se může člověk narodit, když je starý? Přece nemůže podruhé vejít do mateřského lůna a narodit se.“ Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím ti: Jestliže se nenarodí někdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znova. Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ Nikodém se zeptal: „Jak se to může stát?“ Ježíš mu odpověděl: „Ty jsi v izraelském národě učitel a to nevíš? Amen, amen, pravím ti: Mluvíme o tom, co známe, svědčíme o tom, co jsme viděli, ale vy naše svědectví nepřijímáte. Nevěříte-li, když jsem k vám mluvil o věcech pozemských, jak (teprve) uvěříte, až k vám budu mluvit o nebeských? Nikdo nevystoupil do nebe kromě toho, který sestoupil z nebe, totiž Syn člověka. Jako Mojžíš vyvýšil na poušti hada, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo věří, měl skrze něho život věčný. Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak záleží v tomto: Světlo přišlo na svět, ale lidé měli raději tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Každý totiž, kdo páchá zlo, nenávidí světlo a nejde ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. Kdo však jedná podle pravdy, jde ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“ Kristus v Judsku; poslední svědectví Jana Křtitele

Jan 3,1-21

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Mezi významnější starší postavy evangelií patří Nikodém – jeden z židovských vůdců –, který chtěl Ježíše poznat, ale šel za ním tajně v noci (srov. J 3,1-21). V Ježíšově rozhovoru s Nikodémem se objevuje jádro Ježíšova zjevení a jeho vykupitelského poslání, když říká: „Nebot' Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nebyl ztracen, ale měl život věčný“ (v. 16). Ježíš říká Nikodémovi, že aby "člověk viděl Boží království", musí se "narodit shůry" (srov. v. 3). Nejde o to, abychom se znovu narodili, abychom opakovali svůj příchod na svět a doufali, že nová reinkarnace nám umožní lepší život. Toto opakování ztrácí smysl. Naopak, vyprázdnilo by veškerý smysl prožitého života, vymazalo by ho, jako by to byl neúspěšný experiment, zaniklá hodnota, promarněná prázdnota. Ne, to není to znovuzrození, o kterém mluví Ježíš: je to něco jiného. Tento život je v Božích očích drahocenný: označuje nás za tvory, které Bůh něžně miluje. "Zrození shůry", které nám umožňuje "vejít" do Božího království, je zrozením v Duchu, přechodem přes vody do zaslíbené země stvoření smířeného s Boží láskou. Je to znovuzrození shůry, s milostí Boží. Nejedná se o fyzické znovuzrození v jiném čase.

Nikodém toto zrození špatně chápe a uvádí stáří jako důkaz jeho nemožnosti: člověk nevyhnutelně stárne, sen o věčném mládí se trvale vzdaluje, cokoli se zrodí v čase, směřuje ke svému konci. Jak si lze představit závěr, který má podobu zrození? Nikodém uvažuje takto a nenachází způsob, jak Ježíšova slova pochopit. Co je to znovuzrození?

Nikodémova námitka je pro nás velmi poučná. Ve světle Ježíšových slov ji můžeme převrátit v objev poslání, které je vlastní stáří. Ve skutečnosti stáří nejenže není překázkou pro zrození shůry, o němž mluví Ježíš, ale stává se vhodnou dobou k jeho osvětlení a osvobození od zkušenosti ztracené naděje. Naše doba a kultura, které vykazují znepokojivou tendenci považovat narození dítěte za prostou záležitost výroby a biologické reprodukce lidské bytosti, pak pěstují mýtus věčného mládí jako zoufalou posedlost nezničitelným tělem. Protože stářím se v mnoha ohledech pohrdá. Protože nese nezvratný důkaz o omylu tohoto mýtu, který by nás přiměl vrátit se do mateřského lůna, abychom byli navždy mladí v těle.

Pan FRANTIŠEK HROZA z Pustiměřských Prus (* 24. 9. 1925, +17.9.2022) s požehnáním papeže Františka k 95. narozeninám.

Technologie je k tomuto mýtu přitahována ve všech směrech: zatímco čekáme na porážku smrti, můžeme udržovat tělo při životě pomocí léků a kosmetiky, které zpomalují, skrývají, odstraňují stáří. Samozřejmě, že zdravý životní styl je jedna věc a mýty jsou věc druhá. Nelze však popřít, že záměna těchto dvou pojmů v nás vyvolává myšlenkový zmatek. Zaměňovat zdravý životní styl s živením mýtu o věčném mládí... Tolik se toho dělá pro to, abychom znovu získali mladistvý vzhled: tolik triků, tolik operací, abychom vypadali mladě. Vzpomínám si na slova moudré italské herečky Anny Magnaniové, když jí řekli, že jí musí odstranit vrásky, a ona řekla: „Ne, nesahejte na ně! Tolik let trvalo, než jsem je získala: Nesahejte na ně!“. Vrásky jsou symbolem zkušenosti, symbolem života, symbolem zralosti, symbolem prošlé cesty. Nedotýkejte se jich, abyste se stali mladými, ale jen mladými tváří: důležitá je celá osobnost, důležité je srdce a srdce je jako ona mladistvost dobrého vína, které čím je starší, tím je lepší.

Život ve smrtelném těle je krásný ve své "nedokončenosti": jako některá umělecká díla, která mají právě ve své nedokončenosti jedinečné kouzlo. Protože život tady dole je "začátkem", ne završením: přicházíme na svět právě takto, jako skuteční lidé, jako lidé, kteří postupně stárnou, ale jsou navždy skuteční. Život ve smrtelném těle je však příliš malý prostor a čas na to, abychom mohli udržet a naplnit tu nejcennější část naší existence v čase tohoto světa. Víra, která přijímá hlásání evangelia o Božím království, ke kterému směřujeme, má podle Ježíše mimořádný první účinek. Umožňuje nám "vidět" Boží království. Jsme schopni skutečně vidět mnohá znamení naší naděje na naplnění toho, co v našem životě nese znak Božího záměru pro věčnost. Jde o znamení evangelijní lásky, která v mnoha ohledech osvětluje Ježíš. A pokud je můžeme "vidět", můžeme také "vstoupit" do království, a to skrze Ducha, skrze obnovující vodu.

Stáří je stav, který je mnohým z nás dopřán a v němž si lze zázrak tohoto zrození shůry důvěrně osvojit a učinit jej věrohodným pro lidské společenství: nevyjadřuje nostalgii po zrození v čase, ale lásku ke konečnému cíli. Z tohoto pohledu má stáří jedinečnou krásu: kráčíme vstříc Věčnému. Nikdo nemůže znovu vstoupit do mateřského lůna, ani do své technologické a konzumní náhražky. Toto nepřináší moudrost, neposkytuje to naplněnou cestu, je to umělé. Bylo by to smutné, i kdyby to bylo možné. Starý člověk kráčí vpřed, starý člověk kráčí k cíli, k Božímu nebi, starý člověk kráčí se svou moudrostí prožitou během života. Stáří je tedy zvláštním časem, kdy je možné vymanit budoucnost z technokratické iluze biologického a robotického přežití, ale především proto, že se otevírá laskavosti Božího tvůrčího a plodícího lůna. Zde bych zdůraznil toto slovo: laskavost starých lidí. Pozorujte dědečka nebo babičku, jak se dívají na svá vnoučata, jak svá vnoučata hladí: tu laskavost, oproštěnou od všech lidských nástrah, která překonala lidské zkoušky a je schopna svobodně rozdávat lásku, láskyplnou blízkost jednoho k druhému. Tato něha otevírá dveře k pochopení Boží něhy. Nezapomínejme, že Duch Boží je blízkost, soucit a něha. Bůh je takový, umí hladit. A stáří nám pomáhá pochopit tento rozměr Boha, kterým je něha. Stáří je zvláštní čas, kdy se budoucnost vymaňuje z technokratické iluze, je to čas Boží něhy, která tvoří, vytváří cestu pro nás všechny. Kéž nám Duch svatý dopřeje znovu otevřít toto duchovní – a kulturní – poslání stáří, které nás sbližuje se zrozením shůry. Když takto přemýšlíme o stáří, říkáme si: jak je možné, že se tato kultura odhazování rozhodne odložit staré lidi, protože je považuje za neužitečné? Staří lidé jsou posly budoucnosti, staří lidé jsou posly laskavosti, staří lidé jsou posly moudrosti prožitého života. Jděme kupředu a dívejme se na staré.

Radostná služba víry, které se učíme ve vděčnosti

Hned jak Ježíš vyšel ze synagogy, vstoupil s Jakubem a Janem do Šimonova a Ondřejova domu. Šimonova tchýně ležela v horečce. Hned mu o ní pověděli. Přistoupil, vzal ji za ruku a pozvedl ji. Tu jí horečka přestala a ona je obsluhovala. (Mk 1,29-31)

Slyšeli jsme prosté a dojemné vyprávění o uzdravení Šimonovy tchýně – ještě se nejmenuje Petr – v Markově verzi evangelia. Tato krátká epizoda je s drobnými, ale nápadnými odchylkami popsána i v dalších dvou

Poutníci v chrámu nad místem Šimonova a Ondřejova domu v Kafarnau,
Peregrinatio ad Fontes Salutis, Izrael, 26. února 2013.

synoptických evangeliích. "Šimonova tchýně ležela v posteli s horečkou," píše Marek. Nevíme, zda šlo o lehkou nemoc, ale ve stáří může být i obyčejná horečka nebezpečná. Ve stáří už nemůžete být pánem svého těla. Člověk se musí naučit vybrat si, co dělat a co ne. Tělesná síla nás opouští, i když naše srdce nepřestává toužit. Člověk se pak musí naučit tuto touhu očišťovat: být trpělivý, vybírat si, co žádat od těla a od života. Když jsme staří, nemůžeme dělat totéž, co když jsme byli mladí: tělo má jiný rytmus a my mu musíme naslouchat a přijmout jeho limity. Všichni je máme. I já teď musím chodit s holí.

Na starší lidi doléhá nemoc jiným a novým způsobem než na mladé nebo dospělé. Je to jako tvrdá rána, která dopadá na již tak těžké období. Zdá se, že nemoc starého člověka uspíší příchod smrti a v každém případě zkrátí dobu života, kterou už tak považujeme za krátkou. Vkrádají se pochybnosti, že se neuzdramíme, že "tentokrát je to naposledy, co jsem onemocněl..." a tak dále: takovéto myšlenky přicházejí na mysl... Člověk nemůže snít o naději v budoucnost, která se nyní jeví jako neexistující. Slavný italský spisovatel Italo Calvino si všiml hořkosti starých lidí, kteří trpí ztrátou věcí minulých více, než se těší z příchodu nových. Ale scéna z evangelia, kterou jsme právě slyšeli, nám pomáhá doufat a už nám nabízí první lekci: Ježíš nenavštěvuje onu nemocnou stařenu sám, ale jde tam spolu se svými učedníky. A to nás nutí trochu se zamyslet.

Právě křesťanská komunita se musí postarat o seniory: příbuzní a přátelé, ale i komunita. Starší lidi musí navštěvovat mnoho lidí společně a často. Nikdy bychom neměli zapomínat na tyto tři řádky evangelia. Dnes zejména proto, že počet starších lidí výrazně vzrostl, a to i v poměru k mladým, protože se nacházíme v demografické zimě, rodí se méně dětí a je mnoho starších a málo mladých lidí. Musíme cítit odpovědnost navštěvovat starší lidi, kteří jsou často osamělí, a předkládat je Pánu s našimi modlitbami. Sám Ježíš nás naučí, jak je milovat. "Společnost je skutečně vstřícná vůči životu, když uznává, že

život je cenný i ve stáří, postižení, těžké nemoci, a dokonce i tehdy, když vyhasíná" (Poselství Papežské akademie pro život, 19. února 2014). Život je vždycky cenný. Když Ježíš uvidí nemocnou starší ženu, vezme ji za ruku a uzdraví ji: stejné gesto udělá, když vzkřísí mladou ženu, která zemřela: vezme ji za ruku a postaví ji, uzdraví ji tím, že ji postaví zpět na nohy. Ježíš tímto laskavým gestem lásky dává učedníkům první lekci: to znamená, že spása je ohlášena, nebo lépe řečeno sdělena, prostřednictvím pozornosti k této nemocné osobě; a víra této ženy září vděčností za laskavost Boha, který se nad ní sklonil.

Vracím se k tématu, které jsem v těchto katechezích opakoval: zdá se, že tato kultura vyhazování odstraňuje starší lidi. Ano, nezabije je, ale společensky je vymaže, jako by byly břemenem, které je třeba nést: je lepší je skrýt. To je zrada lidskosti, to je to nejošklivější, to je selekce života podle užitečnosti, podle mládí, a ne s životem, jaký je, s moudrostí stáří, s hranicemi stáří. Starší lidé nám mají co dát: je v nich životní moudrost. Je toho tolik, co nás mohou naučit: proto musíme také učit děti, aby se staraly o své prarodiče a chodily k nim. Dialog mezi mladými lidmi a prarodiči, dětmi a prarodiči je zásadní pro společnost, je zásadní pro církev, je zásadní pro zdravý život. Tam, kde chybí dialog mezi mladými a starými, něco chybí a vyrůstá generace bez minulosti, tedy bez kořenů.

Jestliže první lekci nám dal Ježíš, druhou nám dává starší žena, která "vstala a začala jim sloužit". I jako starší člověk může, ba dokonce musí, sloužit komunitě. Je dobře, že starší lidé stále pěstují odpovědnost sloužit a překonávají pokušení stát stranou. Pán je neodhazuje, naopak jim dává sílu sloužit. A rád bych poznamenal, že evangelisté na to v tomto vyprávění nekladou žádný zvláštní důraz: jde o normálnost následování, kterou se učedníci naučí v plném rozsahu na cestě formace, kterou prožijí v Ježíšově škole. Starší, kteří si zachovávají ochotu uzdravovat, utěšovat, přimlouvát se za své bratry a sestry – ať už jsou to učedníci, setníci, lidé sužovaní zlými duchy, zavržení... – jsou snad nejvyšším svědectvím o čistotě té vděčnosti, která provází víru. Kdyby se starší lidé místo toho, aby byli odstrčeni a vyřazeni ze scény událostí, které poznamenávají život společenství, dostali do středu společné pozornosti, byli by povzbuzeni k vykonávání vzácné služby vděčnosti Bohu, který na nikoho nezapomíná. Vděčnost starších lidí za dary, které od Boha ve svém životě obdrželi, jak nás učí Petrova tchýně, navrácí společenství radost ze společného života a dává víře učedníků základní charakteristiku jejího určení.

Musíme se však dobře naučit, že duch přimluvy a služby, který Ježíš předepisuje všem svým učedníkům, není jen záležitostí žen: v Ježíšových slovech a skutcích není ani stín tohoto omezení. Evangelijní služba vděčnosti za Boží láskyplnost není v žádném případě zapsána v gramatickém schématu pána muže a ženy služebnice. To však nic neubírá na skutečnosti, že ženy mohou muže učit o vděčnosti a něže víry ve věcech, které jsou pro muže obtížněji pochopitelné. Také Petrova tchýně jim na cestě za Ježíšem ukázala cestu ještě předtím, než k tomu apoštolové sami dozráli. A zvláštní jemnost Ježíše, který se "dotkl její ruky" a "jemně se nad ní sklonil", od samého počátku jasně ukazovala jeho zvláštní citlivost vůči slabým a nemocným, kterou se Boží Syn jistě naučil od své Matky. Prosím, zajistíme, aby starší lidé, babičky, dědečkové byli nablízku dětem, mladým lidem, aby jim předávali tuto životní paměť, aby jim předávali tuto životní zkušenost, tuto životní moudrost. Pokud se nám podaří propojit mladé a staré lidi, bude to znamenat i větší naději pro budoucnost naší společnosti.

Petr a Jan

Zeptal se ho potřetí: „Šimone, (synu) Janův, miluješ mě?“ Petr se zarmoutil, že se ho potřetí zeptal: „Miluješ mě?“, a odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno – ty víš, že tě miluji!“ Ježíš mu řekl: „Pas moje ovce! Amen, amen, pravím ti: Dokud jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodils, kam jsi chtěl. Ale až zestárneš, vztáhneš ruce, a jiný tě přepásá a povede, kam nechceš.“
Jan 21,17-18

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Na naší cestě katechezemi o stáří dnes budeme rozjímat o rozhovoru, který vede zmrtvýchvstalý Ježíš s Petrem v závěru Janova evangelia (21,15-23). Vzbuzuje v nás pohnutí, protože vyjevuje veškerou Ježíšovu lásku k jeho učedníkům a též vrcholnou lidskost jeho vztahu vůči nim, zejména pak k Petrovi. Je to vztah vlídný, avšak nikoli strojený; je přímý, silný, svobodný, otevřený. Je to vztah mezi muži a v pravdě. Janovo evangelium, navýsost duchovní a vznešené, se tak uzavírá horoucí Ježíšovou prosbou o lásku a Petrovou nabídkou této lásky, které se zcela přirozeně vplétají do jejich rozpravy. Evangelista nás upozorňuje, že vydává svědectví o tom, co zaznamenal (srov. Jan 21,24), a že v něm je třeba hledat pravdu.

„PAS MOJE OVCE“ (Jan 21) – místo Petrova primátu na břehu Galilejského moře, Peregrinatio ad Fontes Salutis, Izrael, 26. února 2013.

Můžeme si položit otázku, zda jsme schopni uchovat úroveň tohoto vztahu mezi Ježíšem a apoštoly v jeho natolik otevřeném, upřímném, přímém a lidsky reálném stylu? Jaký je náš vztah s Ježíšem? Je takový, jaký k Němu vázal apoštoly? Nesvádí nás to naopak velmi často k tomu, abychom svědectví o evangeliu zapouzdřili do jakéhosi nasládlého zjevení, k němuž lze přidružit své příležitostné klanění? Takový postoj, který se jeví jako úcta, nás ve skutečnosti vzdaluje od pravého Ježíše a dokonce se stává příležitostí k velice abstraktní, sebevztahné a zesvětštělé pouti víry, která není Ježíšovou cestou. Ježíš je vtěleným Božím Slovem a chová se jako člověk, promlouvá k nám jako člověk, Bohočlověk. Ježíš se ve své laskavosti, svém přátelství a blízkosti nepodobá nějakému sladkobolnému svatému obrázku, nikoli: je nám ochotně po ruce, je nám nablízku.

V Ježíšově rozmluvě s Petrem najdeme dva úseky, které se konkrétně týkají stáří a trvání času: času svědectví a času života. V prvním z nich Ježíš varuje Petra: v mládí jsi byl soběstačný, ve stáří už nebudeš tolik pánem svým a svého života. Povězte něco

takového člověku, který jako já musí jezdit na vozíčku! Ale takový je život – stáří s sebou nese nemoci, které máme přijímat tak, jak přicházejí. Už nemáme sílu jako zamlada! Také ve slabosti, nemoci a smrti ale máme vydávat svědectví o Ježíši. Svatý Ignác z Loyoly v jednom svém pěkném výroku praví, že „jak v životě, tak ve smrti máme vydat svědectví Ježíšových učedníků“. Závěr života má vypovídat o tom, že jsme Ježíšovi učedníci a že k nám Pán ustavičně hovoří v každém věku. Evangelista připojuje svůj komentář, v němž vysvětluje, že zde Ježíš naznačoval nejvyšší svědectví – mučednickou smrt. Avšak toto napomenutí můžeme vnímat rovněž v širším smyslu: tvé následnictví se bude muset poučit a dát se ztvárňovat tvou osobní křehkostí, bezmocí, závislostí na druhých, a to dokonce v oblékání a chůzi. Přesto však „Mě následuj“ (v.19). Následování Ježíše neustále pokračuje, za dobrého i špatného zdraví, fyzické soběstačnosti či nesoběstačnosti. Je důležité, abychom trvale šli za Ježíšem – po vlastních nohou, v běhu, pomalu, na vozíčku, avšak stále. Moudrost plynoucí z následování si musí prorazit cestu, aby se vryla do Petrova vyznání víry také v omezenosti dané fyzickou slabostí a stářím: „Pane, ty víš, že tě miluji.“ (verše 15.16.17). Těší mne, když se při hovorech se starými lidmi dívám do jejich zářících očí, které jsou výmluvnější než slova, protože svědčí o jednom životě. To je velice krásné znamení, které si musíme uchovat až do konce, a následovat Ježíše v takovéto plnosti života.

Eucharistie v rotundě sv. Pantaleona s udílením svátosti nemocných.

Ježíšova rozmluva s Petrem obsahuje cenné ponaučení pro všechny učedníky a pro nás všechny věřící, včetně seniorů. Jedná se o to, abychom se poučili ze své křehkosti a vydávali důsledné životní svědectví také za okolností, kdy je náš život zešíroka svěřen do

jiných rukou a dalece závisí na iniciativě druhých lidí. Za nemoci a ve stáří naše závislost narůstá, již nejsme soběstační jako dříve. Také zde ale dozrává víra, rovněž tam Ježíš přebývá s námi a také odsud prýští ono bohatství víry, dobře prožívané na životních stezkách.

Opětovně se však musíme ptát: vládneme spiritualitou, která by byla opravdu schopna vykládat toto – již všeobecně dlouhé – období naší slabosti, v němž se spíše svěřujeme jiným než moci své vlastní nezávislosti? Jak v čase závislosti, loučení, vzdalování se životnímu protagonismu zachovat věrnost prožitému následnictví, přislíbené lásce, spravedlnosti, o níž jsme usilovali v době schopné vlastní iniciativy? Není to jednoduché, že? Není snadné rozloučit se s tím, že už nehrajeme hlavní roli.

Toto nové údobí je samozřejmě také časem zkoušky, počínaje – nepochybně velice lidským, ale též velmi záludným – pokušením o uchování svého protagonismu. Tato potřeba vyniknout se musí umenšovat, snižovat; musíme přijmout, že ve stáří klesá naše vůdčí role. Budou zde ovšem jiné způsoby, jak se vyjádřit, účastnit se v rodině, společnosti, ve skupině přátel. Petra ale přepadá zvědavost a při pohledu na učedníka, kterého Ježíš miloval a který šel za nimi, se ptá: „Pane, a co on?“ (srov. verše 20-21). Strká nos do cizích věcí. Ježíš mu říká: „Mlč!“. Má snad tento člověk zaujmout „mé“ následnictví, „můj“ prostor? Bude mým nástupcem? Tyto otázky ničemu neposlouží, ani nám nepomohou. „Bude snad žít déle než já a zabere mé místo?“ Ježíš odpovídá velice otevřeně a dokonce stroze: „Proč se o to staráš? Zabývej se vlastním životem, svou současnou situací a nestrkej nos do cizích životů. Co je ti po nich? Ty mě následuj!“ (v.22). To je totiž důležité: následovat Ježíše, následovat ho v životě i smrti, ve zdraví i nemoci, v životě překypujícím mnoha úspěchy i v těžkém životě plném ošklivých pádů.

Když se chceme vkládat do života druhých, Ježíš nás nabádá: „Proč se o to staráš? Ty mě následuj!“ To je překrásné. My, starci, bychom neměli závidět mladým, kteří se vydávají svou cestou, obsazují naše místa a přetrvávají déle než my. Ctíme svou věrnost přislíbené lásce, následování víry, v níž jsme uvěřili, a to i za okolností, v kterých se blížíme k rozloučení s životem. Tím si vysloužíme obdiv budoucích pokolení a Pánovo vděčné uznání. Umět se rozloučit – v tom spočívá moudrost starých lidí, ale pozor, rozloučit se dobře, s úsměvem, ve společnosti i s druhými lidmi. Život starého člověka je pomalým, ale radostným rozloučením: žil jsem život, víru uchoval. Je pěkné, když starý člověk může říci: „Prožil jsem život, toto je má rodina; prožil jsem život – zhřešil jsem, ale také prokazoval dobro“. Z toho plyne pokoj, tak se loučí starý člověk.

Dokonce nuceně nečinné následování, utvářené dojatým nazíráním a zaníceným nasloucháním Pánovu slovu – jak tomu bylo u Marie, Lazarovy sestry – se stane nejlepší součástí života nás, starých lidí. Kéž nám nikdo nikdy nevezme tento úděl (srov. *Lk 10,42*). Pohlízejme na staré lidi a pomáhejme jim, aby mohli prožívat a vyjadřovat svou životní moudrost, aby nás mohli obdarovat tím, co krásného a dobrého mají. Pozorujme je, naslouchejme jim. A my, senioři, se na mladé lidi vždy dívejme s úsměvem: oni budou pokračovat v cestě, ponесou vpřed to, co jsme zaseli, i to, co jsme nezaseli, protože nám k tomu chyběla odvaha a příležitost. Budou v tom pokračovat. Uchovejme si stále tento vztah. Starý člověk nemůže být šťastný bez pohledu na mladé a mladí nepůjdou v životě vpřed, když nebudou dbát na seniory.

ALBINO LUCIANI – BL. JAN PAVEL I.

*17. ŘÍJNA 1912, + 28. ZÁŘÍ 1978

UMĚNÍ STÁRNOUT - *dopis Lodovicu Alvisi Cornarovi*

(Lodovico Alvise Cornaro, benátský patricij a mecenáš (1467 - 1566), napsal ve vysokém věku oblíbenou knihu "Hovory o střídém životě").

U sarkofágu bl. Jana Pavla I. V kryptách vatikánské baziliky, *Peregrinatio in honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, Řím, 9. července 2019.

Milý starý Benátčane,

proč Vám vlastně píši? Žil jste v Benátkách před čtyřmi sty lety a těšil se všeobecné vážnosti a sympatii. Napsal jste líbivým a prostým slohem knížku, která se tehdy čítávala s mimořádným zájmem. Propagoval jste v ní střídmy a zdravý způsob života. A sám jste sloužil jako vzor veselého starce. Do svých čtyřiceti let jste trpěl "prostydlým žaludkem" a "pícháním v

boku", "začínající dnou" a stem jiných nemocí. Jednoho dne jste zahodil všechny léky, když jste zjistil, že "kdo chce dobře žít, musí méně jíst", a zahájil jste přísnou dietu. Brzy jste se zbavil všech nemocí a klidně se mohl věnovat studiu, podpoře vědy a umění a architektuře. Vypadal jste skvěle a byl jste pořád dobré mysli. Mezi osmdesáti lety jste napsal "Hovory o střídém životě", v nichž jste nám "dříve narozeným", dodal odvahy a přesvědčení, že i my můžeme udělat ještě něco užitečného. Ve Vaší době nebylo tolik starých lidí. Nebylo ani potuchy o dnešní hygieně. Nebyly věci, které nám dnes život zpříjemňují a ulehčují. Některé nemoci byly tehdy nevyléčitelné. Nebyla chirurgie se svými moderními a technickými vymoženostmi a vynikajícími úspěchy. Ve srovnání s dneškem lidé v některých zemích nedosahovali středního věku sedmdesáti let. Dnes počet starých lidí velmi vzrůstá. V Itálii je nás, kdo máme přes šedesát let, takřka celá pětina všeho obyvatelstva. Nazývají nás "třetím věkem". Už proto, že je nás tak velký počet, neměla by nám chybět odvaha a sebedůvěra. Místo toho nás svírá divný strach. Máme dojem, jako bychom byli odloženi, podobni kolečku, které už nikdo nepotřebuje. Anebo si připadáme jako cyklista, který při závodech ztratil spojení s hlavním pelotonem. Když odcházíme do důchodu, když se naše děti žení a vdávají nebo se rozprchnou do světa, máme pocit, jako bychom ztratili půdu pod nohama, a nevíme, čeho bychom se pevně přichytili. Ubývá-li sil a dostavují-li se tělesné potíže, začínáme být mrzutí a nevrlí. Místo toho, abychom mysleli na věci radostné, které nám vždy ještě Bůh poskytuje, propadáme trudomyslnosti a naříkáme, že jsme staří a opuštění. Situace se ještě zhorší, když je nám přes šedesát a musíme opustit svůj domov a jít do domova důchodců. I tam jich žije sice

hodně a většinou se cítí dobře, ale někteří si připadají jako "ryba na suchu". "Mně tady nic nechybí," svěřil se mi jeden z nich, "mohla by tu být předsín nebe, ale je tu hotový očistec." Problém přestárlých je dnes mnohem složitější než za Vaší doby. Hledá se uspokojivé řešení ve prospěch klidně prožívaného stáří. Nabídl jste ten nejlepší prostředek přemoci jakýkoliv egoismus a pesimismus. "Snad mi zbývá ještě deset, dvacet let. A těch chci využít, abych dohonil promarněný čas tím, že budu pomáhat bližním. Zbývajících život budiž naplněn láskou k Bohu. Věřím také, že svět potřebuje víc modlitby než války. Nuže, my postarší, můžeme Bohu obětovat své utrpení a snášet potíže stáří s veselou myslí. Tak můžeme ovlivňovat i velké problémy, s kterými lidé ve světě musí zápolit." Tyto Vaše myšlenky se mi líbí. Zůstane-li nám ještě trochu energie a času, můžeme dělat dokonce i víc. Můžeme nabídnout své slabé síly k užitečné práci a službě ve farnosti, v kostele. Ve Francii vytvořili ti starší dokonce skupiny, jejichž členové se zavazují pěstovat přátelství a vést duchovní život, vykonávat apoštolát mezi starými lidmi, probouzet je z izolace a pocitu nedůvěry.

Nejste sám, milý Alvisi Cornaro, který jste psal své knihy ještě v osmdesáti letech. Goethe dokončil svého Fausta ve svých jedenaosmdesáti letech. Tizián namaloval svůj portrét, když mu bylo přes devadesát. Ostatně my jsme staří jen ve srovnání s těmi, kdo přišli po nás, ale pro ty kdo jsou s námi stejně staří, jsme vždy "mladí". S trochou ironie můžeme říci, že stáří lze srovnat s tahací harmonikou. Když Gounod ve čtyřiceti letech komponoval Fausta, ptali se ho: „Jak je starý váš Faust v prvním jednání?“ – „Bože můj," řekl Gounod, „je přece normálního věku - šedesát let." Za dvacet let bylo Gounodovi šedesát. Když mu dali znovu tu otázku, odpověděl: „Je přece normálního věku - je mu osmdesát let."

Tento dopis, který Vám píši, nebudou patrně číst mladí čtenáři a řeknou si: "To je pro staré lidi." Ale nebudou též jednou staří? Je-li umění, jak se uchovat do pozdějších let ještě výkonným a spokojeným, měli by se též už začít učit této metodě. Když jsem byl ještě mladým studentem, přišel profesor církevního práva v kodexu k odstavci, který pojednává o povinnostech kardinálů, metropolitů a biskupů a pravil: "Těchto paragrafů je zapotřebí jen zřídka, proto je přeskočíme. Kdyby náhodou někdo z vás dosáhl takové hodnosti, ať si to potom prostuduje." A tak, když jsem se stal biskupem a patriarchou benátským, nezbyvalo, než si to pěkně od začátku důkladně prostudovat a dohnat to, co bylo zameškáno. I když se málo dnešních bohoslovců stane kardinály, přece jen všichni zestárnou. Proto je jejich povinností už teď se učit umění stárnout. Je-li mladík ve dvaceti letech z dvaceti procent nabručený, pak v šedesáti letech bude z něho šedesátiprocentní bručoun, když se hned nepolepší. Má se proto cvičit, aby byl vlídnější a laskavější. Je dobré, aby dnešní mladí věděli, že mimo ně žijí i lidé, kteří se potýkají se svými problémy a potížemi. Timotejovi, mladému biskupovi, doporučoval sv. Pavel: "Nejednej se starším tvrdě, ale popros ho tak, jako prosíme Otce."

Při psaní těchto řádků jsem myslel především na nás staré. My totiž potřebujeme - jak jste napsal - aby nám lidé rozuměli a povzbuzovali nás. V tom, milý a šlechtitný Cornaro, s Vámi souhlasíme, ale i s tím, co doporučoval šéfredaktor jedné novin svým spolupracovníkům: "Pište také něco o starších lidech. Je tu například jeden stoletý člověk, který je tělesně i duševně čilý, nenechte si tu zprávu ujít a uveřejněte ji v novinách. Máme čtenáře také v pokročilém věku, kteří se potěší a řeknou: Naším novinám nic neujde, o všem nás informují." Byl bych rád, kdyby se to dalo říci i o novinách, které otiskují tyto mé řádky.

„Dělej všecko ve světle Božím!“

Ctihodný MARTIN STŘEDA, S.J.

+ 26. srpna 1649 • 375 • 2024

ZACHRÁNCE BRNA

zamyšlení Tomáše kardinála Špidlíka, S.J., čestného občana Pustiměře

Padl mně náhodou do ruky článek malého italského Časopisu, kde mě zaujalo České jméno: P. Martin Středa. Bylo to docela ve zvláštní souvislosti. Zmiňuje se tam autor o jednom Středově proroctví. Jak k němu přišel? Ne z Českých pramenů, ale z řečí klasika italské homiletiky Segneriho. Tedy Středova proroctví kolovala i v Itálii. A u nás se o něm tak málo ví! Chtěli na mně několik dat z životopisu. První jsem našel na malém obrázku. Tam je shrnuto nejnutnější. Narodil se 11. listopadu 1587 v Hlivicích ve Slezsku. R. 1608 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova, byl provinciálem české provincie v jejích nejtěžších dobách, po dobu třicetileté války. Jako rektor brněnské koleje v době švédského obležení r. 1645 dodával všem odvalu a i skutkem se účastnil obhajovacích prací. Byl proto všeobecně považován za zachránce Brna. Byl také hned po své smrti 26. srpna 1649 uctíván a jeho neporušené tělo je dodnes v hrobce jezuitského kostela v Brně.

Tedy hlavní data jsme měli. Ale co víme o Středovi víc? Naštěstí tu máme starou, ale na svou dobu poctivou knížku Jana Tenory z r. 1898: *Život sluhy Božího P. Martina Středy z Tovaryšstva Ježíšova*. Dal jsem se tedy do čtení.

V Tenorově knížce mě zaujaly především dvě věci. Z jedné strany je na každé stránce vidět, jak praktický a konkrétní člověk P. Středa byl. Dá se doslova říci, že myslel na všecko, a to v těch nejtěžších dobách. Byl zřejmě velmi praktický i v duchovních radách, které dával jiným. Když dával exercicie, duchovní cvičení, než se jeho posluchači rozešli, dával jim některá konkrétní naučení pro život. Jeden z jeho obdivovatelů si je zapsal, znějí takto (ve zkráceném vydání):

Miluj málo věcí a věci prosté a najdeš radost velkou.

Pracemi, které nemají s tvým zaměstnáním nic společného, se nezabývej, nech zbytečného psaní a omez dlouhé povídání a najdeš mnoho času pro duchovní věci.

Uskrovňuj se s časem tak, jako šetríš s penězi.

Když někdo druhý dělá chyby, nedej se tím zmást, nepohoršuj se, polituj ho. Když to můžeš napravit, podívej se, jak bys to udělal co nejmírněji, a uvaž dobře, není-li lepší nechat teď menší zlo, dá-li se předpokládat, že z toho bude v budoucnu větší dobro. Když nedovedeš bližního napravit, poruč ho Pánu Bohu, který byl uražen, a přece to snáší.

Nikoho nezatracuj dřív, než ho vyslechněš.

Netrap se předčasně starostmi o to, co bude, máme dost zlého z toho, co přináší dnešní den.

Máš-li něco udělat, urči si hodinu, kdy o tom budeš uvažovat, ale zbytek dne se tím netrap, zachovej si volného ducha, abys mohl rozmlouvat s Bohem.

Nemíchej se do podrobnosti, když je práce svěřena tvým podřízeným. Když se na tebe hrne mnoho neodkladné práce, neztrácej duševní jasnost a sílu ... Práce si pospořádej,

začni od těch, které jsou nejdůležitější, potom se dej do ostatních. Když tě tuze nevhodně vyrušují, řekni laskavě, aby přišli podruhé.

I když cítíš pokušení, když vidíš, jak jsi nedokonalý a jak se dopouštíš i větších chyb, přesto se snaž, abys našel duchovní pokoj. Nestěžuj si tuze na trápení, ale hled' se přizpůsobit Boží vůli.

Nauč se znát sám sebe tak, abys sám na sebe nikdy nezapomněl, a tak se o sebe starej, abys sám sebe neztratil. Hled', abys šel stále po cestě ke spáse, abys ducha vzdělával, a dělej všechno ve světle Božím!

Vedle této, řekli bychom praktické spirituality, se vyskytuje v Tenorově životopisu mnoho záznamů o předpovědích P. Středy, které se vždycky splnily. Jsme ovšem vůči starým záznamům skeptičtí. Zdá se nám, že to všechno bylo vyrobeno až dodatečně. Ale je těchto předpovědí příliš mnoho, jsou velice konkrétní, týkají se jednotlivých osob nebo blízké budoucnosti. Jeho neuvěřitelná jistota, že Švédové nedobudou Brna, byla proti všem lidským nadějím, a přece dokázal přesvědčit i kalvinistického velitele městské posádky, měšťany, studenty. Jako by na důkaz jeho postoje, poslední švédská koule, vystřelená na Brno, dopadla k jeho nohám, když se modlil před kostelem.

Jako o závod pak všichni dosvědčují, že vydrželi při obraně a neztratili hlavu jenom proto, že je v naprosto beznadějně situaci dokázal přesvědčit, že to dobře dopadne.

Nemáme ovšem úmyslu jít dnes ověřovat všechny jednotlivosti. Zůstává jenom tento zvláštní fakt: Odkud se v jednom člověku bere taková jistota? Je vůbec rozumná? Není to opovázlivé spoléhání na Boží milosrdenství?

Když jsem si historii P. Středy celou přečetl, jedna věc mně byla hned jasná. V životě světců a Božích mužů se často vyskytuje tzv. diorasis, jasnozřivost, vidí osoby a věci ne v úsecích, ale v celku. Proto se o nich říká, že čtou v srdcích jiných lidí, že vidí do budoucna. A přece to není jasnovidectví a nepovažují to Otcové církve ani za nějaký mimořádný zázrak. Sv. Řehoř Nysský píše, že diorase (doslova: vidění naskrz), je normálním privilegiem čistých duší. Bůh nás stvořil, abychom si navzájem úplně rozuměli, abychom chápali svět a jeho běh. Hřích postavil mezi námi přehradu a zatemnil nám smysl událostí. Ten, kdo se dovede dokonale očistit, navrací se k ideálu člověka, jaký vyšel z rukou Stvořitele. Vypravování, kterých je Středův životopis plný, dosvědčují, že i on patřil k typu tzv. dioratických Otců, jací bývali na Východě a jakými se jeví tzv. ruští starci.

Jakým velkým darem je ovšem takový jasný vhled do skutečnosti v dobách, kdy je všechno ve zmatku, to dovedeme snadno pochopit. Jak k tornu dojít? Sám P. Středa to říkával všem otevřeně: »Dělej všechno ve světle Božím!«

Brněnský biskup Vojtěch Cikrle žehná sochu P. Martina Středy u jezuitského kostela v Brně, 15. srpna 2021.

VÝUKA NÁBOŽENSTVÍ NA ZŠ PUSTIMĚŘ

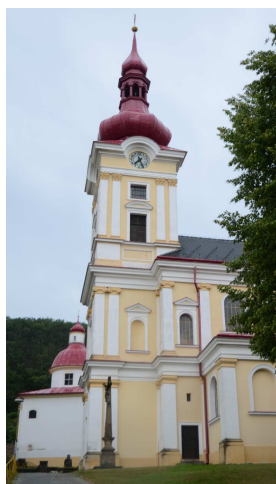
Prvňáčkům budou rozdány během 1. týdne přihlášky, ostatní děti jsou považovány za přihlášené. Noví zájemci z vyšších tříd (2. a výš) mohou přijít do hodiny se svými spolužáky podle rozvrhu:

**ÚTERÝ: 1.+2. třída: 11.35 – 12.20 3.+4.+5. třída: 12.35 – 13.20
6.-7. třída: 13.30 – 14.10**

**VÝUKA BUDE ZAHÁJENA V ÚTERÝ, 10. ZÁŘÍ 2024.
NÁBOŽENSTVÍ NENÍ KROUŽEK, MÁ STATUS NEPOVINNÉHO PŘEDMĚTU.**

**FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE.
PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYSDICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**

SVŮJ DAR MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!

POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL: josef.benicek@seznam.cz

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA KAŽDÝ VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (7. 7. 2024)

**PUSTIMĚŘ: 3.560,-Kč; DRYSICE: 3.410,-Kč; PODIVICE: 3.650,-Kč; TOPOLANY: 1.125,-Kč
Pán Bůh zaplať vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti.**

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy"

**TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře**

I.

„Pane, splň mi jedno přání!“ Nad hlavou uvidí oblak a zaburácí hlas Boží. „Celý život jsi přímý a čestný, splním Ti tvé přání.“ Nato muž: „Postav mi most na Hawaj, abych se tam mohl kdykoliv dostat autem.“ Bůh: „Tvé přání je velmi materialistické! Jen si představ ty problémy: pilíře až na dno Pacifiku, ty tuny betonu a ocel, a co by to stálo! Dokážu Tvé přání splnit, ale těžko se mi akceptuje tvá orientace na světské věci. Popřemýšlej a vyslov přání, které by pro mne bylo poctou.“ Muž ztěžka povzdechne a po drahé chvíli povídá. „Pane přál bych si rozumět ženám. Chci vědět jak se cítí v hloubce svého srdce a na co myslí, když mě ignorují, proč pláčou, co chtějí povědět, když říkají 'ne'.“ Bůh se na chvíli zamyslí a pak odvětlí: „A na tom mostě chceš dva, nebo čtyři pruhy?“

II.

„Maminko, mohl bych dnes s kamarády ven?“ „Karlíčku, je ti 32, ty by ses už neměl vracet!“

III.

„Tati, jak poznám, že je to ta pravá, ta jediná?“ - „Běžte spolu do IKEI a když ji budeš u východu pořád milovat, je to ona.“

IV.

Táta poslouchá syna, který se chlubí, že psali slohovou práci na téma: Jak se táta poznal s mámou. „A cos napsal ty?“, ptá se táta. „Že jste se potkali ve Vysokých Tatrách.“ - „Správně, chlapče. A jak jsi slohovou práci nazval?“ Synátor s úsměvem: „Oběť velehor!“

V.

Ze soudního spisu: K rodinné bitce došlo poté, když syn představil rodině nevěstu a babička utrousila: „To vás Pánbůh trestá, že se nemodlíte.“

VI.

Žebrák přijde k dobře oblečené a živené dámě nakupující v drahé ulici a říká: „Už několik dní jsem nejedl.“ Ona na něj pohlédne a odvětlí: „Přála bych si mít vaši silnou vůli...!“

VII.

V autobuse říká důchodce mladé matce: „Mohla byste říct tomu svému synovi, aby mě přestal napodobovat?“ Matka křikne na syna: „Martine, přestaň ze sebe dělat debila!“

VIII.

Jedou dva závodníci na Tour de France, jeden při tom čte noviny a po chvíli říká: „Ty, Franto, asi bychom měli přidat, protože ti první už jsou v novinách!“

IX.

„Dobrá nálada nevyřeší všechny vaše problémy, ale naštve tolik lidí, že stojí za to si ji udržet“.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 27. července - 4. srpna 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.	
SOBOTA 27. července	SV. PANTALEON MUČEDNÍK, PATRON ROTUNDY	PUSTIMĚŘ 17.00	ke cti sv. Jáchyma a Anny za Boží požehnání pro rodiny a za nová kněžská povolání	
NEDELE 28. července	POUŤ U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI	8.00	za živé a + pustiměřské farníky a dobrodince farnosti	
4. SVĚTOVÝ DEN PRARODIČŮ A SENIORŮ PŘÍLEŽITOST ZÍSKAT PLNOMOCNÉ ODPUSTKY		10.30	za svatoanenské poutníky a na jejich úmysly	
15.30: TE DEUM, SVÁTOSTNÉ POŽEHNÁNÍ A ROZLOUČENÍ S POUTNÍKY				
PONDĚLÍ - MŠE SVATÁ V ROTUNDĚ SV. PANTALEONA S UDÍLENÍM SVÁTOSTI NEMOCNÝCH				
PONDĚLÍ 29. července	SV. MARTA, MARIE A LAZAR	PUSTIMĚŘ 18.00	za věkem pokročilé, nemocné, trpící, osamělé a za ty, kteří se o ně starají	
ÚTERÝ 30. července	SV. CHRYSOLOG BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PODIVICE 8.00	za dar zdraví s prosbou o Boží požehnání pro rodinu PUČANOVU a KOLARÍKOVU	
STŘEDA 31. července	SV. IGNÁC Z LOYOLY, KNĚZ	DRYSICE 18.00	za + kněze a řeholnice, pocházející z Drysic	
ČTVRTEK 1. srpna	SV. ALFONS MARIA Z LIGUORI, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PODIVICE 8.00	za + Ludmilu KOZÁROVOU, manžela, + sourozence a rodiče z obou stran	
2. SRPNA LZE ZÍSKAT PLNOMOCNÉ ODPUSTKY PORZIUNCOLY PRO SEBE NEBO PRO ZEMŘELÉ				
PÁTEK 2. srpna	SV. EUSEBIUS Z VERCELLI, BISKUP PRVNÍ PÁTEK V MĚSÍCI	PUSTIMĚŘ 18.00	za +Františka kard. TOMÁŠKA P. Františka FERDU, P. PETRŮ a zemřelé kněze a řeholnice - oběti komunistického režimu	
SOBOTA 3. srpna	SOBOTNÍ PAMÁTKA PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za + Jana a Vlastu POSPÍŠILOVY a duše v očistci	
NEDELE 4. srpna	18. NEDELE V MEZIDOBÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA SV. JAN MARIA VIANNEY, KNĚZ /FARÁŘ ARSKÝ/	PUSTIMĚŘ 8.00	za + manžele POROCHOVY, rodiče z obou stran a duše v očistci	
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany	
		PODIVICE 11.00	na poděkování za 90 let života, živou a + rodinu GROSMANNOVU, + Ladislava BLAŽKA a Boží požehnání pro živou rodinu	
		TOPOLANY 18.00	za + Jarmilu MIKULKOVOU	

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSDICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 4. - 11. srpna 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 4. srpna	18. NEDĚLE V MEZIDOBÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA SV. JAN MARIA VIANNEY, KNĚZ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + manžele POROCHOVY, rodiče z obou stran a duše v očistci
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00: na poděkování za 90 let života, živou a + rodinu GROSMANNOVU, +Ladislava BLAŽKA a Boží požehnání pro živou rodinu	
		TOPOLANY 18.00	za + Jarmilu MIKULKOVOU
PONDĚLÍ 5. srpna	POSVĚCENÍ ŘÍMSKÉ BAZILIKY PANNY MARIE	PUSTIMĚŘ 18.00	na poděkování za přijatá dobrodiní s prosbou za dar zdraví a ochranu Panny Marie
ÚTERÝ 6. srpna	SVÁTEK PROMĚNĚNÍ PÁNĚ	PODIVICE 8.00	za + Františka ZAKOPALA, sestru Marii, švagra Vojtěcha, + rodiče ZAKOPALOVY, PLISKOVY a duše v očistci
STŘEDA 7. srpna	SV. SIXTUS II., PAPEŽ A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI		
ČTVRTEK 8. srpna	SV. DOMINIK GUZMÁN, KNĚZ	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní, s prosbou o ochranu Panny Marie a dary Ducha Svatého pro rodinu a přátele
PÁTEK 9. srpna	SV. TEREZIE BENEDIKTA OD KŘÍŽE, PANNA A MUČEDNICE, PATRONKA EVROPY - SVÁTEK	PUSTIMĚŘ 18.00	za +Štěpánku STRATILOVOU, manžela, zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
SOBOTA 10. srpna	SVÁTEK - SV. VAVŘINEC, JÁHEN A MUČEDNÍK		
NEDĚLE 11. srpna	19. NEDĚLE V MEZIDOBÍ SV. KLÁRA, PANNA	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Josefa a Věru SMÉKALOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Radima KLANICU, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	na poděkování za dar zdraví a Boží požehnání pro děti a jejich rodiny
		TOPOLANY 18.00	za + Marii MAČÁKOVOU, manžela a děti

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.
Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 11. - 18. srpna 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 11. srpna	19. NEDĚLE V MEZIDOBÍ SV. KLÁRA, PANNA	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Josefa a Věru SMÉKALOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Radima KLANICU, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	na poděkování za dar zdraví a Boží požehnání pro děti a jejich rodiny
		TOPOLANY 18.00	za + Marii MAČÁKOVOU, manžela a děti
PONDĚLÍ 12. srpna	SV. JANA FRANTIŠKA DE CHANTAL, ŘEHOLNICE	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Jiřího a Stanislava ŠIKOVY, Annu KNOPPOVOU a duše v očistci
ÚTERÝ 13. srpna	SV. PONCIÁN, PAPEŽ A HIPPOLYT, KNĚZ, MUČED.	PODIVICE 8.00	za živou a zemřelou rodinu KUDRMANNOVU
STŘEDA 14. srpna	SV. MAXMILIÁN M. KOLBE, KNĚZ A MUČEDNÍK VIGÍLIE - NANEBEVZETÍ P.M.	DRYSICE 18.00	za živou a zemřelou rodinu POLÁCHOVU a NAVRÁTILOVU
ČTVRTEK 15. srpna	SLAVNOST NANEBEVZETÍ PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za + Karla MENŠÍKA, + rodinu a duše v očistci
		PUSTIMĚŘ 18.00	za + rodinu BEDNÁŘOVU, SMEJKALOVU a ŠKOLAŘOVU
PÁTEK 16. srpna	SV. ROCH, DIVOTVŮRCE SV. ŠTĚPÁN UHERSKÝ, KRÁL	PUSTIMĚŘ 18.00	ke cti sv. Rocha, za dar zdraví a Boží požehnání pro farníky a poutníky k hrobu světce
SOBOTA 17. srpna	SOBOTA 19. TÝDNE V MEZIDOBÍ		
NEDĚLE 18. srpna	20. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + rodinu HROZOVU, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti
		PODIVICE 11.00	za + Zdeňka MARÁKA, rodiče, + Dominika TRÁVNÍČKA a Boží požehnání pro rodinu
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel. 517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.
Díky sponzorům dotovaná cena: 30,- Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 18. - 25. srpna 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 18. srpna	20. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + rodinu HROZOVU, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti
		PODIVICE 11.00	za + Zdeňka MARÁKA, rodiče, + Dominika TRÁVNÍČKA a Boží požehnání pro rodinu
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
PONDĚLÍ 19. srpna	SV. JAN EUDES, KNĚZ		
ÚTERÝ 20. srpna	SV. BERNARD, OPAT A UČITEL CÍRKVE	PODIVICE 8.00	za + Marii a Ludvíka FRÉLICHOVY, syna, dceru, tři zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
STŘEDA 21. srpna	SV. PIUS X., PAPEŽ	DRYSICE 18.00	za + manžele BLAŽKOVY, rodiče z obou stran a duše v očistci
ČTVRTEK 22. srpna	PANNA MARIA KRÁLOVNA	PODIVICE 8.00	za + Vlastu POSPÍŠILOVOU, + rodinu a Boží pomoc a požehnání pro živou rodinu
PÁTEK 23. srpna	SV. RŮŽENA Z LIMY, PANNA		
SOBOTA 24. srpna	SVÁTEK SV. BARTOLOMĚJ, APOŠTOL	SUCHÁ LOZ 10.00	MŠE SVATÁ U PŘÍLEŽITOSTI 25. VÝROČÍ POSVĚCENÍ KOSTELA SV. LUDMILY
NEDĚLE 25. srpna	21. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana SMEJKALA, duše v očistci, dar zdraví, Boží požehnání a ochranu Panny Marie Svatohostýnské pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00	za + Vlastimíra PIVODU, rodiče, sestru, švagra, švagrovou, zetě, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro živou rodinu
		TOPOLANY 18.00	za + Pavlínu ŠÍŠKOVOU

POŘAD BOHOSLUŽEB: 25. srpna - 1. září 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 25. srpna	21. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana SMEJKALA, duše v očistci, dar zdraví, Boží požehnání a ochranu Panny Marie Svatohostýnské pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00	za + Vlastimíra PIVODU, rodiče, sestru, švagra, švagrovou, zetě, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro živou rodinu
		TOPOLANY 18.00	za + Pavlínu ŠIŠKOVOU
PONDĚLÍ 26. srpna	BL. JAN PAVEL I., PAPEŽ CT. MARTIN STŘEDA, KNĚZ		
ÚTERÝ 27. srpna	SV. MONIKA	PODIVICE 8.00	za živou a zemřelou rodinu MADEJOVU, PICHLEROVU a duše v očistci
STŘEDA 28. srpna	SV. AUGUSTIN, BISKUP A UČITEL CÍRKVE		
ČTVRTEK 29. srpna	UMUČENÍ SVATÉHO JANA KŘTITELE		
PÁTEK 30. srpna	PÁTEK 21. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Josefa SUMCE a Boží požehnání pro živou rodinu
SOBOTA 31. srpna	SOBOTA 21. TÝDNE V MEZIDOBÍ		
NEDĚLE 1. září	22. NEDĚLE V MEZIDOBÍ ŽEHNÁNÍ ŽÁKŮM A STUDENTŮM PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA SVĚTOVÝ DEN MODLITEB ZA PÉČI O STVOŘENÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za dary Ducha Svatého pro děti a studenty začínající nový školní a akademický rok
		DRYSICE 9.30	za živou a zemřelou rodinu HODULÍKOVU, DOBEŠOVU, SEDLÁČKOVU a JEŘÁBKOVU
		PODIVICE 11.00	za + Vlastimíra PIVODU, rodiče, sestru, švagra, švagrovou, zetě, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro živou rodinu
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice